

2011;1

**HOOP
PROJEK**
skep
dinamiese
gees

**RAINBOW
DREAMS**
Racism in
South Africa

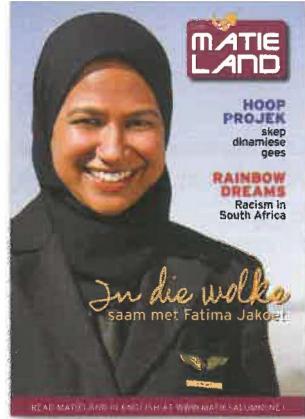
In die wolke
saam met Fatima Jakoet

DS T Z O E H I N Z O

OP DIE VOORBLAD

In die wolke! Fatima Jakoet, 'n vlieënier van die SAA, het in 2009 haar MBA-graad aan die US voltooi. Lees die artikel op bl 8. (Foto: Stefan Els)

HOOP PROJEK HOPE PROJECT

12 HOOP Projek skep dinamiese gees

MENING VIEWPOINT

17 Optrede nou nodig vir genoeg water

20 'Sceptical enquiring minds' prerequisite for South Africa's challenges

22 The influence of climate change on health and disease

44 Rainbow dreams - racism in South Africa

AKTUEEL CURRENT

11 Heraanstelling is mandaat vir Rektor se visie van uitnemendheid

28 Delving into the Cape's medicinal plants

30 Die keer het ek regtig afgetreee, sê prof Sampie

36 Kaatjie van die baan!

49 Wilgenhoffer ry fiets oor lengte van Suid-Afrika

50 Eerste Suid-Afrikaanse historikus op Antarktika

ALUMNI

14 Dís hoekom ek gee, sê oom Piet

15 US neem voortou met Ons Alumni Kring Stellenbosch

55 Alumni-geleenthede | Alumni events

GEREELD REGULAR

2 Redakteursbrief | Editor's letter

6 Studente | Students

24 Universiteitsnuus | University news

32 Fakulteitsnuus | Faculty news

46 Ma, ek wil bemarking gaan swot

51 Boeke

60 Sport

62 In memoriam

64 Agterblad

Article available in English
at www.matiesalumni.net

Video available on the
Matieland online version

READ MATIELAND IN ENGLISH AT
WWW.MATIESALUMNI.NET

UNIVERSITEIT-STELLENBOSCH-UNIVERSITY
jou kennisvriend • your knowledge partner • amhimbiko wileke wobuzi

REDAKTEUR / EDITOR

Martin Viljoen

REDAKSIEKANTOOR / EDITORIAL OFFICE

Kommunikasie en Skakeling / Communication and Liaison,
Universiteit Stellenbosch / Stellenbosch University, Privaat
Sak / Private Bag X1, Matieland 7602

Tel (021) 808 4921, Faks/Fax (021) 808 3800, E-pos/E-mail:
media@sun.ac.za

SIRKULASIE / CIRCULATION

Malena Fourie, Privaat Sak / Private Bag X1, Matieland 7602

Tel 021 808 4843, Faks/Fax 021 882 8405, E-pos/E-mail:
alumni@sun.ac.za

ONTWERP EN UITLEG / DESIGN AND LAYOUT

Out of the Blue Creative Communication Solutions, Tel 021
947 3508, www.outoftheblue.co.za

DRUK / PRINTING

USS Graphics

MEDEWERKERS / CONTRIBUTORS

- Justin Alberts
- Wayne Muller
- Ilse Arendse
- Stephanie Nieuwoudt
- Mandi Barnard
- Jackie Pienaar-Brink
- Engela Duvenage
- Liezl Scholtz
- Stefan Els
- Desmond Thompson
- Sonika Lamprecht
- Susan van der Merwe
- Marlene Malan
- Bev Witten

Menings uitgespreek in *Matieland* is nie noodwendig dié van die redakteur of die Universiteit Stellenbosch nie. / Viewpoints expressed in *Matieland* are not necessarily that of the editor or Stellenbosch University.

Die Universiteit se oudstudente en donateurs ontvang *Matieland* gratis. / Alumni and donors of the University receive *Matieland* free of charge.

Gepubliseer sedert 1957 / Published since 1957

Jaargang / Year 54 01:2011

ISSN 0025 5947

REDAKTEURSBRIEF

Wat sou jy anders doen as jy jou studies kon herhaal? lets anders studeer? Of dalk tog so bietjie harder gestudeer het vir dáái eksamen in jou tweede jaar? Meer gaan sokkie het op Woensdagaande?

Ek is oortuig daarvan dat die meeste Stellenbosch-alumni net goeie herinneringe aan hul Stellenboschdae het. Tog is daar diegene wat wens hulle het so'n raps meer uitdagend geleef, meer dinge bevraagteken, en meer dinge buite die normale klasdraf gaan beleef. En dis presies wat jou universiteit toenemend vir sy studente wil gee - 'n totale Stellenboschervaring.

Een van die projekte wat juis hiermee woeker, is die nuutgestigte Frederik Van Zyl Slabbert Instituut vir Studenteleierskapsontwikkeling - 'n inisiatief van die HOOP Projek (lees meer op bl. 18).

Die feit is dat die ondersteuning van alumni heeltemal onontbeerlik is in 'n proses om die beste studenteleierskap aan die land te bied. Een manier hoe alumni hieraan kan deelhê is om tot beurse by te dra.

Só het oudstudente van onder meer Dagbreek, Wilgenhof, Eendrag en Helshoogte oor die afgelope paar jaar beurse op die been gebring om studente mee te ondersteun. En ja, jy kan selfs met 'n klein bedrag per maand 'n reuse-verskil maak. Kry meer inligting hieroor op bladsy 14.

More debate, please!

Some constructive criticism that we have received over the past few months was that there is too little debate in *Matieland*. The fact that the magazine comes out only twice a year does, of course, pose a challenge for lively debate. However, we have decided to publish articles that address a number of relevant topics.

In this issue: Stephanie Nieuwoudt, a freelance journalist, looks at the hot topic of racism in South Africa; Prof Eugene Cloete, Dean of the Faculty of Science, calls on all South Africans to take immediate action with regard to the availability of water, and Prof Bob Mash of the Department of Interdisciplinary Health Sciences says climate changes have a direct influence on the health of the world's population.

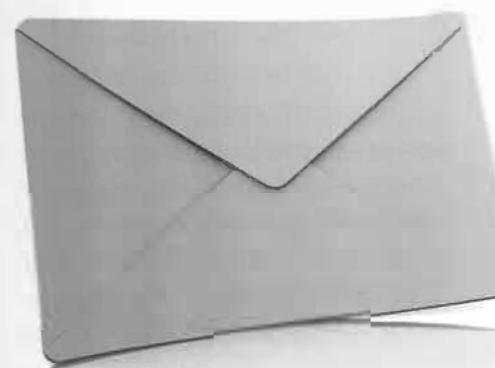
Mense, mense, mense

Natuurlik gaan *Matieland* in die eerste plek oor mense. Ons vlieg onder meer saam met Fatima Jakoet, ons eie SAA-vlieënier; ons kyk na die fassinerende navorsing wat biotegnoloog Nox Makunga doen om die oerkennis van inheemse plante met medisinale waarde te bewaar, en ons maak kennis met Communi-Kat, 'n tegnokat wat jy nie sonder handskoene moet aandurf nie.

Dis jou *Matieland* - geniet dit!

Martin

POSSAK

Laai die *Sing Songs* op die internet!

Paul Haupt, Pretoria

Na aanleiding van die *Sing Song* plate wat nou weer in die US Argief se besit is, wil ek vra dat u oorweeg om die liedjies in die vorm van MP3's vir die publiek op die internet te laai. Op hierdie manier sal duisende oudstudente weer die genot daarvan kan beleef.

Die *Sing Songs* was een van die hoogtepunte toe ek op Stellenbosch was (1968 tot 1976), en baie van ons het aangename herinneringe daaraan. (Goeie voorstel! Die alumni-webblad word tans herontwerp waarna die *Sing Songs*-plate, met inagneming van kopiereg, gelai sal word. Red.)

Daai tyd was studente nog arm

Una Visser, Saldanha

Die wenbrief in die 2010:2-uitgawe is regtig oulik, en die brief wat die Vlermuisebewonderaars aan *Die Burger* gestuur het selfs oulike. Dit klink of dit 'n pittige klomp was! Dis egter geen wonder dat hulle brief 'n opskudding onder die leserpubliek veroorsaak het nie.

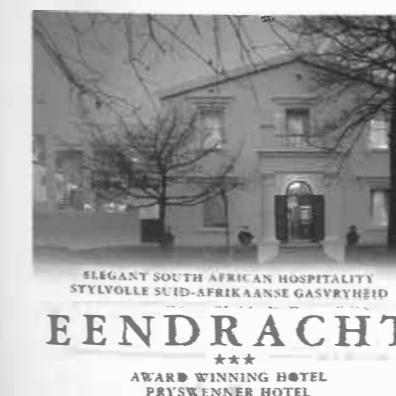
'n Student was mos in daardie dae 'n arm ding, en die oorgrote meerderheid pa's se hande was maar aan die toe kant.

Toek ek in 1974 tot 1976 in Lydia gebly het, was daar seker ses inwoners wat karre besit het. Die res was te voet. Die paar wat wél wiele gehad het, se ouers het relatief naby gewoon, maar op roetes waar treine nie 'n opsie was nie.

Ek was bewus van die petrolprys: Ek moes Vrydae in vakansietyd my werkgewer se Chev Impala vol maak. Dáái kar was dors - vir onder R10 kon 'n mens hom vol goo!

Teen 1976 het 'n vreemde vrou Stellenbosch se taxidiens oorgeneem. Sy sit toe die prys van 'n rit vanaf die stasie na die koshuis van 50c na 65c op. Ons het haar geboikot en gestap!

Toek ek aan die einde van 1979 my Volksie probeer verkoop omdat die R73-paaiemet ons huispaaiemet ingemeng het, het 'n man wat saam met my gewerk het en seker so 25 jaar ouer as ek my vriendelik ingelig dat dit in sý 'jong dae' die standaard was dat die eerste ding met vier wiele wat 'n mens koop 'n pram was!

Hoofweg tussen Johannesburg en Tripoli is die antwoord

Sarel Marais, Moorreesburg

'n Onderwyser uit my skooldae het dikwels beklemtoon dat 'n mens nie net moet kritiseer sonder om ook 'n oplossing te bied nie. Ek is nou 67 jaar oud en het tot die slotsom gekom dat die enigste manier om Afrika se ekonomiese wiele aan die rol te sit, is om 'n sentrale hoofweg (plus 'n gas- en oliepyplyn, treinspoor, elektrisiteit en telefoonlyne) tot stand te bring wat Johannesburg met Tripoli verbind en die Afrikavasteland in twee ongeveer gelyke dele verdeel.

Terwyl ons wag dat die internasionale resessie (oftewel 'geldmarkdepressie') herstel, kan die HOOP Projek 'n dinksrum tot stand bring om die uitvoerbaarheid en volhoubaarheid hiervan te bepaal, en dan 'n makro-ekonomiese plan aan die G8-lande voorlê om hulle om te haal om, ná die herstel van die wêreldekonomie, so 'n sentrale Afrikahoofroetelyn tot stand te bring - voordat die Chinese dit dalk doen.

Ek sien egter onoorkomelike probleme indien ál die state van Afrika nie by die

projek betrek word nie. As almal betrek word en uit die hooflyn voordeel trek, is sal die kanse drasties verbeter dat elke staat sal kan werk skep en die AK47 vir 'n pik en 'n graaf (of 'n laagraaf) sal verruil.

Dit is seker nie nodig om ál die voordele van koppeling met so 'n hooflyn uit te stippel nie, maar bestendige internasionale handel, met meer handels- en werksgeleenthede vir almal, sal vir seker bo al die ander voordele uitstaan. (Brief verkort. Red)

Ons lewe in Wellington – Nieu-Seeland

Jaco Rheeder, Nieu-Seeland

Die afgelope vier jaar woon ek en my vrou, Anelle, in Wellington, Nieu-Seeland.

Ek is predikant en lewensafriger, terwyl Anelle as laerskoolonderwyseres by'n privaat meisieskool werk. Ek het in die Noord-Vrystaat grootgeword en Anelle is 'n Weskusmeisie. Ek het by Kovsies en Maties studeer; Anelle by die Onderwyskollege op Wellington.

Ons het in 2001 ontmoet in Londen, waar ons albei gewerk het. Twee jaar later is ons getroud, en emigreer in 2007 vanaf George in die Suid-Kaap na Nieu-Seeland. Ek en Anelle is albei passievvol oor die lewe, musiek, kosmaak, sport, boeke, mense en kinders - en is baie opgewonde oor die koms van ons eersteling, 'n

Ná 50 jaar weer byeen

Koos Roux, Pretoria

My brief "Gebou met 'n geskiedenis" wat in *Matieland* van Desember 2010 verskyn het, het daartoe gelei dat vorige studentevriende mekaar weer opgespoor het. Tien van ons uit die finalejaar-

Ingenieursklas van 1960 het aan huis van Johan Moolman 'n heerlike weersiens gehad. Meegaande foto is by dié geleentheid geneem. Staande is Johan Slabber, Piet Louw, Francois Moolman, Nicol van der Walt, Koos Roux en Schalk Liebenberg. Sittend is Wouter van der Merwe, Johan Moolman, Piet Senekal en Joek Germishuysen.

'n Paar van hierdie 73-jarige pensioenariisse is steeds aktief in die bedryf!

Ons hoor ook graag van ander van ons finalejaar-klasmaats van 1960 met die oog op 'n beplande 50-jaar-reünie.

- Skakel gerus met Jaco by +0064 4 478 5152 (h) of jacobrheeder71@gmail.com

- Kontak Koos Roux by 082 898 0653 of moolmanj@telkom.co.za

Dok se Bioscope-span

Die berig in *Matieland* 2010:2 oor Dok Craven se 100ste verjaardagherdenking op 11 Oktober 2010, het Oudmatie Koos Ludick van Somerset-Wes se herinneringe laat terugdwaal na 'n stukkie Matie-rugbyvoortreflikheid waaroer hy erg trots is: die Maties se 'Bioscope'-rugbyspan. Dié span is inderhaas in opdrag van Dok bymekaar geskraap en het 56 jaar gelede gesorg vir 'n merkwaardige hoogtepunt in die roemryke rugbygeskiedenis van die Maties. Koos was daardie dag losskakel en Hans Straeuli (oud-Blou Bulspeler en Rudolf Straeuli se pa) skrumskakel. Nadat hulle onlangs weer hieroor gesels het, het Koos aan *Matieland* vertel wat destyds gebeur het:

Dok se woorde: "Julle is my Bioscope-span, julle speel vir my, vat hulle," weergalm na meer as vyf dekades nog in my ore. Dis soos gister dat hy dié besielende woorde aan ons gerig het.

Die aanloop hiertoe was 'n versoek van Durban Collegians, sterbelaaide kampioensspan van Natal, aan Dok om teen die Maties op Coetzenburg te speel - hulle het in April 1955 per skip Kaapstad toe gereis. Dit was universiteitsvakansie, net voor Paasnaweek, en verreweg die meeste spelers was weg, maar Dok, wat dit waarskynlik as 'n uitdaging gesien het, laat Collegians weet dis reg so - 'n Matiespan, nou wel nie die eerstespan nie, sal Paasmaandag teen hulle opdraai. Collegians het waarskynlik gedink dit gaan vir hulle 'n heerlike littosmakertjie wees...

Die Vrydagvaand loop Dok vir Hans Straeuli en wyle Gideon Huisamen (wat op sy dag vir Ikeys en Maties, asook die OP, gespeel het) by die ou Good Hope-kafee in die dorp raak en sê hulle moet spelers soek om teen Collegians te speel. Gideon word summier as kaptein aangewys en Dok gee opdrag: "Julle moet Saterdagvaand by die 'bioscope' (die ou Plaza) gaan soek, baie studente hang daar op die boonste balkon uit!"

Die Plaza (die 'bioscope') het o.a. De

Mist van Zyl, voorryman van die Maties se 5de span, opgelever; ander spelers is by Tollies (bekende Matie-kuiertplek van weseer), 'n kamp in die berge, enkele koshuise en ook Sondagaand by die Studentekerk opgespoor.

Laat Sondagaand, skaars 24 uur voor afskop, is die volgende span aan Dok voorgelê wat hy met huivering aanvaar het aangesien heelwat van die spelers aan hom onbekend was: Roy Justus, Gaston Antelme, Billy Cooper, Cois Coetzee (oorlede), Jan Kitshoff, Koos Ludick, Hans Straeuli, Doon Marais (oorlede), Wities Botha (oorlede), Gideon Huisamen (oorlede), Appies du Toit (oorlede), Okkie le Roux (oud-Springbok Ollie le Roux se pa), Willie Breytenbach (oorlede), Wouter Jordaan (broer van Tampan wat baie jare WP-haker was) en De Mist van Zyl.

Van oefen vooraf was daar min sprake. Trouens, 'n meer onvoorbereide span sou mens ver na gaan soek, maar ons het oorgeborrel van geesdrif en jeugdelike voortvarendheid. Toe Dok by die kleekamer inloer en ons met bypassende handgebaar die volgende sterk woorde toevoeg: "Julle is nie die eerstespan nie, julle is my bioscope-span, julle speel vir my!" was dit vir ons 'n kwessie van dood of glorie en ons wou net op die veld kom!

Die magtige Collegians van 1955 het

hulle teen 'n onbeskryflik begeesterde saamgeflosde Matiespan vasgeloop en goed bloedneus gekry. Ons het 14-9 gewen en is luidkeels deur sowat 50 toeskouers ondersteun - Hans Straeuli het tweé keer en Gaston Antelme een keer gedruk, en Roy Justus het die skoppe oorgeklits. Terloops, die ref was die bekende toetskeidsregter van destyds, Ralph Burmeister, soos altyd geklee in sy kenmerkende wit têkkies en WP-kouse.

Toe die eindfluitjie blaas, het Dok se oë erg geblinck; hy was woordeloos, maar glimlaggend in sy skik. Van ons ouens het hom glo saggies hoor prewel: "My bioscope-span, wratig, julle het dit gedoen!"

Vir ons spelers was daar na die wedstryd onder die ou pawiljoen die gewone onthaal: koue 'meat pies' en warm Lion 'Specials' - en vir die ampsdraers 'n knerts met ys en water in Jannie Krige se sportkantoor.

Dok, die oorblywende lede van die Bioscope-span eer jou nagedagtenis, ons salueer jou!

- Koos Ludick het van 1954 tot '57 vir die Maties rugby gespeel. Hy is 'n oud-Dagbreker wat hoofbestuurder van die Noord- en Suid-Transvaalse streke van die SAUK was. Hy is getroud met Oudmatie Annette de Villiers wat in Huis Div was en hulle woon op Somerset-Wes.

Laaste vlotoptog? Eendrag en Minerva was vanjaar die algehele JOOL wenners en het ook koning gekraai met die vlotoptog terwyl Pieke en Heemstede Venstersversierings gewen het.

Nog nie finale doodskoot vir jool

Groot polemiek het vroeër vanjaar geheers toe die Universiteit Stellenbosch (US) se

Primkomitee (PK), wat alle primariusse en primarias verteenwoordig, besluit het om aan Jool te ontrek.

Die komitee voer aan dat Jool in sy huidige vorm te duur, tydwend en kompetisiegerig is. Die hersiene weergawe van Jool sal net die unieke Stellenbosse tradisie van 'Vensters' insluit. Dit beteken dat die jare lange tradisie van die vlotoptog en die Joolkomitee se joolblad, die *Akkerjol*, iets van die verlede is.

In reaksie hierop het die Joolkomitee besluit om formeel te onbind, en 'n nuwe komitee sal uit die PK tot stand bring word om aktiwiteite vir Verwelkoming 2012 te reël.

Mnr Werner de Wit, Ondervorsitter: PK, het gesê dat studente steeds daartoe verbind is om ten bate van Matie Gemeenskapsdiens (MGD) geld in te samel. Koshuise sal voortaan egter direk met MGD skakel

in dié verband, en nie meer deur die Joolkomitee werk nie.

Hy sê voorts die program van Verwelkoming 2012 sal groter klem lê op aktiwiteite wat nuwe studente op sosiale én akademiese gebied met die kampuslewe integreer. "Hulle sal ook reeds aan die begin van hul universiteitsloopbaan aan gemeenskapsdiensgeleenthede blootgestel word."

Dr Llewellyn MacMaster, Studentedekaan, sê: "Die Sentrum vir Studentesake wag tans vir voorstelle van die PK oor die verwelkomingsprogram, en het volle vertroue in Maties se verbintenis tot MGD en die gemeenskappe wat daarby baat vind."

MGD het in 'n verklaring gesê hulle is baie dankbaar hiervoor: "Die MGD-beheerraad vertrou dat die studente kreatiewe nuwe idees sal hê oor hoe genoeg geld ingesamel kan word om op die bestaande gemeenskapsvennootskappe van MGD voort te bou."

Ingenieurswese-student is 2010 se Kanseliersmedaljewenner

Dr Lidia Auret, wat in Desember haar PhD-graad in Metallurgiese Ingenieurswese verwerf het, is as die ontvanger van die Universiteit Stellenbosch (US) se Kanseliersmedalje vir 2010 aangewys.

"Ek is ongelooflik verbaas - ek dink nie dit het al heeltemal deurgedring nie," het sy ná die plegtigheid gesê.

In 2007 was dr Auret een van slegs 'n handjievol studente wat hul voorgraadse kwalifikasie in Chemiese Ingenieurswese *summa cum laude* verwerf het. Drie van

haar vakke, onder meer Ingenieurswiskunde, het sy met 'n prestasiepunt van 100% geslaag.

Dr Auret het in 2008 ingeskryf vir 'n meestersgraad, wat later na 'n PhD in Metallurgiese Ingenieurswese omgeskakel is en wat sy Desember met 'n gemiddelde van 87,8% oor al haar studiejare ontvang het.

Sy is tans 'n nadoktorale genoot aan die US, en hoop om in 2013 met nóg 'n doktorsgraad te begin, "hopelik in 'n land waar die mense Frans praat," sodat sy haar Frans kan oefen en goed kan aanwend, sê sy.

GRACE KIM THANKFUL FOR BLESSINGS

Grace Kim (23), een Matie student wat haar master's degree in English Literature laaste jaar, het geword die eerste vroulike student wat beloond is met die gesoek na Rhodes bursary van Paul Roos Gymnasium. (In Suid-Afrika, word hierdie bursary jaarliks aan tien studente toegeken op basis van akademiese presteer en karakter. Vier van die tien bursaries word aan die skole Paul Roos Gymnasium, SACS, St Andrews en Bishops. Sedert 2004, het Paul Roos ook inbegrip van omringende skole Rhenish, waar Grace matriculeer, en Bloemhof School for Girls wanneer hulle besluit om gesuikeerde kandidaate.)

The Rhodes bursary, waarskynlik die meest prestigieuse bursary ter wêreld, is die erfenis van Cecil John Rhodes, en word jaarliks sedert 1902 aan 83 mense uit die hele wêreld toegeken, wat hul te studie aan Oxford University in die Verenigde Koninkryk. In Augustus 2011, gaan Grace na Oxford, Engeland, waar sy begin sal maak met haar DPhil in English Literature.

Maties win Africa and Middle East region of Battle of the Brains

The first Matie team ever to qualify for the world final of the Association for Computing Machinery (ACM) International Collegiate Programming Contest (ICPC) did Stellenbosch University (SU) proud by being crowned as the best team from Africa and the Middle East.

Sponsored by IBM, the competition, also known as "Battle of the Brains", challenged 105 university teams to solve some of the most challenging computer programming in just five hours.

The Matie team of Ralf Kistner, Francois Conradi en Dirk-B Coetzee bereikte die finale as verteenwoordigers van Afrika suid van die Sahara.

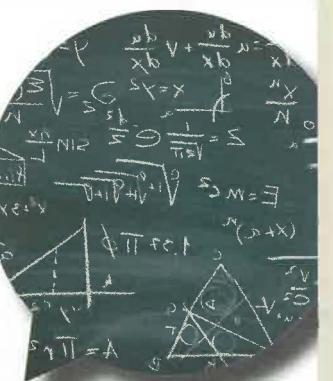
During the world finals held in Orlando, USA, they shared the 42nd spot overall - together with university teams from Princeton en ETH Zurich, onder meer. Hulle was benoem as die beste team

from the Africa and Middle East region, en ook verslaaf die South Pacific winners in die proses.

The Stellenbosch team managed to complete four of the 11 problems assigned to them. The competition was intense, as the top two teams only managed to solve eight problems in their allotted five hours.

The world finals were dominated by teams from Asia and Eastern Europe, with 22 of the top 26 teams being from these regions. Students from Zhejiang University in China were crowned world champions, followed by the teams of the University of Michigan at Ann Arbor, Tsinghua University and St Petersburg University.

"We are very proud of our students for returning the regional champions title to South Africa for the first time in three years," sê Dr Steve Kroon van die Departement van Computer Wetenskappe in SU's Departement van Matematiese Wetenskappe.

Wiskundige probleem-oplossing tel in Maties se guns

Die Matie-span van Wiskundige Wetenskappe-studente Gerdus Benade en Rijnard van Tonder sowel as Elektriese en Elektroniese Ingenieurswese-student Thomas Weighill is aangewys as merite-wenners in die 27ste jaarlikse Wiskundige Kompetisie in Modelering ("Mathematical Contest in Modelling"), en het daar mee vir hulself plekke onder die beste 15% ter wêreld losgeslaan. Altesam 2 775 spanne van 16 lande het aan hierdie internasionale kompetisie deelgeneem wat oor vier dae gestrek het en

waartydens hulle oplossings vir een van twee modellering-probleme wat aan hulle gestel is, moes navors, modelleer en voorlê. Nog 'n spanne van die US, dié van Bedryfsingenieurswese-student Wouter Bam en Wiskundige Wetenskappe-student Robert Hagsphil en Ruaan Viljoen, het ook goed gevaa en eervolle vermelding gekry.

REKORDGETAL MATIES LAAT HULLE VIR MIV TOETS

Meer as 2 000 Maties het in Maart vanjaar die Universiteit Stellenbosch (US) se jaarlikse MIV-toetsveldtog ondersteun en die uitdaging aanvaar om uit te vind wat hul MIV-status is. Selfs Pokkel en Proffie, die US se twee gelukbringers, het hulself laat toets.

DEBATS KOMPETISIE

Maties het weer gewys hulle is nie op die bek geval nie toe hulle tydens vanjaar se ATKV-debatskompeticie as kampuswenners gekroon is. Die Universiteit Stellenbosch se twee spanne het spanne van Noordwes-Universiteit en die universiteite van Pretoria, Johannesburg en die Vrystaat die stryd aangesê en nie net albei tot die halffineronde deurgedring nie, maar ook die algehele tweede en derde plekke behaal - genoeg om die trofee as kampuswenners te ontvang.

'Wanneer jy besig is om op te styg en jy bereik 'n sekere snelheid op die aanloopbaan, is omdraai uit. Nou hanteer jy wat ook al verkeerd is, in die lug.'

Fatima – kop in die wolke en voete op die grond

Deur Marlene Malan

Eerste offisier Fatima Jakoet vat deesdae skaars grond – en dis nie net oor sy minstens vier uit die vyf weeksdae in die lug is om haar brood en botter te verdien nie, maar omdat daar sovéél is wat die "grond" ook van haar verg.

Sy's anders as wat ek my voorstell het, dink ek toe ons in Kaapstad – haar woonplek – rondom 'n gesprek oor haar loopbaan en prestasies kuier. Klein en broos, hartlik en openlik. G'n stuk fors, ernstig en aan die kwaai kant, soos ek gereken het 'n vrouevlieënier sou wees nie.

Selfgeldend, ja. Vroulik by uitstek. Sy raak skalks aan haar hoofbedekking. Dit het haar by tye laat swaarkry, erken sy. "n Vrou met 'n kopdoek agter 'n Boeing se stuurstang? En dit net na 11 September? Ja, dit was nogal 'n aanpassing vir my werksomgewing," lag sy.

Totdat haar vaardigheid en presisie alle vooroordele soos mis voor die son laat verdwyn het.

Dis nog elke dag vir haar 'n wonderwerk – dié krag van 'n stuk metaal wat tonne weeg dog so gemaklik in die lug bly.

Die einste 'stuk metaal' moes in haar sowat ses jaar as Suid-Afrikaanse Lugdiens (SAA)-vlieënier op binnelandse vlugte 'n ruk lank 'n ietwat swaarder vrag dra toe Jakoet se MBA-handboeke moes saamvlieg vir dié nagraadse kursus wat sy by die Universiteit Stellenbosch (US) gevvolg het.

Op 36, wanneer die meeste mense se eerste loopbaan skaars koers gekry het, is Jakoet al met haar tweede besig. Elkeen, verklaar sy met oortuiging, het sy met passie aangepak: haar eerste beroep, as

forensiese ondersoeker ná 'n graadkursus in Chemie, sowel as haar tweede, die een waarmee sy so tien jaar gelede haar gesin, kollegas en vriende verstom het toe sy verklaar: "Dié stuk yster wil ek vlieg!"

"Ek was eendag in die Kaapstadse lughawegebou besig met 'n forensiese ondersoek toe ek voor 'n vet, blou KLM Boeing 747 400 op die laaiblad staan."

Sy het haar hart verloor. "Ek kon dit nie verklaar nie, maar daai vliegtuig het my geroep."

Jakoet het twee keer aansoek gedoen om as kadetvlieënier toegelaat te word. "Ek het altyd gedink: Wat's my kans om vir 'n vlieënierskursus aanvaar te word? Toe ek die eerste keer nieé aanvaar is nie, het ek gedink: Hoe leer 'n mens loop? Jy val. Jy val weer. Jy staan op. Uiteindelik loop jy. Ek aanvaar nie huis 'hee' vir 'n antwoord nie. Die gedagte 'ek is nie goed genoeg nie' het wél deur my kop gegaan, maar dit was blitsvinnig."

Haar lewenshouding teenoor uitdagings het baie met haar geloofswaardes te doen, sê Jakoet. "As jy sukkel, sal God jou wys wat is die regte ding om te doen. Jy moet jou energie uit jou geestelikhed put."

Toe sy haar oë uitvee, was sy in Australië, waar sy aan die begin van 2001 saam met 15 nuwelinge met haar vliegopleiding van 16 maande begin het. Van die Grob G115, 'n eenmotorige tweesitplek vliegtuig, tot die enkelenjin-Tobago, 'n viersitplek. Daarna

het die groteres gevvolg, en uiteindelik die 737-800 en 'n simulator-747.

Die titel "captain in training" was hare. "Aan die begin was ek bang, hoor! Vir die turbulensie, maar ook omdat ek aan hoogtevrees ly. Tog, in 'n vliegtuig lyk hoogtes anders. Ek het dit gou oorwin.

"Ons opleiding het ons geleer as 'n vliegtuig nie in die posisie is waarin dit behoort te wees nie, is daar tegnieke om dit te herstel."

Behalwe vliegtegniek, was daar ook die "menslike-reaksie-deel", vertel sy. "Hoe jou liggaam op vlieg reageer. Hoe balans werk. As jy jou liggaam verstaan, kan jy reageer. Jy gaan stap vir stap deur die sillabus. Jou opleiding is sistematis."

Min mense besef dit, sê sy, maar 'n vlieënier moenie sukkel met mensvaardighede, die sogenaamde "soft skills" nie. "Selfgelding, jy weet. Om uitdagings met selfvertroue te pak. As jy in die lug is en jy deel opdragte uit, kan jy nie stamel nie. Jy moet binne oomblikke kan besluit, seker wees van jou saak. Aanvanklik het ek hiermee gesukkel, maar gou besef – as ek dié masjien in die lug wil hou, het onsekerheid g'n plek nie. Onsekerheid veroorsaak chaos in jou brein. Jy moet jou emosies en denke kan beheer."

'n Vlieënier kan nie probleme van die grond af saamneem lug toe nie. "Jy los hulle onder. Wanneer jy besig is om op te styg en jy bereik 'n sekere snelheid op die aanloopbaan, is omdraai uit. Nou hanteer jy wat ook al verkeerd is, in die lug."

Vlieg, met ál sy uitdagings, het gou vir Jakoet tweede natuur geword.

'n Nuwe gogga het in 2005 gebyt, naamlik om haar MBA – met spesialisvakrigtings Bestuurskonsultasie en Projekbestuur – te

voltoo. "Ek is die ewige student. Om aan die gemeenskap terug te gee, betrokke te wees - dit was my doel. 'n MBA is 'n lewenservaring, nie net 'n bestuurskursus nie. Dit maak jou brein oop vir soveel lewensfasette."

Sy het geen ander bestuurskool as Maties s'n oorweeg nie, vertel Jakoet.

"Ek is Afrikaans en my Boland-lojaliteit het ingeskop toe ek dié universiteit gekies het. Ek het 'n kultuur van omgee gesoek; wou nie net 'n nommer wees nie. Ek het geglo die US Bestuurskool sal dit vir my gee."

Terwyl die MBA-boeke toe saam is oorse, het 'n uitrekgeleentheid byna onmiddellik ontstaan en was Jakoet die stigter van Sakhikamva, 'n program om jong mense aan loopbane in lugvaart bekend te stel. "Daarmee bedoel ek nie net jongmense wat eendag wil vlieg nie, maar wat ook ander beroepe in die bedryf, soos lugbeheer, wil volg."

Jakoet haal foto's uit wat wys hoe leerlinge vlugopleidingsentra besoek en lesings kry oor wat die bedryf alles behels.

"Nuwe wêrelde gaan vir hulle oop. Hulle word blootgestel aan loopbaanmoontlikhede wat hulle dalk nooit eens oorweeg het nie."

Vir dié program kry sy goeie ondersteuning van die US sowel as die SAA, vertel sy. "Ek wou nog altyd terugploeg, op 'n hoëvlak. Wat beteken jou eie lewe as jy niemand het om vir ander te gee nie? Diversifieer jouself, is my leuse. Soos wat die MBA my loopbaan 'n nuwe aanslag gegee het, glo ek ons almal moet ons vaardighede uitbou."

Sy hou daarvan om nuwe dinge te leer - en daarom behoort ander ook, sê sy. "As ek 'n verskil kan maak, kan hulle ook. Hulle moet hulself egter leer ken om te weet wáár om daardie verskil te maak.

"My Wellingtonse opvoeding het 'n groot rol gespeel. Dis 'n omgewing wat my vry laat voel het; waar ek altyd ervaar het alles is bereikbaar. My ouers, Achmat en Wareldiya, het in my geglo. Hulle het my al die motivering en inspirasie gegee wat nodig was. As ek daardie positiewe ervaring aan ander kan oordra, is dit mos goed!"

Ek wonder hardop of dit dan nou net vliegtuie en haar uitreikprojek is wat haar oë so laat blink?

Nee, sê sy, ek raai reg. Daar is 'n rede waarom sy deesdae langer as gewoonlik in die noorde 'grondvat'. Die geluk, natuurlik, is dat 'n Boeing die 2 000 km tussen Kaapstad en Johannesburg tot twee ure verkort. Selfs vinniger as jy self agter die stuur is, en blitznel as dié 'rede' al klaar sy volle steun aan haar onblusbare lewensvlam gegee het. □

E Ten years ago Fatima Jakoet laid her eyes on a Boeing 747 and declared to her family and friends that she wants to become an airline pilot. Not only has she made her dream come true, she also completed her MBA Degree at Stellenbosch University in 2009. Read the article in English at www.matiessalumni.net

Kitsfeite

- 1992: Matriek, Boston House College, Kaapstad
- 1997: BTech (1997), Kaapse Skiereilandse Universiteit van Tegnologie
- 1998-2001: Forensiese ondersoeker, Suid-Afrikaanse Polisiediens
- 2002: Handelsvluglisensie, BAE Systems Flight Training College, Adelaide, Australië
- 2002-2005: Vlieëniersinternskap, SA Airlink (Jetstream 41)
- 2005: Eerste offisier, SAA
- Eie blog: www.jakoet.com
- Skryf ook vir www.brandsouthafricablog.com
- 2009: Verwerf haar MBA-graad aan die Universiteit Stellenbosch
- Uitvoerende raadslid: Airline Pilots Association South Africa (ALPA-SA)

Meer oor Sakhikamva

Die Sakhikamva-stigting is in 2001 op die been gebring, met Fatima Jakoet as die grondlegger. Sakhikamva glo die toekoms van lugvaart lê in die hande van die jongmense van Suid-Afrika. Bewusmaking van dié beroep en die ontdekking en ontwikkeling van talent is dus van die stigting se hoofdoelwitte. Sleutelrolspelers soos die US steun die organisasie om 'n hoë standaard van dienslewering en deelname te verseker.

Programme

- "Spread your wings"
- Uitstappie vir jong lugvaartkundiges
- Werksessie vir lugvaartkundiges
- Die bou van modelvliegtuie
- "My droom om te vlieg"-kompetisie

Vir meer inligting, stuur 'n e-pos na info@sakhikamva.org.

Heraanstelling is mandaat vir Rektor se visie van uitnemendheid

'n Sterk mandaat vir sy visie vir die Universiteit Stellenbosch as 'n instansie wat ernstig is oor akademiese uitnemendheid, diversiteit en transformasie.

Dit is hoe prof Russel Botman, Rektor en Vice-kanselier van die Universiteit Stellenbosch (US), sy heraanstelling deur die US-Raad vir 'n verdere termyn van vyf jaar beskryf. Die aanstelling is deur die Senaat en Institusionele Forum bekragtig.

Prof Botman se eerste termyn loop vanjaar ten einde. Prof Botman sê dat dit beduidend is dat die US-Raad saam met sy heraanstelling ook die koersaanduidende dokument *Hoop as rigtinggewende motief vir die Universiteit Stellenbosch* aanvaar het. Die dokument gee 'n duidelike uiteensetting van die Universiteit se HOOP Projek, waardeur die US sy verbintenis tot uitnemende wetenskapsbeoefening om hoop te skep bevestig.

"Die Universiteit behoort nie net met die plaaslike omstandighede van die universiteitsgemeenskap rekening te hou nie, maar ook met die feit dat ons by die globale samelewing moet inpas. Plaaslike probleme, veral ook in landelike gebiede, vorm deel van Afrika se uitdagings en dié van ander wêrelddele. Dit sluit in armoede, menswaardigheid en gesondheid, demokrasie en menseregte, vrede en sekuriteit, 'n volhoubare omgewing en kompetender nywerheid," sê hy.

Hy sê onder hoop as leidende motief is die HOOP Projek 'n instrument om die US se strategiese doelwitte te bereik. Die HOOP Projek is:

- 'n Voortdurende proses om die drie kern-akademiese aktiwiteite van die US (onderrig en leer, navorsing en gemeenskapsinteraksie) in diens van hoop vir en vanuit Afrika te stel.
- 'n Aantal akademiese inisiatiewe wat gestalte gee aan die Universiteit se verbintenis tot uitnemende wetenskapsbeoefening en diensbaarheid aan die mense en die gemeenskap. Met hierdie inisiatiewe word beweese sterkpunte van die US in verband gebring met temas wat uit die nasionale en internasionale ontwikkelingsagenda verkry is. 'n Internasionale ontwikkelingsveldtog wat op fondswerwing gemik is om hierdie akademiese herposisjonering van die Universiteit te ondersteun. Die teiken van R1,75 miljard wat prof

Botman vir die veldtog gestel het, moet gestalte gee aan US se erns met sy posisioneringsplan vir die 21ste eeu.

"Ek wil ons Universiteit deur hierdie uitdagende tyd begelei om paraatheid vir die 21ste eeu te verseker. Ek sien die US as die instelling wat die nagraadse en navorsingsleierskap op die vasteland gaan oorneem en sy internasionale statuur op elke ander vasteland sal vestig as 'n voorkeurbestemming vir na-doktorale genote, en in Afrika vir doktorale studente," sê hy.

Prof Botman het sy dank betuig teenoor die US-Raad en die akademiese leiers van die Universiteit vir hul vertroue in sy leierskap vir die komende jare.

Hy het bygevoeg dat die Raad in gesprek met die bestuur aanvaar het dat die *Strategiese Raamwerk vir die Eeuwisseling en Daarna*, wat in 2000 opgestel is om as rigsnoer vir die US in die toekoms te dien,

deurgaans die strategie vir die volgende termyn sal begrund. Daar is ook besluit dat die missie en visie wat in die *Strategiese Raamwerk* vervat is, die basis sal vorm vir die bestuursaksies aan die US vir die termyn 2012 - 2016. □

E The Council of Stellenbosch University (SU) has appointed Prof Russel Botman as Rector and Vice-Chancellor for a further five-year term. Read the article in English at www.matiessalumni.net

HOOP Projek skep dinamiese gees

deur Susan van der Merwe

Universities usually position themselves with the scientific analysis of facts, systematizing them and reducing the results to the most general. What you are doing with the HOOP Project is something else. It's another kind of project, which combines research and teaching and the world that surrounds each, which combines research with offering society something.

– Prof Ernst von Weizsäcker, Co-chairperson of the United Nations Environmental Program's (UNEP) International Panel for Sustainable Resource Management, November 2010, Cape Town.

Die bekendstelling van die Universiteit Stellenbosch se HOOP Projek in die Endlersaal op 21 Julie 2010 lê nou al 'n jaar in die verlede, maar sedertdien was daar 'n verskeidenheid nuwe ontwikkelinge wat konkreet begin vorm gee aan die projek.

Dit is moeilik om so 'n kompleks projek eenvoudig te probeer beskryf, veral om reg te laat geskied aan die verskillende interafhanglike en gekoppelde fasette. Die naaste eenvoudige grafiese voorstelling wat die omvang en ineengevlegtheid uitbeeld, is waarskynlik 'n veelkleurige, handgeweefde mat met 'n ruitpatroon. Die meer as 20 akademiese initiatiewe vorm die vertikale bane, met die vyf ontwikkelingstemas plus die interne strategiese doelwitte (studentesukses; personeelsukses; fasilitete en infrastruktur) as die horisontale bane. Die Universiteit se drie kernaktiwiteite: onderrig en leer; navorsing en gemeenskapsinteraksie vorm die onderbou van alles en word dus vertikaal en horisontaal ingevleg.

Netter wille van konteks: prof Russel Botman skryf in sy Rektorsverslag van 2010 dat die Senaat en die Raad

oorengenkom het dat die HOOP Projek gebruik sal word as enjin vir die posisionering van die universiteit vir hierdie eeu. Die belangrikste onderdele van die enjin is steeds die Universiteit se kernaktiwiteite: onderrig en leer, navorsing en gemeenskapsinteraksie. Die oogmerk is dan juis om die akademiese en navorsingsuitnemendheid van die US tot voordeel van die samelewing aan te wend, en sodoende om hoop uit Afrika vir Afrika te skep.

Na die bekendstellingsgeleenthed verlede jaar, het prof Botman en ander lede van die Bestuur by talle kleiner geleenthede vir alumni, donateurs en vriende van die universiteit, nasionaal en internasionaal, die Hoop Projek bekend gestel. Plaaslik het die HOOP Projek se uiteenlopende initiatiewe 'n dinamiese gees op kampus losgemaak wat oorgespoel het in 'n baie suksesvolle mediaveldtog.

Mylpale

Van die belangrikste mylpale in die jongste tyd was die ondertekening van die US se samewerkingsooreenkoms met vyf ander Afrika-universiteite. PANGEA

(Partnership for Africa's Next Generation of Academics), die Nagraadse Skool en die African Doctoral Academy maak deel uit van die Fakulteit Lettere en Sosiale Wetenskappe se drieledige HOOP-initiatief.

In Januarie vanjaar is die African Doctoral Academy se eerste somerskool op kampus aangebied, en in Maart is twee nuwe HOOP-initiatiewe bekend gestel: die Universiteit Stellenbosch Waterinstituut en die Frederik Van Zyl Slabbert Instituut vir Studenteleierskapontwikkeling. In aansluiting by sy HOOP-projek initiatief het die Fakulteit Teologie in Mei saam met die Sentrum vir Rehabilitasiestudie van die Fakulteit Gesondheidswetenskappe 'n konferensie aangebied oor Teologie, Gestremdheid en Menswaardigheid. In Junie is die reg en armoede bespreek by die Fakulteit Regsgeleerdheid se kollokwium as deel van sy HOOP-initiatief oor die Bekamping van Armoede, Dakloosheid en Sosio-Ekonomiese Kwesbaarheid ingevolge die Grondwet. Twee ander belangrike initiatiewe was die opening van die ultramoderne Leersentrum vir voorgraadse studente en die Navorsingsentrum vir nagraadse studente in die JS Gericke-biblioteek.

Teen die eksterne bekendstelling van die HOOP Projek was die talle akademiese initiatiewe in verskillende stadia van implementering nadat daar reeds sedert 2007 baie hard gewerk is aan die Universiteit se Oorhoofse Strategiese Plan (OSP) - wat later as die HOOP Projek geloofs sou word. Daarby ingesluif is die aanvoerwerk vir die internasionale fondsverwrigveldtog om die Universiteit in staat te stel om die beste personeel en studente te lok en te behou, en die upgradering en uitbreiding van moderne onderrig-

en navorsingsfasilitete en tegnologie te befonds. Vir die veldtog is die ambisieuse teiken gestel van R1,75 miljard teen 2015 vir fondsverwrig vanuit beide filantropiese en ander bronne. Sedert die begin van prof Botman se ampstermy en ook die begin van die agter-die-skermwerk in 2007 is R900 miljoen vanuit hierdie bronne gegeneer. Dit word beskou as 'n ondersteuning van die Universiteit se visie en die HOOP Projek.

Prof Ernst von Weizsäcker se interpretasie van die HOOP Projek is dus in die kol. Dit is ambisieus en selfs riskant, en beslis daarop gemik om deur uitnemende wetenskapsbeoefening 'n beter toekoms te skep. Net 'n jaar sedert die eksterne bekendstelling van die Projek is dit opmerklik hoe gesprekke op verskillende platforms oor die Universiteit, sy kundigheid en sy baanbrekersinitiatiewe aan die verander is: van aktiewe kennissenoot na bouer van hoop.

- Besoek www.diehoopprojek.co.za vir meer inligting oor die HOOP Projek.

E It has been a year since the official launch of the HOPE Project. Much progress has been made and a number of academic initiatives has been launched. Visit www.thehopeproject.co.za for more information or read the article in English at www.matiesalumni.net

MEER AS 20 AKADEMISE INITIATIEWE

ONTWIKKLINGSTEMAS	ONDERRIG EN LEER	NAVORSING	GEMEENSKAPSINTERAKSIE
BEKAMPING VAN ARMOEDE			
BEVORDERING VAN MENSEWAARDIGHEID EN GESONDHEID			
BEVORDERING VAN DEMOKRASIE EN MENSEREGEDE			
BEVORDERING VAN VREDE EN VEILIGHEID			
BEVORDERING VAN 'N VOLHOUBARE OMGEWING EN 'N KOMPETERENDE INDUSTRIE			
INTERNE STRATEGIESE DOELWITTE (STUDENTESUKSES; PERSONEELSUKSES; FASILITEITE EN INFRASTRUKTUUR)			
DRIE KERNAKTIWITEITE	ONDERRIG EN LEER	NAVORSING	GEMEENSKAPSINTERAKSIE

Hoëvlak geleenthede gee verdere gestalte aan die HOOP Projek

TSAMAHUB BIED SOMERSKOOL IN VOLHOUBAARHEID AAN

 Die US het einde Januarie sy eerste Kruisdissiplinêre Somerskool in Volhoubaarheid by die Volhoubaarheidsinstituut in Lynedoch buite Stellenbosch aangebied. Die somerskool het gefokus op die vele volhoubaarheidsuitdagings wat Afrika in die gesig staan en hoe kruisdissiplinêre benaderings oplossings daarvoor kan vind.

Doktorale studente wat ingeskryf is vir die Sentrum vir Kruisdissiplinariteit, Volhoubaarheid, Beoordeling, Modellering en Ontleding (TsamaHub) se kruisdissiplinêre PhD-kernprogram in Volhoubaarheid en Kompleksiteitstudies het onder andere die somerskool bygewoon.

Die TsamaHub, wat in die Fakulteit Ekonomiese en Bestuurswetenskappe gesetel is, is 'n akademiese initiatief onder die HOOP-vaandel vir die bevordering van 'n volhoubare omgewing en 'n kompetente nywerheid.

Sprekers by UNAIDS se gesprekssessie. Helen Alexander, van die Sonke Gender Justice Network, Richard Delate van Johns Hopkins Health Education South Africa, Olga Rudneva van die Elena Pinchuk ANTI-AIDS Foundation en Ian Royer van die UN Global Leadership Network and Campaign to End AIDS Youth. Agter die podium is Marlon Parker, 'n dosent aan die Skiereilandse Universiteit van Tegnologie.

HOU AAN DIE SELFONE!

Hoe kan sosiale media die stryd teen MIV/Vigs bevorder? Dit was die besprekingspunt wat op 2 Mei in 'n gesprekssessie van die Verenigde Nasies se program vir MIV/Vigs (UNAIDS) en die US se Afrika-sentrum vir MIV/Vigsbestuur in die Endlersaal op die kampus onder die loep geneem is.

Die Afrika-sentrum is 'n HOOP Projek-initiatief, en met dié konferensie kon die HOOP-tema oor die bevordering van menswaardigheid en gesondheid weer aandag geniet. Die gesprekssessie het gehandel oor hoe sosiale media, soos Facebook en Twitter, asook selfoontegnologie, ingespan

kan word om die boodskap van vigsvoorkoming te versprei.

Met die verstommende toename inveral Afrikanse se toegang tot sosiale media en selfoontegnologie, blyk dit dat dié twee kommunikasiemiddelle die beste is om boodskappe oor die voorkoming van MIV/Vigs te versprei, het tegnologie-leiers, kenners van sosiale media en vigsaktiviste gesê.

Konferensiegangers is tydens sessies gevra om juis nie hul selfone af te sit nie, sodat hulle konferensie-temas en MIV/Vigs-slagspreuke intyds kon twiet en op Facebook laai.

Die HOOP Projek se tema oor die bevordering van menswaardigheid en gesondheid het verder gestalte gekry op 'n driedaagse konferensie met die tema "Teologie, Gestremdheid en Menswaardigheid".

Die konferensie, wat ook in Meimaand gehou is, is gesamentlik deur die Fakulteit Teologie en die Sentrum vir Rehabilitasiestudie in die Fakulteit Gesondheidswetenskappe aangebied.

Daar is gekyk na hoe die kerk en samelewing met persone met gestremdhede omgaan.

Een van die hoofsprekers, prof Hans Reinders

van die Vrye Universiteit Amsterdam, het gevra dat daar krities gekyk word na hoe die samelewing teenoor persone met gestremdhede optree. Hy meen persone met gestremdhede word nie altyd as volwaardige lede van die gemeenskap gesien nie.

KONFERENSIE OOR GESTREMDEHID EN MENSEWAARDIGHEID

Die HOOP Projek se initiatief vir die bekamping van armoede, dakloosheid en sosio-ekonomiese kwesbaarheid het tydens die Fakulteit Regsgeleerdheid se kollokwium oor armoede en die reg in Mei aandag geniet. Op dié manier is twee HOOP-temas aangeroer: die uitwissing van armoede en verwante toestande, asook die bevordering van demokrasie en menseregte.

Akademici, regskenners en politieke wetenskaplikes by die Stellenbosch Instituut vir Gevorderde Navorsing (STIAS) het temas rakende die kompleks verhouding tussen die reg en armoede bespreek. Die soeklig het gevra op hoe die regstelsel - én die opleiding van regslui aan tersiêre instellings - tot die verligting van armoede kan bydra.

Onder die sprekers was voormalige hoofregter Pius Langa wat gesê het die hoë armoedevlek en groot welvaart-gaping in Suid-Afrika hou 'n bedreiging vir ons demokrasie, die regstaat-idee en nasionale versoening in.

REGSGELEERDHEID BIED KOLLOKWIUM OOR ARMOEDE EN DIE REG AAN

Die HOOP Projek se initiatief vir die bekamping van armoede, dakloosheid en sosio-ekonomiese kwesbaarheid het tydens die Fakulteit Regsgeleerdheid se kollokwium oor armoede en die reg in Mei aandag geniet. Op dié manier is twee HOOP-temas aangeroer: die uitwissing van armoede en verwante toestande, asook die bevordering van demokrasie en menseregte.

Akademici, regskenners en politieke wetenskaplikes by die Stellenbosch Instituut vir Gevorderde Navorsing (STIAS) het temas rakende die kompleks verhouding tussen die reg en armoede bespreek. Die soeklig het gevra op hoe die regstelsel - én die opleiding van regslui aan tersiêre instellings - tot die verligting van armoede kan bydra.

Onder die sprekers was voormalige hoofregter Pius Langa wat gesê het die hoë armoedevlek en groot welvaart-gaping in Suid-Afrika hou 'n bedreiging vir ons demokrasie, die regstaat-idee en nasionale versoening in.

Dís hoekom ek gee, sê oom Piet

"Dis my manier om dankie te sê vir my kinders se opvoeding aan die Universiteit Stellenbosch, en dís hoekom ek gee."

Maak só met beurse

Het jy dit al oorweeg om 'n beurs te begin of 'n bydrae tot een van die Universiteit Stellenbosch (US) se beursfondse te maak? Jy kan ook tot die US se algemene beursfonds bydra.

- Om 'n bydrae tot een van die US se beursfondse te maak, voltooi die ingeslote skenkingsvorm en dui asseblief jou voorkeur aan. ('n Gefrankeerde koevert is ingesluit.)
- Vir enige navrae oor die skep van 'n beurs of beursfonds, hetsy individueel of korporatief, skakel met mnr Sidney van Heerden by 021 808 2941 of svheerd@sun.ac.za.
- Skakel met mnr Hugo Steyn by 021 808 3615 of hugos@sun.ac.za vir enige navrae oor testamentêre bemakings en die rol en aktiwiteite van die US Erflatersgilde.

Só gesels dr Piet Neethling (91), bekende sakeman, geneesheer, jare lange vriend van die Universiteit Stellenbosch (US) én die inspirasie vir een van die Universiteit se mees dinamiese beurse die afgelope 24 jaar.

Sedert die stigting van die Piet Neethling Opvoedkundige Trust in 1987 (dit was aanvanklik bekend as die PGS Neethling Studiefonds) is 344 beurse en beurslenings reeds aan studente toegeken. Dr Neethling en sy seuns, André en Steyn, albei ook mediese dokters, het boonop oor verskeie jare noemenswaardige jaarlike bydraes tot die fonds se kapitale rekening gemaak. Die markwaarde van die fonds beloop tans etlike miljoene.

Drie van dr Neethling se vier kinders het aan die US studeer, en hy het gevoel dat 'n opvoedkundige trust, met die uitsluitlike doel om beurse en beurslenings aan studente toe te ken, die ideale manier was om "iets terug te gee" in ruil vir die waarde van die opvoeding wat sy kinders in Matieland ontvang het.

Dr Neethling was nie self 'n Matie nie. In die laat 1930's het die US nog nie medies as studierigting aangebied nie en ál genade was om aan die Universiteit van Kaapstad te gaan studeer. En dít nadat hy op Calvinia grootgeword het, vertel dr Neethling met genoegdoening: "My ma was 'n streng vrou, en het besluit dat ons Woensdae Engels moes praat. Maar ál wat dít beteken het, was dat daar op

Woensdae 'n doodse stilte in die huis geheers het!"

Dr Neethling is 'n sakeman van formaat, en het veral in die vis-, vrugte- en houtbedryf naam gemaak. Die gerekende Suiderland Ontwikkelingskorporasie Bpk is maar een van die ondernemings wat dr Neethling in die lewe help roep het. Suiderland bestaan uit visserybelange, 'n groep kommersiële plase, die bekende Charka-houtschoolhandelsmerk sowel as oorsese belangte in die hout- en ander bedrywe.

Hierdie sakebelange getuig alles van dr Neethling se persoonlike passie - die opheffing van mense. Op elkeen van die plase waarby dr Neethling en sy seuns betrokke is, is daar uitgebreide ontwikkelingsprogramme en studiegeleenthede vir werknemers, sowel as MIV/vigs-bewustheidspoging.

Oom Piet, soos hy in veral rugbykringe bekend staan, was ook 'n kranige sportman, en het vir Noord-Transvaal, die Westelike Provinisie (WP) én Boland as heelagter uitgedraf. Hy vertel ook dat hy destyds die logiese keuse was om vir die Springbokke te speel, maar ene Danie Craven het op iemand anders besluit - wat toe nie regtig die mas opgekom het nie!

Met rugby behoorlik in oom Piet se bloed - hy was jare lank ook president van die Tuine-rugbyklub en voorsitter van die WP Rugbytrust - is dit dus geen wonder dat Maties Rugby ook jaarliks 'n Piet Neethling-beurs toeken nie. Van die onlangse ontvangers van dié beurs is die WP- en Stormers-speler Francois van

der Merwe, en Lourens Adriaanse, oud-Matiiekaptein, wat tans by die Griekwas en die Lions gekontrakteer is.

Oom Piet, 'n uithaler-orgidekweker, is al 66 jaar gelukkig getroud met sy grootste ondersteuner, tannie Marie, wat hy al vanaf sewejarige ouderdom ken.

Mnr Sidney van Heerden van die US se Ontwikkelingskantoor sê dis grotendeels te danke aan mense soos oom Piet en sy gesin dat die Universiteit vandag is waar hy is. "Beurse maak 'n groot verskil in mense se lewens, veral eerstegenerasie-studente aan die US. Beurse hou ook voordele vir die donateur in - 'n gevoel van sinvolheid én die wete dat jy lewenslange waarde aan iemand anders se lewe toegevoeg het."

Mnr Hugo Steyn, ook van die Ontwikkelingskantoor en verantwoordelik vir Erfatings, sê mense soos oom Piet en sy gesin is 'n inspirasie, en kan trots wees op dit wat die Opvoedkundige Trust reeds vermag het en, miskien meer belangrik, wat dit in die toekoms nog vir ander sal beteken. ■

Dr Piet Neethling, well-known businessman, medical doctor, sports administrator and friend of the University, is the inspiration behind one of the most successful bursaries at Stellenbosch University. The Piet Neethling Educational Trust was set up in 1987, and has allocated some 344 bursaries to students over the last 24 years.

US neem voortou met Ons Alumni Kring Stellenbosch

Deur Liezl Scholtz

Die naam Maties is op baie gebiede sinoniem met uitnemendheid. Die Universiteit Stellenbosch (US) is ook gereeld aan die voorpunt met nuwe inisiatiewe wat op hierdie geskiedenis van uitnemendheid voortbou.

Op 10 Augustus steek Maties nóg 'n veer in sy hoed van voorpontontwikkelings met die bekendstelling van die Ons Alumni Kring Stellenbosch (OAKS) - 'n inisiatief afgestem op alumni wat die afgelope tien jaar 'n graad aan die US behaal het. Dié inisiatief is waarskynlik die eerste in sy soort aan 'n Suid-Afrikaanse universiteit. Die OAKS maak deel uit van die strategie van die US se Afdeling Alumniverhoudings om onder meer alumnigeleenthede aan te bied sodat oudstudente hul bande met hul alma

mater sowel as met mekaar kan versterk, handhaaf en uitbrei.

Die OAKS ("Our Alumni Circle Stellenbosch", oftewel "OACS", in Engels) bied verskillende soorte netwerkgeleenthede aan waar alumni hulle eie sakenetwerke oor verskeie sektore heen kan ontwikkel en versterk. Dit moedig ook deelname aan wat betref alumnigeleenthede, mentorskap en jaarlikse skenkings deur jonger graduandi.

Volgens me Bev Witten, Direkteur: Alumniverhoudings, help inisiatiewe soos OAKS om 'n raamwerk vir toekomstige programme te bou waardeur alumni nie net met mekaar in aanraking bly nie, maar ook in voeling met die visie en werk van die Universiteit. "Ons weet dat 'n inisiatief soos OAKS nog nie vantevore verken is nie. Ons beskou dit dus as baanbrekerswerk op die gebied van alumnisake in Suid-Afrika."

Me Witten reken voorts dat inisiatiewe soos die OAKS alumni nie net die geleentheid bied om hulself in die alumninetwerk

te plaas nie, maar ook om die US as hul blywende 'intellekturele tuiste' te aanvaar en hul US-graad relevant te hou.

Een van die beweegredes vir inisiatiewe soos OAKS, sê me Witten, is om 'n "kultuur van teruggee of terugploeg" onder US-alumni te vestig. "Dit is nie 'n geval van hoevél of hóé jy aan die Universiteit teruggee nie, maar wel dát jy iets teruggee en só die grondslag lê vir ander om in jou voetspore te volg." ■

Skakel met die Alumnikantoor by 021 808 9266 of alumni@sun.ac.za vir meer inligting of om jou besonderhede by te werk.

Stellenbosch University will soon launch the Our Alumni Circle Stellenbosch (OACS), an initiative that will present a range of networking opportunities to alumni who graduated over the last ten years. Read the article online at www.matiesalumni.net

Biblioteek spog met ultramoderne leer- en navorsingsruimtes

Twee ultramoderne, interaktiewe leerruimtes – die Leer- en Navorsingsentrum in die Universiteit Stellenbosch (US) se JS Gericke Biblioteek – het vanjaar hul deure geopen en is met ope arms deur studente verwelkom.

Die sentrums is “n tree onderweg daarna om ons studente optimale toegang tot die jongste tegnologie te gee, en om hulle toe te rus met die nodige kennis en ingesteldheid om dit ten beste te benut,” het prof Russel Botman, Rektor en Visekanselier, gesê. “Dit is ‘n belegging in uitnemendheid, wat nog altyd die hoeksteen van die Universiteit Stellenbosch was.”

Die Leersentrum, wat op voorgraadse studente afgestem is, bied ‘n geïntegreerde biblioteekdiens, en beskik oor 116 rekenaarwerkstasies waar studente toegang het tot die Biblioteek se gedrukte en elektroniese versamelings, databasisse waarop die Biblioteek inteken, die internet sowel as gebruiker-sagteware. Daar is ook koordlose internettoegang, skootrekenaarruimtes, skander- en druktoerusting en ‘n verdere 16 enkeldoelrekenaars vir flink kubernaslaanwerk. In ‘n aangrensende e-klaskamer met altesaam 48 werkstasies word ewe moderne tegnologie ingespan om opleiding te verskaf.

Navorsingsentrum

Op sy beurt spog die Navorsingsentrum met ‘n goed ontwerpde sitkamer wat onder meer as fasilitet

vir nagraadse studente en navorsers dien om met mekaar in gesprek te tree. Dit word deur eietydse seminaarkamers, videokonferensiefasiliteite en opplan-rekenaarruimtes aangevul.

“Die Navorsingsentrum is vergelykbaar met van die beste in die wêreld, en skep ‘n innoverende en kreatiewe omgewing. Dit bied hoëvlaknavorsingsondersteuning soos professionele inligtingsdienste, geleenthede vir oorlegpleging en medewerking, werksessies, sowel as aanbiedings en navorsingsgespreksaktiviteite,” sê me Ellen Tise, Senior Direkteur van die US se Biblioteek- en Inligtingsdiens.

Mnr Pravin Gordhan, Minister van Finansies, het tydens die sentrum se opening in Mei gesê die akademie gaan nie net oor die ontdekking van universele kennis nie, maar ook oor gespesialiseerde kundigheid en dat navorsers moet soek na oplossings vir nypende probleme.

Die doel van die Navorsingsentrum is om die Biblioteek se bydrae tot die verbetering van nagraadse deursetkoerse en navorsingsuitsette te vergroot deur die voorsiening van ‘n bevorderlike omgewing vir navorsingsgesprekke en -produksie, wetenskaplike debatvoering, en dienste wat die werk van nagraadse studente en navorsers direk ondersteun.

Volgens prof Arnold van Zyl, Viserekotor: Navorsing, is biblioteke en leer onskeibaar, en herbekragtig die Leer- en Navorsingsentrum dit. Hy reken ook dat die berging van kennis toenemend van fisiese boeke na die digitale sfeer verskuif. “Die fokus van biblioteke is om ‘n ruimte te skep wat studente in staat stel om inligting te soek, te lees, te evaluateer en te skryf.

In hoofsaak is die rol van die fisiese biblioteek, die biblioteek as ‘n plek, besig om te verander. Die leerder het boeke as die kern van die biblioteekbeplanning verplaas.”

Helder kleure, stylvolle ontwerpelemente en meubels, unieke aferwings, verskillende soorte sitplek sowel as oop én privaat gespreksruimtes werk alles mee om esteties bevredigende en inspirerende ruimtes vir studente te skep ten einde hul studie kreatief, innoverend, produktief en bowenal suksesvol te voltooi.

“Dit is waarlik fasilitate vir die 21ste eeu, gevul met tegnologies gevorderde toerusting en innoverende leerruimtes. Tog volg dit ook die tradisionele benadering om gekwalifiseerde en goed opgeleide personeel byderhand te hê om studente te help om hul pad deur die uitdagings van hoër onderwys te vind,” het prof Botman bygevoeg.

Die Leer- en Navorsingsentrum is van die eerste fasilitete van die US se HOOP Projek - wat onder meer studentesukses en uitnemende navorsing wil bevorder - wat sedert die veldtog se bekendstelling in Julie 2010 voltooi en in gebruik geneem is. Dit maak deel uit van die HOOP Projek se “Toegang tot Elektroniese Hulpbronne”-inisiatief. ■

 As part of the HOOP Project, the ultra-modern and interactive Learning Commons, for undergraduate students, and the Research Commons, for postgraduate students opened earlier this year. Read the article in English at www.matieslaumni.net

Optrede nón nodig vir genoeg water

Suid-Afrikaners op alle vlakke van die samelewing – van verkose amptenare en maatskappyleiers tot individuele huishoudings – sal verantwoordelikheid moet aanvaar om die voortgesette voorsiening van veilige waterbronne te verseker, skryf prof Eugene Cloete, Adviesraadsvoorsitter van die nuwe Universiteit Stellenbosch Waterinstituut en Dekaan van die Fakulteit Natuurwetenskappe.

Dit is nie noodwendig verregaande om te voorstel dat Suid-Afrika se drinkwater binne ‘n jaar sal opraak nie.

Trouens, Suider-Afrika se water is reeds op. In baie streke bepleit ons stadsplanners alternatiewe tegnologiese opsies. Sommige Suid-Kaapse kusdorp het hulle byvoorbeeld tot ontsoutingsaanlegte gewend om voldoende watervoorsiening aan inwoners én vakansiegangers te verseker. Windhoek in Namibië suwer reeds jare lank suksesvol hul afvalwater vir huishoudelike gebruik.

Diegene wat steeds teen hierdie tegnologiestry op grond daarvan dat dit te duur is om in werking te stel kan hulle gerus ‘n paar nagmerrie-scenario’s indink. Vra maar die municipaliteite van dorpe soos Beaufort-Wes na die logistieke krisis wanneer jou plaaslike opgaardam opdroog.

EK gloegter dat die boodskap van waterbesparing en beplanning vir dreigende watertekorte eers tot mense sal deurdring wanneer hulle persoonlikervaar hoe dit voel om beperk te word op hoeveel keer jy jou toilet mag spoel of hoeveel water jy mag drink.

Laat ons eerlik wees: Indien die ingeligtes nie bekommend was oor die stand van ons water nie, sou dit nie nodig wees vir die Universiteit Stellenbosch Waterinstituut om kwessies soos watervoorsiening,

voedselsekerheid, gesondheid, waterbestuur, water-eienaarskap en ‘n volhoubare omgewing te ondersoek nie. Trouens, dit sou onnodig wees om die Waternavorsingskommissie te bedryf wat al sedert die 1970’s waterverwante navorsing deur vele Suid-Afrikaanse universiteite en navorsingsinstellings finansier.

Opvoedingsveldtogte verrig wondere om mense te leer om water spaarsaam en doeltreffend te gebruik.

Deurdat plaaslike industrieë en ondernemings in voeling kom met hulle ‘groen kant’ én deur plaaslike wetgewing verplig word, word hulle al hoe meer omgewingsvriendelik in hul water- en afvalwatergebruik. Tog is dit wensdenkery om te glo dat mense uit eie aandrang water sal bespaar en volhoubare gebruiksopsies sal instel.

Ons kan gerus by ander lande met waternood, soos Australië en Israel, leer hoe ons ons samelewings moet bestuur. In sekere Australiese state mag jy byvoorbeeld nie ‘n huis bo ‘n bepaalde grootte bou indien jy nie reënwaterenkens op die perseel installeer nie.

Ons het waterlose toilette nodig in nuwe behuisingontwikkelings, en gedesentraliseerde watersuiweringsstelsels in nuwe kantoorparks. Ons moet water herwin en inheems tuinmaak. Ons moet suinig te werk gaan met water en dit as ‘n kosbare kommoditeit beskou.

Vir ‘n blou revolusie het ons die politieke wil en besluitneming nodig om op hoogte te bly van die tersaaklike onderliggende en beskikbare tegnologie. En uiteindelik moet ons leiers standpunt inneem teen ‘n toekoms sonder water. ■

- Besoek www.sun.ac.za/water

Watenvavorsers smee bande

Die positiewe wyse waarop die Universiteit Stellenbosch Waterinstituut se navorsers waterverwante kwessies aanpak, vergestalt die gees van die HOOP Projek waardeur die US akademiese uitnemendheid en hoë-vlak navorsing gebruik om gemeenskapsprobleme aan te spreek.

Die Instituut bied ‘n oorkoeplende tuiste vir bestaande navorsingsgroeppe in sewe US fakulteite wat in samewerking met die regering en die bedryf waterverwante studies doen oor gesondheid, landbou en voedsel, ‘n volhoubare omgewing, nanotecnologie en filtratie, afloopwaterbehandeling, en maatskaplike aspekte.

US vereer Slabbert met instituut vir studenteleierskap

'n Unieke inisiatief om studenteleierskap uit te bou is by die Universiteit Stellenbosch (US) van stapel gestuur en na dr Frederik Van Zyl Slabbert, 'n Stellenbosch Alumnus en voormalige US-kanselier, vernoem.

In ons bring op die beste manier moontlik hulde aan 'n grootse Suid-Afrikaanse leier en seun van Stellenbosch - deur die jeug van vandag toe te rus om die uitdagings van ons era die hoof te bied en die weg na die toekoms te baan," het prof Russel Botman, Rektor en Visekanselier, by die bekendstellingsimposium van die Frederik Van Zyl Slabbert Instituut vir Studenteleierskapsontwikkeling (FVZS Instituut) in Maart 2011 gesê.

Die Instituut is die eerste in sy soort in Suid-Afrikaanse hoër onderwys, het dr Leslie van Roon, Hoof van die Instituut en Adjunkdirekteur van die US se Sentrum vir Studentesake, gesê.

Die Instituut bied programme aan om Maties se leiersvaardighede te ontwikkel en hulle as gegradeerdes af te rond. Die doel is om etiese leierskap te kweek en studente se rol as leiers in Afrika- én wêrelverband te beklemtoon.

Familielede, oudkollegas en vriende van dr Slabbert het die bekendstelling op Stellenbosch bygewoon, waaronder sy suster, me Marcia Haak; sy vrou, me Jane Slabbert; sy seun, mnr Rico Slabbert, en die skrywers Breytenbach en Ampie Coetze.

Mnr Rudolf Gouws, 'n ekonom en jare langer vriend van dr Slabbert, was die gasspreker by 'n bekendstellingsdineer die aand. Hy het vertel van dr Slabbert se tyd aan die US, waar hy in die 1960's en 1970's student en dosent was en naam gemaak het as jong primarius van Wilgenhof en inwonende hoof van Majuba en Simonsberg.

"Die rol wat hy as huissvader gespeel het om goeie waardes by studente te vestig - sonder om preuts en bekrompe te wees - is, soos die Engelse sê, 'the

stuff of legends,'" het Gouws, self 'n Stellenbosch Alumnus, gesê.

Hy het 'n beroep op alumni en vriende van die US en dr Slabbert gedoen om die FVZS Instituut te onderskaag. "Dit is 'n unieke en belangrike inisiatief wat wye finansiële steun van buite die Universiteit sal benodig om te verseker dat daar 'n tasbare nalatenskap van dié groot man is, en nie net mooi herinneringe nie."

Prof Botman het die volgende uitnodiging aan alumni gerig: "Deel u kundigheid met ons studente, en word ambassadeurs van die Instituut."

Vroeër die dag het Jan-Jan Joubert, ook 'n Stellenbosch Alumnus en tans *Rapport* se politieke redakteur, by die Instituut se seminaar oor etiese en pragmatiese leierskap gesê: "Een van die redes waarom dr Frederik Van Zyl Slabbert so 'n gewaardeerde en geliefde leier was, is omdat hy nooit vergeet het leierskap gaan oor mense, menslikheid en deernis nie."

Die oudpolitikus dr Alex Boraine was die hoofspreker by die seminaar. Hy het die FVZS Instituut as "uiters belangrik" bestempel. "Hopelik sal hierdie nuwe inisiatief 'n nuwe geslag jongmense - swart én wit - oplewer om aan Suid-Afrika die nodige kreatiewe, menslike, eerlike en empatiese leierskap te verskaf," het hy gesê.

Die FVZS Instituut maak deel uit van die US se HOOP Projek - 'n Universiteitswye inisiatief waardeur die instansie sy akademiese uitnemendheid en toonaangevende wetenskaplike navorsing gebruik om van die grootste ontwikkelingsuitdagings in Suid-Afrika en op die res van die vasteland die hoof te bied.

Besoek www.diehoopprojek.ac.za/fvzs vir meer inligting. Skakel met die FVZS Instituut by 021 808 2312 of lbvr@sun.ac.za.

Van Zyl Slabbert in 'n neutedorp

- Gebore in Pretoria op 2 Maart 1940
- Matrikuleer aan die Hoërskool Pietersburg in 1958
- Verwerf van 1961 tot 1967 'n BA, BA(Hons), MA en PhD aan die US
- Maak naam as 'n gewilde Sosiologiedosent by Maties
- Gee later ook klas aan Rhodes-universiteit, die Universiteit van Kaapstad en die Universiteit van die Witwatersrand
- Betree in 1974 die politiek, en word kort voor lank leier van die opposisie - die destydse Progressiewe Federale Party, voorloper van die Demokratiese Alliansie
- Bedank in 1986 uit wat hy die "irrelevante" Parlement noem en stig saam met dr Alex Boraine die Instituut vir Demokrasie in Suid-Afrika (Idasa)
- Reël in 1987 die 'Dakar-safari', ofwel samesprekings in Senegal tussen die ingeperkte ANC en hoofsaaklik Afrikaans-sprekende akademici, sakeleiers, politici en studente
- Word in 2008 Kanselier van die US, maar tè die amp in 2009 om gesondheidsredes neer
- Sterf op 14 Mei 2010. Prof Russel Botman, Rektor en Visekanselier, belowe die Universiteit sal "die nalatenskap van sy leierskap in stand hou en uitbrei".

At the unveiling of a photo collage in honour of Dr Frederik Van Zyl Slabbert were Mr Rudolf Gouws, Mr Breyten Breytenbach, Dr Alex Boraine and Prof Russel Botman.

Photo right: Students who took part in the symposium, Ms Lovelyn Nwadeyi, student assistant at the FVZS Institute; Mr Reggie Barry, Primarius, Wilgenhof; Mr Wiaan Visser, Academic Affairs Council; Ms Crystal McIntosh, Leadership House; Ms Nadine Moodie, a former student leader and Mr Jan Greyling, SRC chairperson.

'Burning issues' need to be addressed, say Stellenbosch student leaders

Leaders such as Frederik Van Zyl Slabbert achieved a lot, but many burning issues in our society still need to be addressed, and the youth has a very important role to play in this.

This was the message of Jan Greyling, Chairperson of the Student Representative Council at Stellenbosch University (SU), at the launch symposium of the Frederik Van Zyl Slabbert (FVZS) Institute for Student Leadership Development on 29 March 2011.

"I am really concerned about the youth and the future. Our work is not yet done. There is still much to be done to solve problems such as poverty and inequality," Greyling said.

"Do we know where these problems come from? Do we really hold our leaders to account? What are we going to do to find solutions? These are the questions we need to ask. This is why I am so

excited about the Institute, because it will make a difference."

Reggie Barry, head student of Wilgenhof, said he realised he had "big shoes to fill". In his day, Dr Slabbert was elected head student of Wilgenhof at the end of his second year.

"A leader must represent his followers, and not place his own needs first. Dr Slabbert was such a leader," Barry said.

Ms Lovelyn Nwadeyi, a student assistant at the FVZS Institute, said: "One of the challenges we face today is to overcome the mediocrity and apathy that seem to have engulfed our fellow students. We must break down the idea that one comes to university only to get a degree in as short a time as possible, and then get a job. There are many opportunities for leadership at many levels. And you can get involved in community projects and do your bit for society."

"The big question for all critical-thinking student leaders is whether they can build towards something that will have a lasting effect, despite the transitory nature of student leadership," Ms Crystal McIntosh, a representative of the Leadership House at SU, added. Dr Leslie van Roon, Head of the new FVZS Institute, said: "The youth of today are acutely aware of environmental problems, political and governance issues, and the need for strong economic growth and job creation. They want to make a difference. We want to empower them to do exactly that."

The Frederik Van Zyl Slabbert Institute for Student Leadership Development was launched earlier this year. The Institute, the first of its kind in South Africa and named after one of the "great sons of Africa" will equip Maties, students from other tertiary institutions and school learners to deal with current leadership challenges.

Leadership training offered

Almost 2 000 students currently occupy positions of leadership at Stellenbosch University (SU) - on the Student Representative Council, in residences, societies, sports teams, faculty committees and other structures. Various existing programmes already equip students with important skills. The Frederik Van Zyl Slabbert Institute for Student Leadership Development will build on this. About 700 students and learners have already participated in the initial activities of the Institute this year.

On offer are advanced courses in mentoring, exchange programmes aimed at developing the ability to see the world through each other's eyes, short courses in community engagement, a school leaders' symposium, training students as agents for social change, a combined tennis and life skills programme, a course to develop student entrepreneurs, and a course for student leaders to develop generic leadership skills through dialogue.

'Sceptical enquiring minds' prerequisite for South Africa's challenges

By Prof Arnold van Zyl, Vice-Rector: Research

A key factor in the successful evolution of the human species has been the ability to apply knowledge gained from observation and experimentation. Throughout human history, behavioural adaptation and consequent cultural change have been determined by keen observation of the natural world. Early human research resulted in the harnessing of fire and brought about a shift from hunter-gatherer existence to agriculture and subsequent urbanisation. Observation of celestial movements provided the basis for the development of navigation and calendars. Not only did research alleviate humans from the ravages of disease and hunger, but new knowledge and insight continues to liberate us from prejudice, fear and superstition.

To me, the zenith of research as a human endeavour lies in the fact that we are able to make models and predictions about the physical world. The best example of this is the seminal work of the English physicist Paul Dirac who was initially trained as an engineer. In 1928, his models of the intricate and counter-intuitive world of subatomic particles made predictions about phenomena and objects that had never been observed or imagined. He postulated the existence of antimatter. Five years later experimental physicists confirmed the existence of this surreal material that we call antimatter. In essence, Dirac's research gave priority and shape to the possible beyond the reality, as it was perceived to exist at the time. In the present context, there is a very important lesson in the work of Dirac. Our research should - in the words of the German theologian Eberhard Jungel - aim at imagining and prioritising the possible over the current reality.

Relevant research output driven by sceptical enquiring minds is still a prerequisite for finding answers to the challenges facing South Africa and the region. Research also provides the necessary knowledge base for the articulation of a critical academic voice. In a society still plagued with inequity, academics should be those who never cease to question and criticise.

We need academic research that - in the words of Ernst Bloch - "rescues philosophy from the dogmatists and puts individual human rights and concerns at the centre of our enquiries". Such research should be initiated by critically reflecting on current conditions and can only be sustained by

a broad academic commitment towards a better future. The basis and prerequisite for this kind of research is a firm grounding in excellent, basic science, and a creative imagination.

The academic environment in South Africa and internationally is characterised by what can only be described as "academic helplessness". This state is often characterised and accompanied by an attitude of blame. In South Africa, the disparity between what is and what could be (or what was) is blamed either on the structural legacy of apartheid or the (perceived) inefficiency of current structures. Such an attitude absolves people from action and consolidates a state of powerlessness.

This state is reminiscent of the conditioned helplessness described by Martin Seligman. Seligman discovered that dogs conditioned to inescapable electric shock did nothing but cower when signalled that another shock was coming. Even when dogs were trained and given the opportunity to turn off the shock, they failed to learn how to do so, choosing instead to sit and suffer quietly in a state of conditioned helplessness. If we as academics wish to do more than blame, complain and whimper about the current state of affairs, we will need to (re)learn that action informed by knowledge can and does make a difference.

Embracing hope in research is the key to escaping the vicious cycle of "learned helplessness". It also provides the impetus and imagination needed to seek out new and relevant knowledge.

Hope in an uncomfortable but essential alliance with scepticism allows academics to prioritise the possible above the current paradigm. Hope imparts an attitude of defiance and creativity that enables the academic community to envisage a future free of human indignity and environmental degradation. Hope opens a horizon of new possibilities informed by the collective knowledge base we create by doing good research.

Hope in an uncomfortable but essential alliance with scepticism allows academics to prioritise the possible above the current paradigm.

Hope becomes the driver of a cycle of discovery, renewal and action, informed by knowledge.

In this way, our research output bridges the present with the possible future. This is what we are called to do as academics and especially as researchers at Stellenbosch University. ■

Research report highlights SU's research excellence

Stellenbosch University's latest research report, *Research at Stellenbosch 2010*, showcases the University's research excellence and serves as a platform to share groundbreaking research results with a wide audience.

So says editor Maryke Hunter-Hüselmann, Manager Research Information and Strategy at the Division for Research Development. "The latest edition focuses on four themes, namely: 'Making a difference. How our

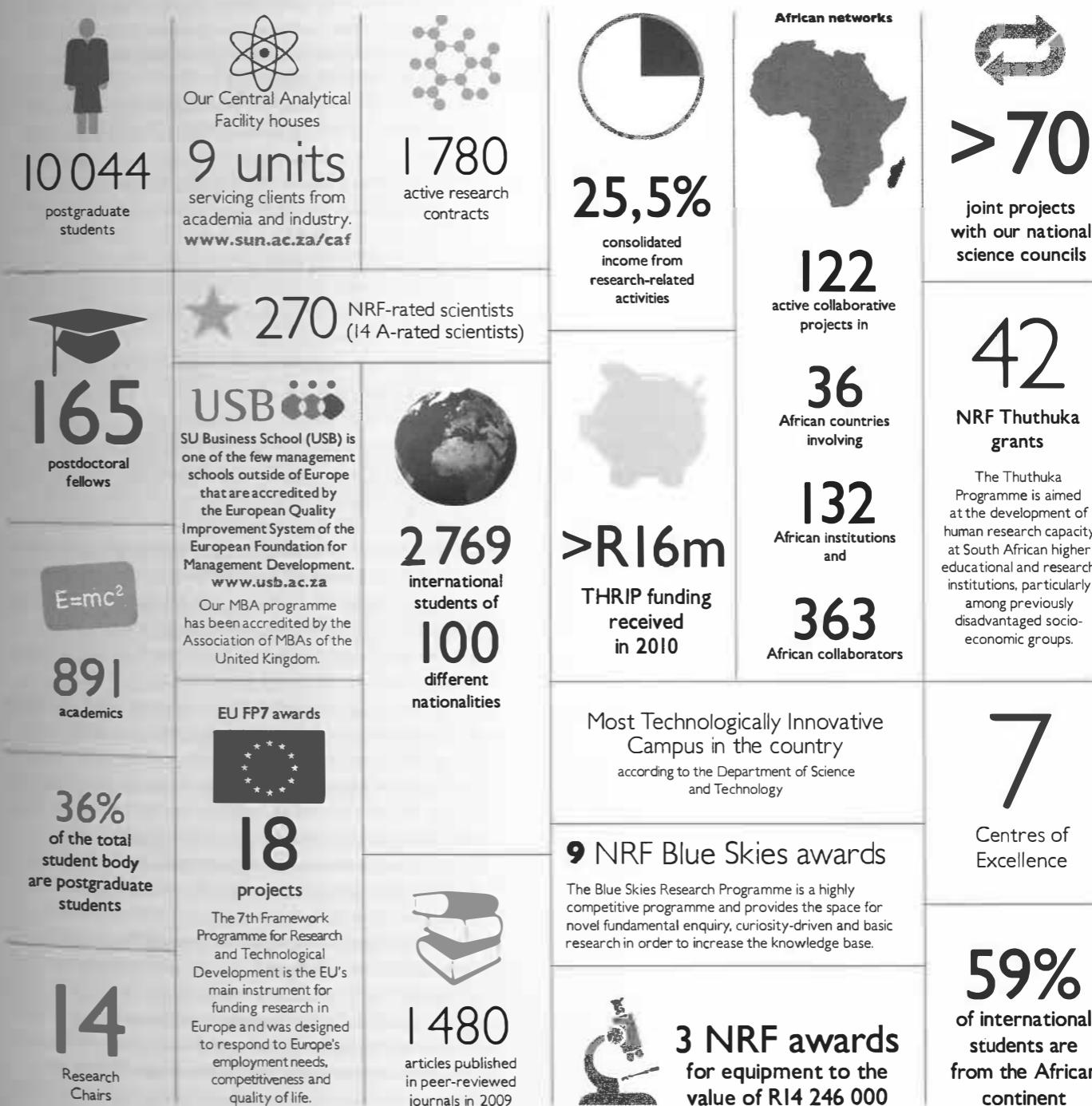
research impacts on society'; 'Producing relevant research: How our research supports industry'; 'Improving our performance: National scientific collaboration' and 'Being a preferred knowledge partner: Working with partners beyond our borders'. It also includes information on research awards and prizes won by SU staff, an interesting new section about SU research highlights over the years, conversations with our top emerging

scholars and many more", she added.

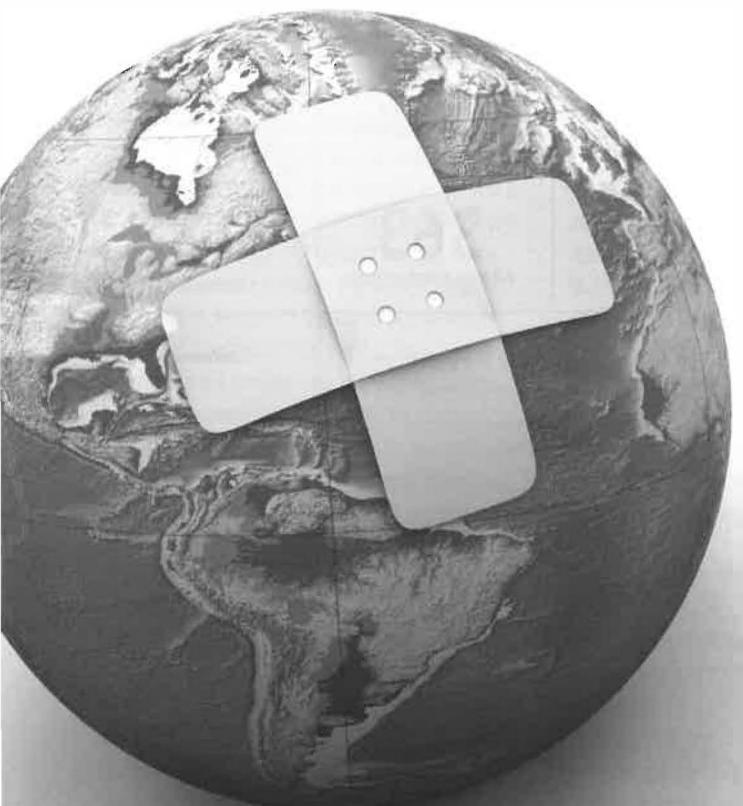
Of special significance is the fact that the University is the most research-productive academic institution at national level, measured by the weighted research output per SU staff member (journal articles and postgraduate students) in the country for the third year running.

- Read *Research at Stellenbosch* at www.sun.ac.za/research/en/brochures-and-other-publications

KEY FACTS TAKEN FROM RESEARCH AT STELLENBOSCH 2010

The influence of climate change on health and disease

The consequences of climate change for health are not often talked about and in South Africa little is published in medical literature, writes **Prof Bob Mash** of the Division for Family Medicine and Primary Care in the Department of Interdisciplinary Health Sciences.

The fact that our climate is changing all around us, and that this is largely due to greenhouse gas emissions from human activity, is not seriously contested in scientific circles any more.

Climate change is accompanied by a number of other global changes related to human activity, such as dramatic increases in population, widespread socioeconomic inequalities, rapid urbanisation, and destruction or over-exploitation of many species and ecosystems. In the past 10 000 years, the global population had never risen above one billion, but by the 1960s it had already reached two billion. Within my lifetime the global population is predicted to top eight billion.

The main driver of climate change is the increase in carbon dioxide in the atmosphere derived from the burning of fossil fuels and deforestation. Measurements of carbon dioxide demonstrate a relentless increase, and predictions suggest we will not be able to prevent a degree of climate change. The goal now is to limit global warming to a rise of no more than 2 °C. Scientists fear that above this level we may enter a realm in which environmental effects amplify global warming in such a way that they cannot be contained. For example, the thawing of the permafrost in the arctic region may release billions of tons of methane, which is a powerful greenhouse gas and amplifies the problem even further.

The reality of climate change is therefore measurable and uncontested. How fast it will happen, to what extent we can contain it and what the exact consequences will be for specific communities is a matter of debate.

The consequences for health are not often talked about and in South Africa little is published in medical literature. Professional bodies have also not made clear public standpoints on the issue. The health system is battling to contend with a quadruple burden of disease led by HIV/Aids and TB, followed by interpersonal violence, poor maternal and child health indicators, and a rising number of non-communicable chronic diseases such as hypertension and diabetes. At the same time, the health system is trying to improve so that it can deliver more effective primary health care to all communities. Nevertheless, climate change poses one of the most profound challenges to the future public health of South Africa.

There are six specific ways in which climate change may impact on the health of the nation: food supply, water supply, rising sea levels, air quality, ecosystem changes and extreme weather events.

Farming and food supply will be affected, as traditional crops may no longer grow well under new climatic conditions. Farmers may need to move or adapt, and an increase in food insecurity and malnutrition is likely.

Fresh water may be less available in drought areas, which in itself will impact on farming and the availability of potable water. In urban areas, sewage systems rely on large volumes of water. A breakdown in sewage systems and water supply, especially in poor communities, may lead to outbreaks of diarrhoea, including cholera, as well as diseases such as hepatitis A.

Increased conflict over scarce resources, resulting in interpersonal violence, traumatic deaths and damage to infrastructure, is likely. It is also likely that increasing numbers of environmental refugees will be seen in South Africa.

Nevertheless, climate change poses one of the most profound challenges to the future public health of South Africa.

Displacement of vulnerable populations from low-lying areas may become a reality as the sea level rises. Mozambique is thought to be particularly vulnerable and flooding by the sea may cause salination of fresh water and loss of farmland.

Global warming is also expected to increase the amount of pollen and spores in the air which, in turn, may increase allergic disorders such as asthma and rhinitis. The formation and dispersal of air pollutants may also be affected.

Changes in patterns of infectious diseases are also likely. In Africa, malaria is predicted to spread as the mosquito's natural habitat is altered by climate change. An additional 20 to 70 million people may live in malarious areas by 2080. Changes in disease patterns will also affect livestock and not just humans.

The direct effects of extreme and unusual climatic events such as heat waves, storms, floods and hurricanes will have health consequences. Heat waves will particularly affect the elderly and those involved in manual labour. In 2010, we saw a public health crisis in Moscow from severe forest fires and extreme temperatures, and widespread flooding in Pakistan on a scale that prompted UN General-Secretary Ban Ki-Moon to comment: "I have visited the scenes of many natural disasters around the world, but nothing like this."

With many of these changes it may be possible for communities to adapt to the effects and thus reduce the impact of climate change. However, according to an editorial in the *British Medical Journal*, the health effects of global environmental change will vary between countries. Loss of healthy life years in low-income African countries, for example, is predicted to be 500 times that in Europe. One of the main reasons for this difference is the relative inability of low-income countries to adapt to the changes.

What should we do to try to adapt to and prevent climate change?

We need to focus political attention on the issue of climate change. Although Africa as a whole has contributed little to the problem, South Africa produces carbon dioxide on a scale comparable with European countries. Later this year, South Africa is hosting the United Nations Climate Change Conference and this is an opportunity for South Africa to show global leadership on the issue. We should lobby for government to make an unequivocal commitment to urgently reducing emissions. In South Africa, this will mean tackling how we create energy and embracing alternative sources that can support future development.

We also need to change the way we live. In almost all instances, a more sustainable lifestyle is a healthier one. Diseases such as hypertension and diabetes may be prevented through increased physical activity and eating less animal fat and energy-dense processed and fast food. "If everyone in the UK stopped eating meat on one day a week, this would equate to taking 5 million cars off the road," Dr Fiona Godlee of the *British Medical Journal* writes. On the same topic, Dr Daniele Fanelli argues in *New Scientist*: "A kilogram of steak could be responsible for as many greenhouse gases as driving a car for three hours while leaving all the lights on back home."

Lastly, I believe that we need to lobby the medical profession in South Africa to take a more active stand on this urgent public health issue. ■

Mark Swilling is medeskrywer van VN-volhoubaarheidsverslag

Teen 2050 kan die mensdom 'n geraamde 140 miljard ton minerale, erts, fossielbrandstof en biomassa per jaar verslind - drie keer die huidige syfer - tensy die ekonomiese groeikoers "ontkoppel" word van die tempo waarteen ons natuurlike hulpbronne verbruik.

Dit is luidens 'n nuwe verslag van die Verenigde Nasies (VN) wat in Mei uitgereik is en waarvan prof Mark Swilling, 'n voorste kundige oor volhoubare ontwikkeling en Hoof van die program Volhoubare Ontwikkeling van die Skool vir Publieke Leierskap (SPL) aan die Universiteit Stellenbosch (US), 'n medeskrywer was.

Die verslag getitled *Decoupling natural resource use and environmental impacts from economic growth* is die werk van die internasionale hulpbronpaneel van die VN se Omgewingsprogram (UNEP). Dit bevat besonderhede van vordering in vier lande, onder meer Suid-Afrika, waar staatsbeleid sodanige ontkoppeling steun.

Volgens die navorsing verbruik die inwoners van ontwikkelde lande jaarliks gemiddeld 16 ton van die vier kernhulpbronne (minerale, erts, fossielbrandstof en biomassa) per persoon. In vergelyking hiermee verbruik die gemiddelde Indiese burger vier ton per jaar.

Met die toename in bevolking sowel as welvaart, veral in ontwikkelende lande, is die verwagte hoër hulpbronverbruiks-vlakke "ver bo wat waarskynlik volhoubaar is" wat alle bestaande, beperkte wêreldhulpbronne betref, waarsku die verslag.

Uitdagings vir Suid-Afrika

Die Suid-Afrikaanse gevallestudie in die verslag toon dat die land met heelwat strawwe uitdagings te kampe het. Suid-Afrika se Grondwet vereis "ekologies volhoubare ontwikkeling en gebruik van natuurlike hulpbronne", terwyl landsbeleid uitdruklik aandring op "hulpbron- en impak-ontkoppeling" en 'n vermindering van 30 tot 40 persent in kweekhuisgasse teen 2050. Nietemin word vordering ondermynd deur 'n toenemende afhanklikheid van steenkool- en ander mineraaluitvoere. Suid-Afrika se koolstofafhanklikheid is die hoogste ter wêreld.

"Tien jaar gelede het nog China nog Suid-Afrika 'n sonkragbedryf gehad. China het besluit om met mening in sonkrag te belê en is nou die wêreldleier op die gebied. Suid-Afrika, daarenteen, het besluit om in korrelbedkernkrag te belê, wat uiteindelik misluk het en geskrap is. Suid-Afrika kan nie hierdie soort foute bekostig nie. Ons land kan 'n wêreldleier word in innovasie op die gebied van hulpbronproduktiwiteit as sleutel tot 'groen' ekonomiese groei. Hierdie verslag stel dit baie duidelik dat die ontkoppeling van bruto binnelandse produk-groei en toenemende hulpbrongebruik 'n noodsaaklike stap in hierdie rigting is," sê prof Swilling. ■

Prof Russel Botman, Vice-President of the AAU and Rector and Vice-Chancellor of Stellenbosch University; Prof Olugbemiro Jegede, Secretary General of the AAU; the Honourable Hlengiwe Mkhize, Deputy Minister of Education and Training; Prof George Albert Magoha, Ag. President of the AAU; the Honourable Conrad Sidego, Mayor for Stellenbosch; and Prof Bruno Bekolo-Ebé, Vice-President of the AAU.
(Photo: Justin Alberts)

BOUWERK AAN WILCOCKS VORDER FLINK

Bouwerk aan die Wilcocks-gebou, wat in Desember verlede jaar gedeeltelik afgearand het, vorder goed. Buiten die herstel van die brandskade, sal kantoorruimtes ook in die dak van die gebou ingerig word. Die werk sluit boonop algemene verbeteringe sowel as 'n ondersoek na beter benutting van kantoorruimte in.

MINISTER APPOINTS NEW MEMBER TO SU COUNCIL

The Minister of Higher Education and Training, Dr Blade Nzimande, has appointed Prof André Keet of the

University of Fort Hare to the Council of Stellenbosch University (SU). Prof Keet is the Director of the Transdisciplinary Programme at Fort Hare and Professor Extraordinary in the University of Pretoria's Faculty of Education.

DRAKENSTEIN EN US WERK SAAM VIR VOLHOUBAARHEID

Die Universiteit Stellenbosch en Drakenstein-munisipaliteit het in Januarie vanjaar 'n memorandum van verstandhouding in die Paarl onderteken. Die munisipaliteit beplan om dié inisiatief te gebruik om volhoubaarheidsontwikkeling in die Drakenstein-gebied deur middel van plaaslike kennisvennootskappe te bevorder. Die twee instansies sal aan gesamentlike navorsingsprojekte werk. Die klem sal op landbou-ontwikkeling, voedselsekerheid, plaaswerkerfsettings, landelike ontwikkeling, die behandeling van afloopwater, afvalbestuur, biobrandstowwe, kleinsake-ontwikkeling en entrepreneursvaardighede val.

SU hosts prestigious conference of the AAU

Stellenbosch University (SU) was lauded for successfully hosting the biennial Conference of Rectors, Vice-Chancellors and Presidents of African Universities (COREViP) of the Association of African Universities (AAU) held from 30 May to 3 June.

COREViP is an assembly of the chief executive officers of member institutions or their representatives.

Some 200 rectors, vice-chancellors and presidents of African universities attended the conference themed 'Strengthening the space of higher education in Africa' and held at Spier conference centre.

"I regard the coming together of principals of African universities at Stellenbosch as a very significant event. In deliberating ways to strengthen the space of higher education in Africa, SU's proven science-for-society approach has resonated well as a guiding principle to move our universities from success to significance, from the ivory tower to the grassroots experience of communities in our quest to create a better tomorrow for all," Prof Russel Botman, SU Rector, said about the significance of the University hosting the event.

He proposed a strong dual focus on excellence and relevance to support the common endeavour of

university principals to revitalise higher education in Africa.

Welcoming guests to the University, Prof Botman said: "We can only claim to be of real significance if we use our knowledge to address the societal challenges we face as a continent."

Deputy Minister of Higher Education and Training, Prof Hlengiwe Mkhize, also addressed the conference and said that it is through "institutions such as our universities and the AAU who are deeply immersed in the search for and the production and dissemination of knowledge, that ignorance must be turned upside down and Africa be revered as a continent where some of the oldest universities in the world are located."

Recommendations at the conference included a proposed forum on the role of private universities and their contribution to African higher education, and a call for the AAU to continue drawing stakeholders' attention to the need for increased funding to African higher education.

- The AAU, an international non-governmental organisation, was founded in November 1967 at Rabat, Morocco, and has its headquarters in Accra, Ghana.

USB Executive Development among world's top 50

USB Executive Development (USB-ED), the public executive development and training company of Stellenbosch University's Business School (USB), was ranked among the top 50 executive schools in the world by the *Financial Times* Executive Education 2011 world ranking.

The *Financial Times* annual ranking evaluates schools' customised executive education programmes, open-enrolment programmes, and a combined

ranking for schools. With a 49th combined ranking, the USB-ED was the only South African and African executive school to receive a top-50 placing.

USB-ED CEO Frik Landman said: "The fact that we are the only business school on the African continent that is ranked under the top 50 in combined rankings of open and customised programmes is a clear indication of our ability to compete with the best in the world."

US vereer sakeleiers en internasionaal erkende skilder

Die Universiteit Stellenbosch (US) het by die Desember 2010- en Maart 2011-gradeplegtighede eredoktorsgrade aan die sakeleier mnr Whitey Basson; voormalige President van die Suid-Afrikaanse Reserwebank mnr Tito Mboweni, sowel as die internasionaal erkende skilder me Marlene Dumas toegeken.

In Desember het sowel mnr Basson as mnr Mboweni die graad Doktor in die Handelswetenskappe (DComm) *honoris causa* ontvang.

Mnr Mboweni is vereer vir sy leiersrol in die skryf van Suid-Afrika se ekonomiese beleid; sy

WAT oud, MAAR NIE OUDTYDS

Die Woordeboek van die Afrikaanse Taal (WAT), waarvan die Universiteit Stellenbosch (US) 'n ankerdonateur is, het in Maart vanjaar sy 85ste verjaarsdag gevier. 'n Hoogtepunt was die prystrekking van die WAT se baie suksesvolle Borg-'n-Woord-projek. Dr Willem Botha, Hoofredakteur en Uitvoerende Direkteur van die WAT, het gesê die projek het hul stoutste verwagtinge oortref met nagenoeg

1 000 deelnemers wat reeds woerde ter waarde van meer as R300 000 geborg het: "Die mense borg pragtige Afrikaanse woerde soos 'aapstreke', 'bakgat', 'bakvissie', 'balhorig', 'ditsem', 'doekvoet', 'kafoefel', 'ravot' en 'mapstieks'." Die publiek kan steeds woerde borg. Die WAT is in gedrukte vorm, as 'n CD, op die internet én op selfone beskikbaar.

- Besoek www.wat.co.za of bel 021 887 3113.

Foto links:
Prof Russel Botman, Rektor en Visekanselier, mnr Tito Mboweni, mnr Whitey Basson en dr Johann Rupert. Kanselier
Foto regs: Marlene Dumas
(Foto's: Anton Jordaan)

uitmuntende prestasies as President van die Reserwebank; sy hervorming van die land se arbeidswetgewing, en die gevolglike transformasie van die arbeidsmark, waarmee hy dekades van diskriminerende wette en praktyke ongedaan gemaak het.

Me Dumas is by die Maart-gradeplegtigheid vereer met die graad Doktor in die Wysbegeerte (PhD) *honoris causa* vir die reuse-aansien wat sy deur haar skilderwerk in die internasionale kunsgemeenskap verwerf het; haar rol in die radikale verandering van konvensionele houdings teenoor die werk van vroue-kunstenaars, en haar toegewyde en onverskrokke pogings om deur haar kuns die heersende stereotipes van geslags- en sosiaal-politieke identiteit te bevraagteken.

POLIMEERWETENSKAP- GEBOU KRY R25 MILJOEN SE VERJONGINGSKUUR

Die Polymerskap-gebou op kampus het 'n broodnodige verjongingskuur ondergaan danksy verbeterings, uitbreidings en opknappings ter waarde van R25 miljoen. Twee nuwe aanbouings verseker onder meer groter chemikaliestokkamers, meer kantoorruimte vir studente, 'n ontspanningsarea, en nuwe laboratoriumruimte vir die Plascon Freeworld-navorsingsgroep. Die gas-, elektrisiteits- en watervoorsieningsnetwerke sowel as die lugreëling- en ventilasiestelsels is opgeknapt, terwyl laboratoria verbeter en nuwe dampkappe geïnstalleer is.

PERSONEEL PRESTEER

SU'S LIBRARY & INFORMATION SERVICE DIRECTOR APPOINTED TO UNESCO'S ADVISORY COMMITTEE

Ms Ellen Tise, Senior Director: Library & Information Service, has recently been appointed to the International Advisory Committee (IAC) of UNESCO's Memory of the World programme. The IAC is the peak body responsible for advising UNESCO on the planning and implementation of the programme as a whole. It comprises 14 members serving in a personal capacity, chosen for their authority in the field of safeguarding documentary heritage.

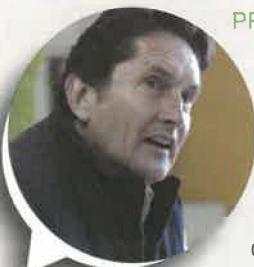
PROF MAGDA FOURIE-MALHERBE WEER IN RAAD OP HOËR ONDERWYS AANGESTEL

Prof Magda Fourie-Malherbe, Viserektor (Onderrig), is vanjaar weer deur die Minister van Hoër Onderwys, dr Blade Nzimande, as lid van die Raad op Hoër Onderwys aangestel. Dit is haar tweede termyn in dié raad nadat minister Naledi Pandor haar in 2007 aangestel het, en strek tot einde 2014. Prof Fourie is sedert Oktober 2007 die Universiteit Stellenbosch se Viserektor (Onderrig). Sy is ook verlede jaar vir 'n tweede termyn in die Umalusi-raad aangestel.

PROF BARNEY JORDAAN AANGESTEL AS BEMIDDELAAR BY WÊRELD BANK

Prof Barney Jordaan, dosent aan die Universiteit Stellenbosch Bestuurskool (USB) sowel as Hoof van die USB se Afrikasentrum vir Geskilbeslegting, is gekies om as bemiddelaar in die Wêreldbankgroep se Kantoor vir Bemiddelingsdienste ("Office for Mediation Services") te dien. Prof Jordaan se kontrakaanstelling by die Wêreldbank bevestig die internasionale erkenning vir sy werk by die Afrikasentrum vir Geskilbeslegting.

FILOSOOF ONTVANG MINISTERIELLE PRYS VIR SY WERK IN OMGEWINGSETIEK

Prof Johan Hattingh van die Departement Filosofie het onlangs 'n prys van die Proviniale Minister van Kultursake, Sport en Ontspanning, dr Ivan Meyer, ontvang vir sy bydrae tot omgewingsetiek - sowel nasionaal as internasional. Prof Hattingh is een van twee persone wat 'n prys in die kategorie "Nasionale en Internasjonale Bydrae op die Terrein van Kuns, Kultuur, Erfenis, Taal, Biblioteke, Museums en Argiewe" ontvang het.

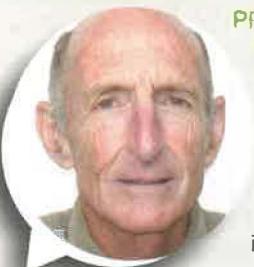
TURQUOISE HARMONY-INSTITUUT VEEER REKTOR

Prof Russel Botman, Rektor en Visekanselier, is vroeër vanjaar deur die Turquoise Harmony-instituut vereer met dié organisasie se Academyprys. Die Instituut, wat oorspronklik in 2006 as die Interfaith Foundation of South Africa (IFSA) gestig is, beywer hom vir goeie verhoudinge tussen verskillende godsdienstige en kulturele tradisies om só tot die welstand van die samelewings by te dra. Die prys word aan uitnemende individue en maatskappye toegeken wat betekenisvolle bydraes tot dialoog, vrede en harmonie in die samelewings gelewer het.

PROF PETER DONALD ONTVANG HOOGSTE EER VAN INTERNASIONALE UNIE TEEN TUBERKULOSE EN LONGSIEKTE

Prof Peter Donald, emeritusprofessor in die Departement Pediatrie en Kindergesondheid van die Fakulteit Gesondheidswetenskappe aan die Universiteit Stellenbosch (US), het onlangs die Internasjonale Unie teen Tuberkulose en Longsiektes se hoogste eer ontvang. Die Unie-medalje is by die organisasie se Algemene Vergadering 2010 in Berlyn, Duitsland, aan hom toegeken. Die Unie ken dié medalje toe aan persone wat uitsonderlike bydraes tot die bekämping van tuberkuleuse én nietuberkuleuse longsiektes gelewer het. Prof Donald het bepaald erkenning ontvang vir sy bydraes tot kindergesondheid, veral kindertuberkulose.

Biomynboukennner maatskaplike werker deur SA Akademie vereer

Two akademici van die Universiteit Stellenbosch - prof Sulina Green, Voorsitter van die Departement Maatskaplike Werk, en prof Doug Rawlings, Voorsitter van die Departement Mikrobiologie - word vanjaar deur die SA Akademie vir Wetenskap en Kuns vereer.

Mikrobioloog prof Rawlings, 'n wêreldleier op die gebied van die gebruik van mikro-organismes in die biomynboubedryf, sal die Havengaprys vir Lewenswetenskappe by 'n prysgeleenheid in September op Stellenbosch ontvang. Prof Green, 'n deurwinterde maatskaplike werker en akademikus, ontvang op haar beurt die Stalsprys vir Maatskaplike Werk.

Prof Green se onderrig en navorsing konsentreer veral op gemeenskapswerk, navorsing oor maatskaplike werk, teorieë op die gebied van maatskaplike werk sowel as welsynsbeleid.

Prof Rawlings se werk handel weer oor die gebruik van eensellige bakterië - chemolitotrofe - wat natuurlik in erts voorkom. Omdat dié bakterië yster en swael oksideer, kan dit klip vreet wat dié elemente bevat en word dit dus ingespan om minerale uit erts te ontrek.

Dié tegnieke word reeds sedert die 1960's wêrelwyd vir koperonttrekking gebruik en sedert die 1980's en 1990's ook in die goud- en kobaltbedryf. ■

Prof Hoffie Conradie, Director of Stellenbosch University's Rural Clinical School at Worcester Hospital, and three other healthcare professionals recently cycled almost 1 000 km and raised R125 000 for rural health care in the Eastern Cape. The tour set off in Hamburg in the Eastern Cape on 21 April, and the cyclists arrived in Cape Town on 2 May after having traversed a route through the back roads of the Eastern and Western Cape.

TwoPianists wins SAMA for second year in a row

The Stellenbosch record company TwoPianists received the coveted SAMA (South African Music Award) for Best Popular Classical Album for the second year in a row.

Peter Martens (cello) and Luis Magalhães (piano) from the Stellenbosch University (SU) Music Department were awarded the SAMA for their album Beethoven: Complete Sonatas for Cello and Piano. The musicians collaborated with local Beethoven expert Dr Steward Young in exploring Beethoven's authentic tempo choices.

"For us as artists it is a great gift to receive

such an award, but it also comes with a bit of a responsibility, especially for next year, because now that we've performed well for two years in a row, we have to keep up and improve on it. It is also a sign that we cannot let classical music die. With such a wide variety of genres, we have to ensure that classical music also reaches a wider audience, and, with events like these, we are able to show the good work that comes out of the classical music genre as well as from SU," says Magalhães.

In 2010, TwoPianists also won the SAMA for Vivaldi and Piazzolla: Seasons, recorded by Daniel Rowland with the Stellenbosch Camerata. ■

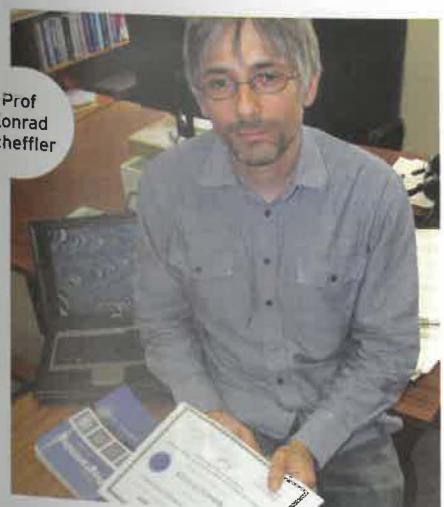

Natuurwetenskaplikes vir mediese navorsing vereer

Two jong navorsers van die Universiteit Stellenbosch (US) se Fakulteit Natuurwetenskappe en 'n rekenaarwetenskaplike en die ander hemiese bioloog - is albei vanjaar vir ul bydraes tot mediese navorsing vereer.

Prof Konrad Scheffler (37), 'n lid van die Departement Wiskundige Wetenskappe (Wiskunde Toegepaste Wiskunde, Rekenaarwetenskap), was die enigste navorser van sub-Sahara-Afrika wat in Kenia met 'n TWAS-AAS-Microsoft-prys vir onre wetskaplike in Afrika vereer.

Prof Scheffler pas rekenaartegnieke - arskynlikheidsmodellering toe om dell bio-informatika insig te verkry in die ekwieu kragte agter die evolusie van die virus name dié veranderinge in die omgewing aanpas. Dié veranderinge

sluit byvoorbeeld in die reaksie op middels wat die virus probeer onderdruk, of die reaksie op die immuunstelsels van die virus se verskillende gashere. Sy navorsing lewer waardevolle bydraes tot die soekse na 'n teenvoeter vir virusse soos MIV.

Prof Erick Strauss (35) van die US se Departement Biochemie het weer die Beckman-Coulter-silwer medalje van die Suid-Afrikaanse Vereniging vir Biochemie en Molekulêre Biologie (SASBMB) ontvang ter erkenning van sy bydraes as jong navorsers op die gebied van ensiem-meganismes en die ontwikkeling van antibiotika. In sy werk op die breë gebied van ensimologie en biokatalise konsentreer hy veral op die ontwerp van nuwe antibiotika en op hoe patogene vitamiene voorberei en gebruik. ■

Fluweelwurm-kennner kry Fulbright-beurs

Prof Savel Daniels, 'n dierkundige van die Universiteit Stellenbosch (US) met 'n passie vir varswaterkrappe en skilpaaie, sal in 2012 'n navorsingstudieperk by Harvard-universiteit in Amerika deurbring om aan navorsing oor Suid-Afrika se minder bekende soorte fluweelwurms te werk.

Dié studiegeleenheid is vir prof Daniels, ook 'n lid van die Evolutionêre Genomikanavorsingsgroep in die US se Departement Plant- en Dierkunde, moontlik gemaak danksy die gesogte Fulbright-program vir besoekende Suid-Afrikaanse navorsers.

Hy sal saam met prof Gonzalo Giribet van Harvard se museum vir vergelykende dierkunde werk en sy kennis oor Suid-Afrika se talle bedreigde fluweelwurmspesies (*Phylum onychophora*) tot 'n wêrelwye studie bydra. Dié gelykpotige diertjies - van die primitiefste op aarde - bly gewoonlik in klam, hooggiggende gebiede, grotte of in blaarmassas op woudvlakte.

• Prof Daniels was ook vanjaar 'n benoemde vir 'n prys van die Nasionale Wetenskap- en Tegnologieforum (NWTF).

Plants and their medicinal properties

Biotechnologist Nox Makunga, a winner at the 2011 NSTF-BHP Billiton Awards, is among a growing number of researchers at Stellenbosch University who contributes scientific backing to our ancestral knowledge about the medicinal value of South Africa's indigenous plants.

By Engela Duvenage

'High-end biotechnological research was being done on anything but South African plants, and even less so on the potentially commercial valuable plants of the greater Cape region'.

Delving into the Cape's medicinal plants

After she completed her PhD in Botany on the micropropagation and genetic engineering of a very obscure North African medicinal plant that only grows in a remote area along the Iberian Peninsula, Dr Nokwanda (Nox) Makunga made a conscious decision to devote her career to South African plants.

"I decided to work closer to my people and actively contribute to scientific knowledge about ways in which to propagate and grow sustainably some of the more than 4 000 South African plants that are of medicinal value," this senior lecturer and researcher at the Cape Flora Group of the Department of Botany and Zoology remembers.

"My decision was also based on the realisation that high-end biotechnological research was being done on anything but South African plants, and even less so on the potentially commercial valuable plants of the greater Cape region."

Today her research group, which has close ties with the SU Institute for Plant Biotechnology and the Medical Research Council, is among the first in South Africa to apply transgenic technology and other third generation biotechnological tools to study South African plants with medicinal properties.

At the 2011 National Science and Technology Forum (NSTF)-BHP Billiton Awards, Dr Makunga was honoured for her work with the TW Kambule award for a distinguished young black female researcher.

"I'm partly an ethnobotanist, a plant biotechnologist and even a molecular physiologist," this inspirational teacher who is also the current president of the South African Association of Botanists (SAAB), laughs about the many hats that she wears.

The focus of her study group is not on finding new and scientifically validated herbal cures that are safe but rather on ensuring the sustainable commercial exploitation of local plants.

"It's about ensuring the sustainable use of local plants, whilst adding value to an ancient knowledge system of medicinal plant use so that it remains highly revered and relevant in contemporary society," she states.

"We have a rich oral history about the use of our medicinal plants, which are harvested in the wild by local bush doctors or traditional healers."

she explains. "However, in many ways our use of these plants today is very different from that of our forefathers, because we use them for Western problems."

"Since the growing international naturopathic sector has realised the value of our plants in making phytotherapeutics such as dietary supplements and cosmetics, our plants are taken out of the country - sometimes illegally - by the ton, despite prohibitive legislation."

"Some of these plants take years to grow and therefore we must ensure that, within this growing market, plants like Devil's claw (*Harpagophytum procumbens*), blue mountain sage (*Salvia stenophylla*) and cancer bush or 'kankerbos' (*Sutherlandia* (*syn. Lessertia*) *frutescens*) are cultivated sustainably as agricultural crops for the future."

The researchers follow a conservation-through-cultivation strategy that includes the use of plant cell cultures, followed by pharmacological assays to examine the biological activity of plants derived from micropropagation.

Dr Makunga and a few of her postgraduate students recently provisionally patented an efficient and highly reproducible transformation tissue culture to propagate a specific pelargonium species. The University's technology transfer company InnovUS is helping to secure funding to set up a small-scale farming endeavour to test the venture's viability. This is crucial for translating academic knowledge into usable knowledge for socioeconomic upliftment.

"The plants cultivated through this technique are babied in our growth rooms at a cosy 25 degrees, but we need to see how they grow and survive under farming conditions," she explains.

One day, she would like to see biotechnology laboratories and farms throughout the Cape region where relevant techniques are used to propagate and grow medicinal plants for commercial use. "There are many prime examples of biotechnology in the Western Cape and our work is complementary to these. By creating a type of Silicon Valley for biotechnology locally, we can use our local knowledge to ensure work right through the production chain - from glass house assistants to farm workers," she hopes. ■

Other Stellenbosch University researchers also work on aspects relating to the possible medicinal properties and health benefits of South Africa's indigenous plants.

Prof Ann Louw of the Department of Biochemistry and colleagues at the Agricultural Research Council are trying to find new nutraceutical uses for the Cape fynbos herbal tea plant honeybush (*Cyclopia*).

Another biochemist, Prof Amanda Swart, is looking at the influence of Sutherlandia, rooibos (*Aspalathus linearis*) and "gannabos" (*Salsoa tuberculatiformis* Botch.) on the steroid hormones that are critical in reproduction, stress tolerance, water balance and membrane integrity.

Pius Fasina, a PhD student in the Division of Pharmacology, Faculty of Health Sciences, along with her supervisors Prof Bernd Rosenkranz and Prof Patrick Bouic (Synexa), is investigating human liver microsomes to understand the interactions between conventional drug therapy and selected indigenous traditional medicines used by HIV patients in the Western Cape. Among the studied plants are the African potato (*Hypoxis hemerocallidea*), tamboti (*Spirostachys africana*), sea onion (*Bowiea volubilis*) and goosefoot (*Chenopodium album*).

Dr Carine Smith of the Department of Physiological Sciences tests natural extracts derived from indigenous plants. She recently studied "kougoed" (*Sceletium*), a plant that is said to have anxiety-alleviating properties, and found that too high dosages could have negative effects such as diarrhoea.

She believes that too few scientific tests are generally done to determine suitable doses for natural herbal products, and that they are generally not subjected to the same rigorous trials as is the case for Western medicines.

"So many of the claims about the benefits of our indigenous plants you read on the internet and in books have never been tested scientifically with the appropriate controls - they are based simply on untested tales and anecdotes," says Dr Smith. "With any product with so-called healing properties, it is important to prove scientifically that people really benefit from it and that it is not simply the placebo effect at play."

Die keer het ek regtig afgetree sê prof Sampie

deur Jackie Pienaar-Brink

Nadat hy 54 jaar lank alles in die stryd gewerp het om sy studente tot die sosiale demokrasie te bekeer, het prof Sampie Terreblanche die lewe van 'n dosent finaal vaarwel toegeroep.

Dit beteken ook die einde van 'n 60 jaar lange ononderbroke verbintenis met die Universiteit Stellenbosch (US). Hoewel agt hiervan vroeë dosentjare aan die Universiteit van die Vrystaat was, het die naelstringverbinding met die US ongeskonke gebly deurdat hy in dié tydperk as doktorale student by sy alma mater ingeskryf was.

Aan die US het Terreblanche 'n metamorfose ondergaan van verskrikte eerstejaartjie in 1951 - wat van Ekonomiese so min verstaan het dat hy van vak wou verander - tot 'n uitgesproke politieke ekonom wat mense dikwels met sy uittatings oor armoede en ongelykheid die harnas in gejaag het.

Ná sy amptelike aftrede in 1995 het hy nog tot einde verlede jaar as deeltydse dosent bly werk. Toe het die dubbelperiodes vir derdejaars egter 'n bietjie te kwaai begin raak, sê die 78-jarige Terreblanche op 'n stil herfsoggend by sy huis in Rowanstraat, Mostertsdrift. Hier het hy en sy vrou, Ina, hul vyf kinders grootgemaak en woon hulle reeds sedert 1965.

Vir hom beteken uitrede egter nie niksoen nie. Terreblanche werk tans aan wat hy sy laaste boek noem, waarin hy die ryk en kapitalistiese Westerse wêreld teenoor die armoede in die res van die wêreld beskou - 'n onderwerp wat hom na aan die hart lê.

Hy glo sy skatting dat hy oor die jare minstens 10 000 klasse vir minstens 30 000 studente gegee het, is redelik na aan die kol. En in hierdie Brits-Amerikaanse land met sy neoliberalistiese kapitalisme het hy hard probeer om van almal "Sampioene" te maak, lag hy. "Ek het heelwat se denke omgeswaai, maarwanneer die 'Sampioene' na Gauteng verplant, verander hulle in jappies en vryemarkiers."

Soms hoor hy bewerings dat hulle kwansuis argumente in sy klas gewen het. "Mag so wees, maar ek weet nie daarvan nie."

Terreblanche het BA Regte studeer, met Ekonomiese en Geskiedenis as ekstra vakke. Tog het hy aavanklik nie verstaan wat in die Ekonomieseklasse aangaan nie. Trouens, hy was van plan om dit vir Sosiologie te los, maar was 'n dag te laat daarvoor.

Toekom prof Maria de Lange de Reville, 'n Belg, in sy lewe as Ekonomiese-dosent. Sy het by hom so'n groot liefde vir dié vak gekweek dat hy uiteindelik LLB vir 'n M-graad in Ekonomiese verruil het.

"Sy het my 'n kontinentale kop gegee en van my 'n sosiaal-demokraat gemaak. Ek was dikwels uit pas met die res ... en dis als aan haar te danke."

Maar daar was nog 'n vrou wat 'n reuse-invloed op hom gehad het. In 1973 het hy lid geword van die Theron-kommisie, wat die omstandighede van die bruin bevolking ondersoek het. Saam met prof Erika Theron, 'n maatskaplike werker en voorsitter van die kommissie, het hy goed 60 bruin woonbuurte besoek. "Die harde en gebroke werklikheid wat ek deur die bril van 'n kommissaris aanskou het, het 'n geweldige kopskuif by my teweeggebring. Ek het van links na verder links en nog verder links beweeg. Sedertdien hou ek my in 'n groot mate met die armoede- en die ongelykheidsprobleem besig."

Hoe het die Universiteit oor die jare verander?

"In die vyftigerjare het die meeste dosente hul notas in die klas gedikteer. Ons het vir 'n vale hel afgeskryf. Ek kan sê dat ek nooit enigiets gedikteer het nie. Ek het altyd lesings voluit uit my kop aangebied.

"In die sestigerjare was die US 'n volledige volksuniversiteit. Maar toe ek in 1995, ná 28 jaar, uit die Senaat tree, was dit al báie beter.

"Die afgelope 15 jaar het dit 'n onvergelykbaar beter universiteit geword. Die groot aantal swart studente, die baie vroue wat aangestel is, en die internasionalisering van die Universiteit is luukses wat ons nie beskore was nie."

Maar oor een kwessie het hy amper 'n obsessie ontwikkel: studente wat deesdae so maklik klasse "bunk". "Hulle baklei *Die Burger* vol oor Afrikaans ... Afrikaans is vir my belangrik, maar ek is nie bereid

om daarvoor oorlog toe te gaan nie, ... maar die eintlike ding is dat studente nie klasse bywoon nie."

Terreblanche self het oor die jare verskeie "pedagogiese truks" gebruik om studente se belangstelling te prikkel. "Dis net ongelooflik wat hulle alles vir soetkoek opeet," sê hy met 'n skalkse laggie, en vertel hoe hy aan eerstejaars sou noem dat hy teen vooruitgang gekant is. Hulle sou bykans ontploff, en dit sou hom die geleenthed bied om hulle te vra om 'n bladsy te skryf oor hoekom daar vooruitgang móet wees.

Hy haal die vreemdheide wat hulle sou wytraan aan uit een van die nege boeke wat hy reeds gepubliseer het: "Dit help nie om daarteen testry nie - die kwade was maar altyd in die mens se hart of 'Adam en Eva moes sonde doen om vooruit te gaan, anders was ons nog in die saai en eentonige paradys."

In 'n volgende klas sou hy dit aan hulle teruglees: "En dan lag hulle hulself dood as hulle dit hoor."

Wat sê hy oor sy oudstudente wat so ryk geword het?

"Ek het vrede daar mee, solank hulle nie onverdiend ryk geword het nie. Ongelukkig word die rykies in hiernaal neoliberale-kapitalistiese land van ons voortdurend onverdiend ryker, terwyl die armes onverdiend armer word. Dis 'n baie groot sistemiese fout."

Terreblanche gaan die klasgele "verskriklik" mis: "Ek het dikwels vir 'n stampvol Neethlingsaak klas gegee. Ek sou die studente reg voor dophou en die gróót bevrediging was as ek sien hoe die lig in hulle oë opgaan."

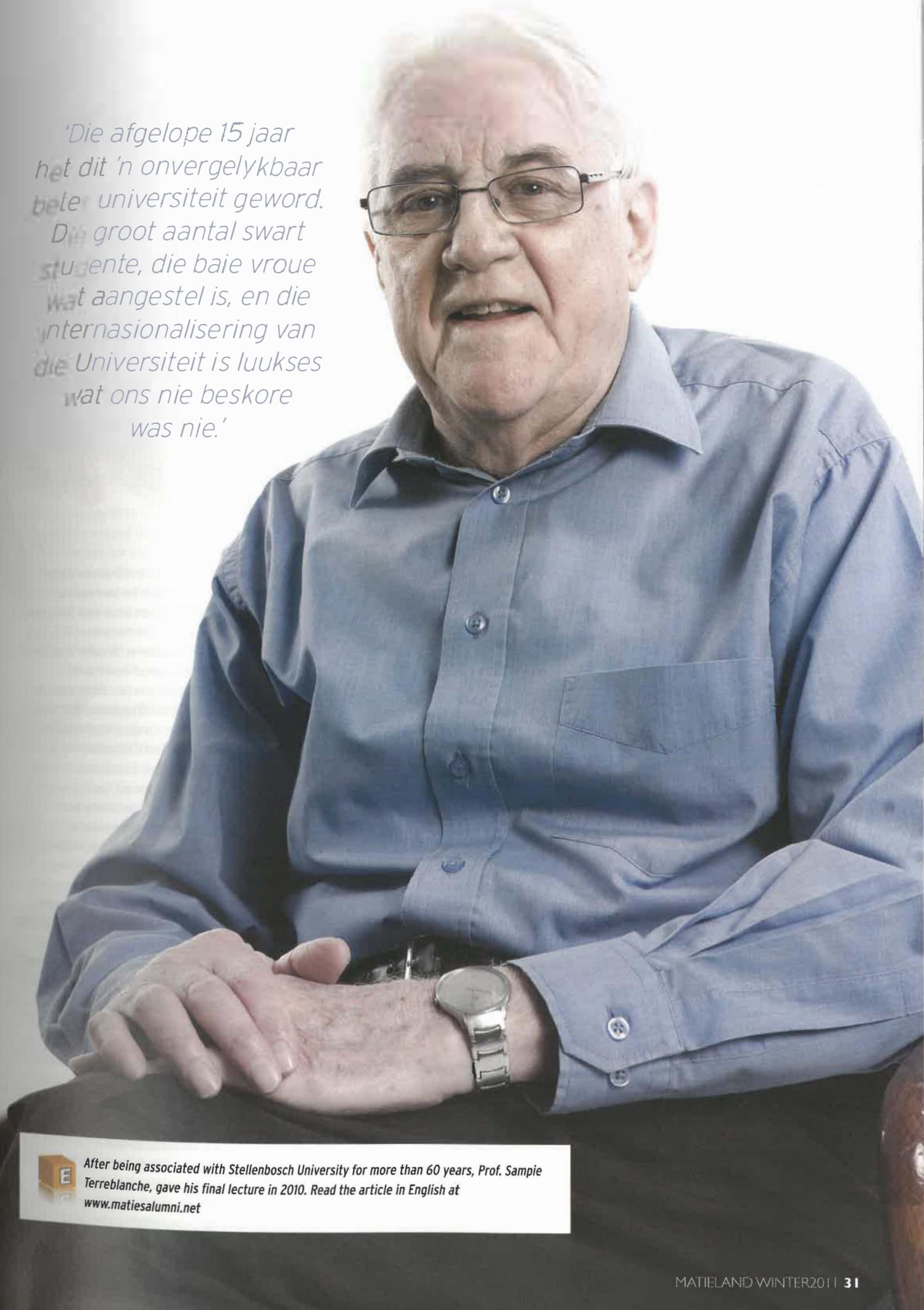
"Maar laat daar nie enige twyfel wees nie. Daar is báie oudstudente wat my verpes. Dit laat my koud. Ek glo nie 'n mens kan in die Sosiale Wetenskappe ideologies neutraal wees nie. Ek het gese en gedo 'n waarvan ek oortuig was."

Desondanks onthou hy aandoenlike oomblikke, soos in 2001, toe twee derdejaars - die een met 'nyslike kitaar - teen die einde van 'n kursus vorentoe slap en na afskeidslied wat hulle self geskryf het vir hom sing.

Die een vers lui:

*"A wise man called Professor Sampie Terreblanche is the one who blows us away.
He tells us about the world in which we live,
after 50 minutes, you wish you could stay."*

'Die afgelope 15 jaar het dit 'n onvergelykbaar beter universiteit geword. Die groot aantal swart studente, die baie vroue wat aangestel is, en die internasionalisering van die Universiteit is luukses wat ons nie beskore was nie.'

 After being associated with Stellenbosch University for more than 60 years, Prof. Sampie Terreblanche, gave his final lecture in 2010. Read the article in English at www.matiesalumni.net

Young kids from Laingsburg get involved in a treasure hunt around art works produced in honour of those who perished on 25 January 1981. (Photo: Kathryn Smith)

teen die mure 'n vuilbruin ring
soos om 'n bad
wanneer jy die Karoostof van jo

Laingsburg remembered through art

By Lynne Rippenaar

Where flood had wreaked havoc 30 years ago, art now soothes the pain of loss. A project by Stellenbosch University's Visual Arts Department provides the balm.

On Sunday morning, 25 January 1981, the Buffels River in Laingsburg overflowed its banks. By midday water streamed down the streets, and by late afternoon many buildings were destroyed. At least 104 people drowned in the mass of water that not only destroyed a town but still echoes in the community's collective memory. It was South Africa's worst natural disaster.

Thirty years later, on 22 January 2011, six public artworks were unveiled at the Laingsburg Flood Memorial festival to commemorate the anniversary of the Laingsburg flood. The artworks were a result of a four-month research initiative led by a team of two lecturers and 14 undergraduate and postgraduate students from Stellenbosch University's Visual Arts Department.

Three of these six artworks are in the Flood Museum complex: a reimagined memorial assembled from old municipal water meters; a children's play area that recasts the traditional Snakes and Ladders board

colleague Verna Jooste and postgraduate student Hanje Whitehead travelled to the town and found a great deal of preliminary work would have to be done to ensure that all the communities within Laingsburg were adequately represented in the public sculpture. The research process involved more than 100 Laingsburg residents between two and 86 years old.

Smith applied for additional support via 2010 Reasons to Live in a Small Town, a project initiated by the Visual Arts Network of South Africa (VANSA) in Gauteng. In addition to their contribution, Plascon, the office of the Dean of Arts and Social Sciences, and the Community Interaction Division made significant donations towards the initiative.

According to fourth-year Visual Arts students Nathan Gates and Lee-Ann van der Schyff, the volunteer initiative gave them an opportunity to discover their artistic strengths and weaknesses.

The artworks also seem to have had an impact on social cohesion in Laingsburg. "In small towns like Laingsburg, communities are still largely separated," explains Van der Schyff. "However, by creating a play park where all the children from Laingsburg could gather, we have in a way 'forced' parents to come together and bridge the racial divides."

Kruger says Smith and her students' 'infiltration' of Laingsburg was handled with great compassion and respect for the history and social patterns of the community.

"The art they left behind belongs to the community because it was inspired by the entire Laingsburg community. The community might have been struck by a tragedy 30 years ago, but they have definitely risen again." ■

China's fortune is Africa's opportunity

A fresh wind is blowing from the East, and African leaders, academics and policy-makers are discussing whether African economies should regard this merely as a refreshing breeze or an incoming typhoon, writes Dr Sven Grimm, Director of the Centre for Chinese Studies (CCS) and Mr Matthew McDonald, Research Analyst at the CCS.

Since the late 1970s, when Premier Deng Xiaoping initiated the policy of 改革开放 (or Reform and Opening), China has gradually opened its doors to the world and almost forty years later China's global influence rivals the greatest. Since 2000, China has become one of the African continent's most important partners in trade, aid and diplomacy. Politically, economically and strategically, the evolution of Sino-African relations has enormous implications for the development of both regions.

On the multilateral front, few will have missed the media spectacle in April this year when South Africa (at the request of China and Russia) joined the BRICS countries at their first international, high-level conference in Sanya, China. The BRICS (Brazil, Russia, India, China and now South Africa) are a highly influential group of developing economies that have begun to develop political cohesion and influence as a group, and are set to be the most dynamic economies of the next fifty years. The title was coined by Goldman Sachs in 2001 in recognition of the then four countries' growing economic influence.

In terms of our bilateral relations, China became South Africa's premier trading partner in 2009. According to the South African Department of Trade and Industry (DTI), 13.7% of South Africa's imports for 2009 came from China alone, totalling over R70 billion. However, China is also a great market for South African goods as the country accounts for 11% of South African exports. The DTI reports that in 2009, this amounted to over R48 billion.

In the public eye, China is a controversial partner. Across Southern Africa, local industries such as textiles struggle to compete with their Chinese (and other Asian) counterparts. Socio-politically, China's human rights record is highly criticized, and it is one of the few remaining one-party, authoritarian regimes in the world.

Whatever one's feelings about China, it is clear that SA needs to critically engage with Asia's largest economy.

ABOUT THE CCS'S NEW DIRECTOR

In January 2011, Dr Sven Grimm was appointed as the new Director of the CCS at Stellenbosch University. He is a political scientist who has worked on Africa's engagement with its external partners since 1999. He studied in Hamburg, Accra and Dakar, and has counted China-Africa relations among his research interests since 2006. He joins the CCS from Germany's Deutsches Institut für Entwicklungspolitik (German Development Institute) where he looked specifically into the potential for cooperation or competition between Europe and China in Africa.

relations to make the most of the opportunities and to address any risks to our economy and society. Certainly, Stellenbosch University is committed to fostering a spirit of critical, open dialogue and cooperation with its Asian colleagues, and the CCS is set to remain at the forefront of those efforts. ■

• The Centre for Chinese Studies (CCS) is the leading African research institution for innovative and policy-relevant analysis of the relations between China and Africa. Based at Stellenbosch University, the Centre is active in research on Sino-African relations, particularly in the political, economic and environmental dimensions. Visit www.sun.ac.za/ccs or phone 021 808 2840 for more information.

wy nuwe MEDIAAFRIKA-gebou in

Buiten die dertig honneurs- en magisterstudente wat grade ontvang het, was daar by vanjaar se Joernalistiek-gradeering, 'n tradisie sedert die Departement Joernalistiek se ontstaan in 1978, nog 'n rede om fees te vier: Die nuwe MEDIAAFRIKA-gebou is ampelik ingewy.

MEDIAAFRIKA maak deel uit van die Universiteit Stellenbosch (US) se HOOP Projek, waar mee die Universiteit sy kundigheid ter bevordering van ontwikkeling en vooruitgang in Suid-Afrika en op die res van die vasteland aanwend.

"n Sterk mediabedryf en goed opgeleide, professionele joernaliste is onontbeerlik om armoede uit te wis, vrede en sekerheid te vestig, menswaardigheid en gesondheid te bevorder, demokrasie en mense-regte te verseker, en volhoubare ontwikkeling in Afrika te waarborg," sê prof Russel Botman, Rektor en Visekanselier van die US.

Fasiliteite

Die nuwe MEDIAAFRIKA-gebou, wat agter die Departement se bestaande gebou - 'n nasionale gedenkwaardigheid in Crozierstraat - opgerig is, beskik oor 'n veelfunksionele lesingsaal, terwyl die boonste verdieping met 'n multimedia-nuskantoor met klank- en videoredigeerateljees spog. Daar is ook 'n kreatiewe ontspanningsruimte vir studente.

Vir die US om sy hoë standaard van akademiese en navorsingsuitnemendheid te behou en sy plek as gerekende instelling vir hoër onderwys in die 21ste eeu te verseker, is ultramoderne fasilitete en tegnologie 'n voorvereiste. Daarom is 'n fasiliteits- en

infrastruktuurplan geskep as een van die dwarsliggende inisiatiewe van die HOOP Projek om die nodige kampusfasilitete en -infrastruktur - oud én nuut - te ontwikkel om die volgende generasie Afrikastudente, -navorsers en -opvoeders op te lewer. Benewens dié dwarsliggende inisiatiewe is daar ook 'n hele aantal akademiese inisiatiewe, waaronder MEDIAAFRIKA.

Opleiding van gehalte

Prof Lizette Rabe, Hoof van die Departement, sê die doelwit van MEDIAAFRIKA is om joernalistieke opleiding van topgehalte te ondersteun, sodat joernaliste deur etiese verslaggewing en ondersoekende joernalistiek die demokrasie sal verdiep. "Nou het ons die fasilitete om joernalistieke opleiding van gehalte te bied - vir ons land én vasteland," het sy tydens die inwyding gesê.

Erkenning vir die gehalte van opleiding in die Departement het nie agterweë gebly nie. In 'n studie wat in 2007 gedoen is, het UNESCO, die Verenigde Nasies se Opvoedkundige, Wetenskaplike en Kulturele Organisasie, die US se Departement Joernalistiek by sy lys van 12 topojoernalistiekskole in Afrika ingesluit.

In Plaaslike maatstaf vir onderrig van gehalte is die eksterne evaluering van die Departement se beginnerjoernaliste deur die bedryf self. In dié verband handhaaf die Departement se honneursstudente reeds die afgelope tien jaar gemiddeld 'n cum laude-punt vir dié internskappe, wat by media-instansies gedoen word. Vanjaar was geen uitsondering nie, en prof Rabe het die studente met hulle gemiddelde van 79% gelukgewens.

Die Departement bied drie nagraadse programme in Joernalistiek aan. Die jaar lange BPhil-graad (op honneursvlak) in Joernalistiek is afgestem op studente wat reeds 'n universiteitsgraad behaal het, en is 'n beroepsgerigte nagraadse kwalifikasie. Die MPhil- en PhD-programme koncentreer weer op navorsing wat 'n verskil sal maak - in die joernalistiek sowel as in die gemeenskap of die algemeen. Kwessies wat vir Afrika ter sake is geniet voorkeur.

Samewerking

Die US se Departement Joernalistiek werk saam met die Fakulteit Lettere en Sosiale Wetenskappe se Nagraadse Skool en Afrika Doktorale Akademie, wat albei gevension is om nagraadse programme van wêreldgehalte en relevante navorsing in Afrika te ontwikkel en te verseker. Die Departement bevorder ook samewerking met ander vooraanstaande Afrika universiteite deur 'n netwerk genaamd PANGEA oftwel die Venootskap vir Afrika se Volgende Geslag Akademici, en het ook sterk bande met van die voorste internasionale universiteite.

Die Departement se eksterne vennote sluit in Media24, Avusa en Ramsay Media.

EThe new MEDIAAFRIKA Building at the Department of Journalism was officially opened earlier this year. It boasts a multifunctional lecture hall, multimedia newsroom with audio and video editing studios and a creative relaxation area for students.

ADA to provide better equipped PhD graduates for Africa

By Lynne Rippenaar

With the launch of its African Doctoral Academy this year, Stellenbosch University plans to breathe new life into the quality of scholarship on the continent.

Statistics regarding the state of African scholarship and doctoral education may look bleak, but an initiative within the Faculty of Arts and Social Sciences at Stellenbosch University (SU) is working on countering the status quo.

The African Doctoral Academy (ADA), a new training structure officially launched in January, will now focus on delivering doctoral graduates with world-class methodology and theory training. The ADA will initially only focus on the humanities and social sciences.

Since starting its operations in 2010, the ADA provides training courses to, among others, 55 full-time PhD students who originate from 15 countries across Africa and are enrolled at the Graduate School of the faculty with full scholarships for the next three years.

The Graduate School, along with the ADA and the Partnership for Africa's Next Generation of Academics (PANGEA), is part of a three-pronged initiative in the Faculty to help regenerate and improve scholarship and research on the continent. It is also one of 23 academic initiatives that forms part of SU's HOPE Project (read more at [www.hehopeproject.co.za](http://hehopeproject.co.za)).

While the Graduate School recruits students and coordinates their studies, PANGEA focuses on creating opportunities for collaborative research and exchange among peer institutions, methodological development, full-time doctoral study and, in the longer term, the creation of joint doctoral degree programmes. Besides SU, the universities of Botswana, Dar es Salaam, Makerere, Malawi and Nairobi also form part of the PANGEA network. According to the Academy's Director, Prof Johann Mouton, the ADA was established to promote human development by helping to counter the effects of both the graduate brain drain and the decline of scholarship in Africa.

In essence, the ADA offers training courses for prospective and current doctoral students in theory, methodology and scholarship. It also offers courses to academic staff on supervision, the management of postgraduate studies and research management.

In this way it aims to become the pre-eminent site for advanced research skills training and development on the African continent," Prof Mouton said. At the launch of the ADA in January, the Minister

Prof Hennie Kotzé, Dean of the Faculty of Arts and Social Sciences, Prof Russel Botman, Rector and Vice-Chancellor; Ms Naledi Pandor, Minister of Science and Technology and Prof Johann Mouton, Director of the ADA. (Photo: Anton Jordaan, SSFD)

of Science and Technology, Ms Naledi Pandor, voiced her support for the ADA, saying that the Academy was doing integral work to "support and advance doctoral training and scholarship on the continent".

"Economic development and future prosperity does not rest on independent and isolated actions and activities, but requires regional interventions and planning to address our (Africa's) challenges," she said.

Ms Pandor added that a doctoral degree "has become a proxy for individual achievement and for measuring the country's capacity for original research".

Recently, the ADA also held its first Summer School in Social Research Methods, which was presented in partnership with the International Political Science Association and with the input of highly-rated international experts from across the globe.

- For more information about the ADA, contact Prof Johann Mouton on 021 808 2393 or jm6@sun.ac.za, or visit www.sun.ac.za/ada. For information on the Graduate School and PANGEA, contact Prof Johann Groenewald on 021 808 4580 or jpg@sun.ac.za or visit www.sun.ac.za/graduateschool.

WHICH AFRICA, WHOSE AFRICA?

Graduate School launches prestigious lecture series

Questions surrounding Africa are the focus of a newly established public lecture series, called "Locations and Locutions", presented by Stellenbosch University's Graduate School.

In June, the Graduate School held the inaugural public lecture, which attracted more than 250 guests from South Africa and abroad.

A panel of three leading academics from major universities in the Western Cape - Prof Achille Membe from the Sociology and Social Anthropology Department at Stellenbosch University (SU), Prof Harry Garuba from the Centre for African Studies at the University of Cape Town, and Dr Suren Pillay from the Centre for

Humanities Research at the University of the Western Cape - held discussions on the theme, "Thinking Africa from the Cape".

The overarching theme of the lecture series for this year is "Which Africa, Whose Africa?" The series was founded by Prof Meg Samuelson and Dr Grace Musila, both from the English Department at SU. Samuelson and Musila are also the convenors of the series this year, along with Prof Mbembe and Prof Sarah Nuttall, a research professor in the English Department.

The Graduate School will present the public lecture series annually. The next lecture is scheduled for 13 September.

- For more information visit www.sun.ac.za/lectureseries

Kaatjie van die baan!

Hy is sag, hy is vriendelik én hy maak die oulikste geluidjies, maar al jy hom kwaad maak of afskeep, maak jy die wilde luiperd in hom wakker! Ontmoet Communi-Kat, een van die opwindende projekte waarmee Innovus, die Universiteit Stellenbosch se tegnologieoordragmaatskappy, tans woeker.

As die 'breinkat' van prof Johan du Preez van die Departement Elektriese en Elektroniese Ingenieurswese en dr Ludwig Schwartzi, 'n Stellenbosch-alumnus en tans verbonde aan die Suid-Afrikaanse "Square Kilometre Array"-teleskoopprojek, is Communi-Kat nie sommer enige ou straatkat nie. Dié kater het die vermoë, wat op 'n mikroskyfie vasgelê en in verskeie soorte speelgoed ingebou kan word, om metertyd met 'n spesifieke persoon 'n band te skep. Hoe meer positiewe aandag jou kat ontvang – soos wanneer iemand met hom praat – hoe dieper die band wat met daardie persoon gevorm word. Maar bewaar jou as jy kietse afskeep of op hom skree – dan sal hy sommer hard vir jou grom oor jouselfs ignoreer, en sal dit letterlik moorpaaft kos om weer vriende te maak.

Die voordele van dié innoverende stukkie tegnologie is legio. Dit kan kinders met hul persoonlike ontwikkeling help deurdat dit hulle leer hoe belangrik dit is om verhoudings deur positiewe interaksie en konsekwente gedrag te bou. Daarbenewens kan dit in terapie gebruik word. Dink maar aan die waarde wat dit vir kinders wat vir lank in hospitaliseer word, kan inhoud, of selfs vir mense in sielkundige inrigtings.

Amper gereed vir die winkelrakke

Communi-Kat is amper gereed om die wêreld met sy sjarne te oorrompel, sê me Anita Nel, Direkleur van Innovus. "Ons het reeds die navorsers se intellektuele eiendom beskerm dour die tegnologie te patenteer, maar aangesien universiteite se sterkpunt innovasie en navorsing is – en nie produksie of vervaardiging nie – moet ons 'n geskikte vennoot in die speelgoedmark soek. Dan kan 'n lisensie aan 'n vervaardiger uitgereik word sodat Communi-Kat via die winkelrak 'n tulste in mense se harte kan vind."

- Skakel met Anita Nel by 021 808 3079 of ajnel@sun.ac.za vir meer inligting.
- Besoek die aanlyn weergawe van Matieland by www.matiessalumni.net vir 'n video van Communi-Kat.

Wat sê die navorsers?

Matieland het die navorsers oor hul projek uitgevra. Ludwig (regs) het die meeste van die praatwerk gedoen, en Johan, soos dit 'n goeie dosent betaam, het sy oudstudent hier en daar aangevul.

hegtheid van die band met die eienaars oordra. Van buite lyk dit kompleet of die speelding toegeneentheid vir die eienaars voel. Hierdie band verstewig ook oor tyd.

JdP: Dink só daaraan: Masjiene 'verstaan' nie regtig skaak in die 'diep' sin van die woord nie, maar hulle kan verbrands goed skaak speel!!

Waaruit bestaan die tegnologie tans?

LS: Daar is 'n mikrofoon en 'n luidspreker, wat aan 'n verwerker met voldoende geheue gekoppel is. In die toekoms kan sensors, soos versnellingsmeters en kameras, die interaksie tussen die speelding en die gebruiker verder aanvul. Die speelding kan byvoorbeeld agterkom as dit hardhandig of liefderik hanteer word, of kan sy eienaars gesig herken.

Moet kinders nie eerder met regte troeteldiere speel nie?

LS: 'n Werklike troeteldier hou natuurlik bepaalde voordele in, maar hierdie speelding is goedkoper, jou matte bly skoon, hy byt nie die bure se kinders nie, en is gewaarborg om tehou van die persoon wat die meeste aandag aan hom gee! Én hy het 'n af-knoppie. Wanneer die speelding weer aangeskakel word, sal sy gedrag tipies hervat waar dit laas opgehou het.

JdP: Wanneer dit stil raak, sal kieter in elk geval ook gaan slaap. Maar deel van die 'dinamiese' gedrag is dat sy geheue saamreis.

Die speelding kan ook terapeuties ingespan word?

LS: Ja, die tegnologie kan beslis sy pad vind tot toestelle wat nie tipies as speelgoed beskou word nie, en kan diere se plek in terapie inneem. 'n Japanse speelgoedrob word byvoorbeeld gebruik om onder ander demensiepatiënte tydens terapiessessies op hul gemak te stel. Ons tegnologie kan by hierdie soort speelgoed gevoeg word om die band tussen die speelding en die patiënt te verstrek, wat die terapeutiese waarde van die speelgoed kan verhoog.

Researchers have developed technology that displays bonding behaviour towards a specific user. Communi-Kat is developed with toys in mind, but therapeutic applications are also possible. Read the article online at www.matiessalumni.net.

Kanselier skenk Leerstoel in intellektuele eiendom aan US

Prof Owen Dean, waarskynlik die voorste kenner op die terrein van Intellektuele Eiendom in Suid-Afrika en voorheen van die bekende regsfirma Spoor & Fisher, is met ingang van 1 Julie 2011 vir drie jaar aangestel as die eerste bekleer van die Leerstoel.

"Vennootskappe met die private sektor soos die Leerstoel in Immateriële Goederereg stel die Universiteit in staat om die doelwitte van die HOOP Projek te bereik en te verseker dat ons 'n voorloperinstansie bly," sê prof Russel Botman, US-Rektor. "Die US se besturspan en die Fakulteit Regsgeleerdheid het daarom groot waardering vir dr Rupert se ondersteuning."

Rektor Anton Mostert

Die Leerstoel word vernoem na wyle Rektor Anton Mostert, een van die jongste persone wat 'n aanstelling as rektor (in 1977) in die destydse Hooggeregshof ontvang het. In 1978 is hy aangestel om 'n kommissie van ondersoek na valutahandel en -beheer te lei. Uiteindelik sou hy grootskaalse korruksie in regeringskringe, later bekend as die Inligtingskandaal, in die destydse Departement van Inligting blootlê. Na sy onthullings is die Kommissie van Ondersoek onbind en is hy van sy amp as Kommissaris onthef. Hy het in 1980 teruggekeer na die Balie en tot met sy dood as advokaat gepraktiseer.

"Anton Mostert het die moed van sy oortuiging en sy hoë morele waardes uitgeleef, ondanks die persoonlike stres, openbare uitkryting en negatiewe gevolge vir sy beroep wat sy onthullings tot gevolg gehad het," sê dr Rupert. "Hy het in belang van geregtigheid teen die opdrag van die destydse Eerste Minister om sy bevindinge te verswyg, die inligting by 'n mediakonferensie bekend gemaak wat tot die bedanking van senior regeringslui geleë het."

Die Leerstoel word aanvanklik vir drie jaar teen R1,5 miljoen per jaar befonds, waarna befondingsvlakke op 'n driejaarlikse siklus heroorweeg sal word.

Prof Gerhard Lubbe, Dekaan van die Fakulteit Regsgeleerdheid, beaam dat Anton Mostert se eienskappe 'n navolgingswaardige voorbeeld vir die Leerstoel

Die studie van immateriële goedereg, oftewel intellektuele eiendom, is onlangs versterk met die vestiging van die Anton Mostert Leerstoel in Immateriële Goederereg in die Fakulteit Regsgeleerdheid. Dr Johann Rupert, Kanselier van die US, en die Uitvoerende Voorsitter en Hoof-Uitvoerende Beamplete van Richemont, het die skenking vir die Leerstoel bewillig.

stel en die waardes van die Fakulteit weerspieël. Sy onwrikbare eerlikheid en optrede was 'n les vir almal wat waarde heg aan vryheid onder die reg.

"Hoewel Intellektuele Eiendomsreg aan Suid-Afrikaanse regsfakulteite gedoseer word, ontbreek daar 'n hoëvlak-, navorsingsgedrewe klem op die vakgebied. Met die oog op die eise van 'n geglobaliseerde wêreldeconomie, sal die Leerstoel 'n eisoortige bydrae te maak - veral in die aanwending en werking van intellektuele eiendomsreg in internasionale verband en die uitdaging wat 'n grenslose wêreld van internet-gebaseerde digitale kommunikasie vir tradisionele opvattingen van intellektuele eiendom inhoud," sê prof Lubbe. "Hierdie benadering is relevant vir huidige uitdagings, en dit sluit aan by die bydraes van die Rupert-familie tot die ontwikkeling van hierdie dinamiese regsgebied oor 'n lang tydperk."

Vir die Leerstoel word hoëvlak-teoretiese, maar ook prakties relevante kundigheid in die vooruitsig gestel, met die aanwending en verspreiding daarvan deur middel van publikasies, konferensies en werkswinkels, veral ook in sinergie met netwerke beskikbaar binne die Richemont-organisasie.

Die Leerstoel behels verder kapasiteitsbou deur voor- en nagraadse regopleiding; die ontwikkeling van kundigheid oor intellektuele eiendomsreg onder nie-reggeleerde, soos sakelui, rekenaarprogrammeerders en kunstenaars veral deur middel van rekenaargebaseerde afstandsonderrigtegnologie en 'n betrokkenheid by regsonderwikkeling en -hervorming, nasionaal en internasionaal.

"Langs hierdie weg sal die Leerstoel op globale vlak 'n wesenlike bydrae maak tot die diskouers oor die Intellektuele Eiendomsreg en sodoende tot die uitnemendheid van die Fakulteit op die gebied van navorsing, onderrig en gemeenskapsinteraksie bydra," sê prof Lubbe.

- Die Aall-stigting, 'n internasionale liefdadigheidsorganisasie, het onlangs bekend gemaak hy gaan \$25 000 skenk vir beurse aan behoeftige swart regstudente aan die US in 2012. Die stigting het die afgelope twee jaar reeds \$75 000 vir hierdie doel beskikbaar gestel. Die skenkings is gemaak aan die Amicus-fonds, wat sedert 1993 beurse van meer as R1 miljoen aan behoeftige regstudente toegeken het, en wat die beursgeld sal administreer.

MEER OOR PROF OWEN DEAN

Prof Dean het die grade BA (Regsgeleerdheid), LLB en LLD aan die US verwerf. Hy is 'n voormalige senior vennoot van Spoor & Fisher, 'n gerekende prokureursfirma wat in intellektuele eiendomsreg spesialiseer.

Wet op Nagemaakte Goedere ontwikkel en skryf ook artikel 15A van die Wet op Handelswaremerke (roombemarking, ofte wels "ambush marketing").

Hy is die skrywer van *Handbook of South African Copyright Law*, lid van die internasionale redaksiekommisies van *Copyright World* en *Entertainment Law Review* en publieer artikels in verskeie vaktydskrifte.

Hy tree gereeld plaaslik en oorsee as spreker op en gee klas aan verskeie universiteite in Suid-Afrika. Hy dien ook plaaslik en internasionaal in die arbiterpanele vir domeinnaamgeskille.

At the event: Dr Arnold Smit, Head of the Centre, Ms Phumzile Mlambo-Ngcuka, former Deputy President of South Africa, as well as founder and currently the executive chairperson of the umlafumo Foundation (People winning against poverty through education) and Prof Obiora, keynote speaker at the event.

Businesses to benefit from new centre for sustainable business

The Centre for Business in Society at USB Executive Development (USB-ED), the public executive development and training company of the University of Stellenbosch Business School (USB), was launched earlier this year.

The Centre focuses on research in corporate responsibility and sustainable development in business to provide for best practice benchmarks. These benchmarks are used to advise and consult companies and organisations on sustainability improvement strategies.

Dr Arnold Smit, head of the Centre, said companies that want to play a leading role in future should seriously consider empowering management and staff at all levels to understand sustainability and put it into practice in their daily business operations.

The objective of the newly launched Centre is to be in partnership with companies and organisations with the aim of a more sustainable business environment. The Centre, as part of USB Executive Development, will provide for a number of development programmes and services, focusing on the development and promotion of responsible leadership, sustainability and social capital.

"Some of the offerings are company in-house sustainability programmes, a certificate in sustainable corporate responsibility strategies and a programme to empower companies better to understand and engage more effectively with business dynamics at the 'base of the pyramid'.

There are also programmes aimed at organisations in the social sector to function more effectively and sustainable. The programmes provide for a suitable opportunity for companies to partner with USB-ED for related BEE initiatives."

"Business exists to be sustainable. It is normal for business to understand its role in helping to create wealth (prosperity) by making profitable investments. However, this is not enough. The human being should be at the centre of this," said Prof Obiora Ike, an international thought leader on sustainability and moral leadership from Nigeria, who was the keynote speaker at the launch.

- Contact Dr Arnold Smit, tel 021 918 4404, e-mail arnold.smit@usb-ed.com or visit www.usb-ed.com/business-in-society for more information

GLOBAL PERSONAL UNPARALLELED

A decade of excellence

At USB Executive Development (USB-ED), we develop leaders across Africa and beyond to serve others with wisdom and courage. Our interventions may be presented in-house, wherever you wish.

OUR SERVICE OFFERING INCLUDES:

- Open enrolment programmes
- Corporate partnership programmes
- Centres of Excellence
- Enterprise development

CONTACT: +27 (0)21 918 4488/4482

or email info@usb-ed.com.

Our offices are based in Bellville, Cape Town and in Bryanston, Johannesburg.

www.usb-ed.com

10 **USB**
Executive Development Ltd
University of Stellenbosch Business School

EFMD
EQUIS
ACCREDITED

At the Rietenbosch wetland restoration project: Mr Pieter Colyn of Langverwacht Landscaping, Ms Vera Mukasa of the Western Cape Department of Environmental Affairs; Prof Chris Reddy, EEPUS Programme Coordinator; Mr Roy Van Rooyen, Principal: Rietenbosch Primary School (behind) with learners from Rietenbosch Primary School.

EEPUS celebrates 21 years of environmental education

The Environmental Education Programme of the University of Stellenbosch (EEPUS) located at the Faculty of Education celebrated its 21st year of existence in March this year. EEPUS functions as a programme of the Department of Curriculum Studies and is funded by a number of companies, private firms and trusts.

EEPUS presents modules in environmental education for the various programmes offered by the Faculty and initiates and coordinates research on the development of resource material for environmental education. The unit promotes national and international networks for environmental education and sustainable development and contributes to the knowledge base in the field through research and development projects.

"The main function of EEPUS was to include Environmental Education (or EE) in all the programmes of the Faculty and to work with in-service teachers in environmental education. Over the years, EEPUS has become part of the movement

to formalise EE in schools and other education institutions. EEPUS is a recognised national and international unit which has worked in six provinces of South Africa and in international partnerships with American and Australian institutions," says programme coordinator, Prof Chris Reddy.

Wetland restoration project

EEPUS is currently involved in a wetland restoration project at Rietenbosch Primary School in Stellenbosch. This wetland area will serve as an educational resource for teachers, learners at the school and neighbouring schools, as well as the broader community of the Cloetesville area. Other activities in the pipeline include reviewing its MEd research on Environmental Education (EE); improving EE in teacher education; expanding the Global Environmental Teacher (GET) programme with Wisconsin Madison University in the USA; and reviewing school curriculum documents to determine effective ways of enabling EE in schools.

- Contact Prof Chris Reddy at 021 808 2259 or cpr@sun.ac.za, or visit www.sun.ac.za/education/faculty/environment

School leader programme reaping rewards

"A network of school leaders who will reflect critically on their role as educational leaders and support one another in implementing strategies leading to the improvement of educational practice at their own schools and in education generally."

This is the aim of the highly successful Advanced Certificate in Education: School Leadership Programme (ACE), says Dr Trevor van Louw, Director of the Centre for Leadership and Management (CELEMUS). CELEMUS, located at the Faculty of Education, contributes to the development of leadership and management in education at primary school, secondary school and post-school levels.

The programme, a two-year part-time qualification, seeks to support educators to develop the skills, knowledge and values needed to lead and manage schools effectively, and contribute to improving the delivery of education across the school system.

The National Department of Education officially registered the programme in 2007 and its first intake was in 2008. Almost all the students, mostly from schools in the Western and Northern Cape, graduated in 2009.

Some 140 candidates are currently registered for the programme, 36 of whom are in their second year and are about to graduate at the end of 2011.

Dr van Louw comments that the course has been received very well. "We are indeed proud of the positive feedback from students and especially of the high student success rate. The enthusiasm generated since the registration of the group has moved those who completed the programme to continue to improve their qualifications. A number of these students have registered for an honours degree programme, and 28 are currently enrolled in our pre-master's programme."

- Contact Dr Trevor van Louw at 021 808 2964, vanlouwt@sun.ac.za, for more information or visit www.sun.ac.za/celemus

US-navorsing wys spesiale kouse verbeter langafstandhardloop

Moenie verbaas wees as langafstandatlete binnekort almal lang sokkies tydens wedlope dra nie.

Dr Karen Welman, verbonde aan die Departement Sportwetenskap van die Universiteit Stellenbosch (US), het in haar doktorale studie gevind dat atlete wat kniehoogte-kompressiekouse tydens én na 'n uitmergelende ultramarathon dra, minder spierskade en swelling ervar.

Dr Welman was die eerste op haar gebied wat navorsing gedoen het oor die dra van kompressiekouse tydens 'n werklike langafstand wedloop: Altesaam 83 langafstandatlete wat die Twee Oseane-ultramarathon in 2009 en 2010 voltooi het, het aan die studie deelgeneem.

Sy het ook bepaal probeer vasstel of dit beter is om dié kouse gedurende en/of ná oefening te dra.

Die kompressiekouse is gemaak van spandeks, 'n sintetiese rekstof, en Coolmax. 'n materiaal wat die vel deur verdamping afkoel. Die kouse oefen die meeste druk uit op die enkels en minder druk op die kuitte, en verbeter so die bloedtoevoer.

"Kompressiekouse beperk spierskade tydens wedlope. Dit verminder veral kuitbeserings wat veroorsaak word deur spiersametrekkings en impak wanneer 'n atleet hardloop," sê Welman.

Tydens oefening van wedlope kan dit dus spierskade voorkom en só ook indirek chroniese ooreising, opgehoede moegheid en langertermynbeserings verminder.

Welman se navorsing het getoon dat die terapeutiese uitwerking van kompressiekouse is groter indien dit nog lank ná oefening of wedlope gedra word. Atlete wat die kouse in die eerste 48 uur ná 'n ultramarathon dra, se kuite en enkels sal vinniger herstel, kan oefenprogramme vinniger hervat, en is minder vatbaar vir beserings.

Kniehoogte-kompressiekouse "beperk weefselskade gedurende oefening deur die betrokke spiere fisies te ondersteun en sodoende impak en nawedloopswelling te verminder," reken Welman.

Die kouse het ook geen nadelige uitwerking op die prestasie of herstel van langafstandatlete nie.

- Skakel met dr Karen Welman by 021 808 4733 of welman@sun.ac.za.

Hans Maree het aan die studie deelgeneem.

Navorsers aan die Universiteit Stellenbosch (US) het onlangs 'n nuwe hardebosluisspesie geïdentifiseer. Dié ontdekking spruit uit navorsing oor knaagdiere en honde wat op veral hoogliggende plekke aan die Stellenbosse kant van die Helderberg naby Somerset-Wes voorkom.

Die spesie is toevallig ontdek tydens 'n groter studie oor die natuurlike parasietdiversiteit op inheemse streepmuse, en maak deel uit van die navorsingsprogram van dr Sonja Matthee van die Departement Bewaringsekologie en Entomologie aan die US.

Die nuwe spesie, *Ixodes fynbensensis*, is vernoem na die plantegroei waar die eerste volwasse wyllebosluise gevind is. Die bosluis is morfologies - met ander woordé wat sy fisiese eienskappe

betrek - as 'n nuwe spesie geïdentifiseer deur twee internasionaal erkende bosluistaksonome, prof Ivan Horak van die Departement Veeartsenkundige Tropiese Siektes aan die Universiteit van Pretoria, en dr Dmitry Apanaskevich van die Nasionale Bosluisversameling in Amerika. Die uniekheid van *I. fynbensensis* as 'n nuwe bosluisspesie is egter ook bevestig met behulp van genetiese ontleidings ('n moderne manier om, ter aanvulling van morfologies identifikasie, spesieverwantskappe te bepaal).

Dit is gedoen onder leiding van prof Conrad Matthee van die Evolusionêre Genoomgroep van die Departement Plant- en Dierkunde aan die US. "Daar is tans geen inligting bekend oor die veeartsenkundige of mediese belang van die bosluis nie. Huidige inligting dui egter daarop dat die bosluis van streepmuse hou en hier en daar ook op honde voorkom. In gevalle waar die bosluise wél op honde gevind is, was daar baie min van die bosluise teenwoordig en was die honde gesond en in 'n goeie toestand.

Dit kan wees dat die spesifieke spesie wilde, klein karnivoorse spesies verkieks wat natuurlik teen die berg voorkom," het dr Matthee verduidelik.

Navorsers identifiseer nuwe bosluisspesie

SU NOW OFFERS COURSES IN PHARMACEUTICAL MEDICINE

Pharmaceutical medicine is a special discipline that encompasses the entire process of discovery and development of new drugs, including the submission to regulatory authorities for marketing authorisation, the monitoring of the safety of drugs on the market, and other post-marketing activities.

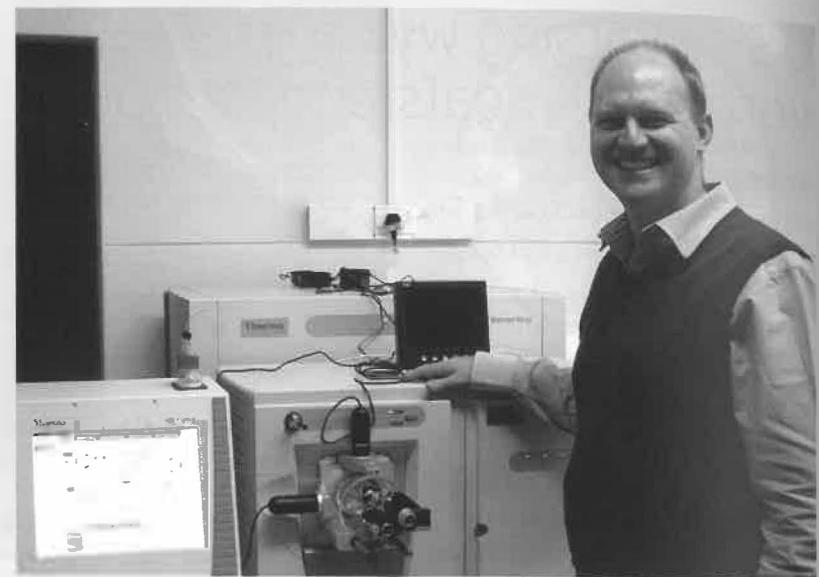
While it has been eight years since pharmaceutical medicine became a recognised medical specialty in the United Kingdom, little effort has been made to recognise the discipline in South Africa.

Owing to the need for trained specialists in this discipline in SA, the Division of Pharmacology at SU, together with Tygerberg Trial Centre, launched the first complete two-year course in Pharmaceutical Medicine in 2010. The new postgraduate diploma course is accredited by Stellenbosch University and the SA Department of Education. The individual modules of the diploma programme are also offered as four separate short courses. Successful participants will be awarded Continued Professional Development (CPD) points and a certificate of competence.

The complete two-year course consists of four modules: Introduction to Pharmaceutical Medicine: Principles of Drug Discovery and Clinical Pharmacology; Non-clinical Development of Medicine: Safety Pharmacology, Legal, Ethical and Regulatory Issues; Clinical Development of Medicines: Epidemiology, Statistics and Data Management; Pharmacovigilance, Pharmaceutical Marketing and Economics of Health Care. The course includes a research project and regular assessments, including the final examination. The programme syllabus is based on the syllabi proposed by the Faculty of Pharmaceutical Medicine (of the Royal Colleges of Physicians of the United Kingdom), the International Federation of Associations of Pharmaceutical Physicians (IFAPP) and the EU-based initiative PharmaTrain to ensure harmony with other existing programmes.

Prof Bernd Rosenkranz, head of the Division of Pharmacology, says pharmaceutical medicine, as a medical specialty in the UK, is aimed at doctors working in the pharmaceutical industry. In South Africa, the course is open to applicants from various backgrounds, such as postgraduates with a medical, dental or pharmacist degree, while those with a nursing, biomedical or other relevant science degree need to have two years' experience of pharmaceutical medicine. ■

- Contact Prof Rosenkranz at 021 938 9331 or rosenkranz@sun.ac.za for more information.

Prof Nico Gey van Pittius by die LTQ Orbitrap Velos-massaspektrometer.

Nuwe massaspektrometer verstewig US se TB-leiersrol

Die Universiteit Stellenbosch (US) se leiersrol op die gebied van tuberkulose- (TB)-navorsing in Suid-Afrika was 'n belangrike oorweging toe die Nasionale Navorsingstigting (NNS) onlangs besluit het om R5 miljoen by te dra tot die aankoop van 'n ultramoderne massaspektrometer, wat met die ontwikkeling van nuwe TB-geneesmiddels kan help.

Die US het 'n verdere R3 miljoen bygedra tot die aankoop van die LTQ Orbitrap Velos-massaspektrometer - die enigste in sy soort in Afrika. Die instrument is as 'n nasionale bate op die Gesondheidswetenskappe-kampus by Tygerberg geïnstalleer en word onder toesig van die Universiteit se Sentrale Analitiese Fasiliteit gebruik.

Navorsers en klinici op Tygerberg-kampus word allerweé as leiers op die gebied van TB-navorsing beskou - nie net in Suid-Afrika nie, maar ook op die res van die vasteland én internasionaal. Die NNS se nasionaal gefinansierde Sentrum van Uitnemendheid in Biomediese TB-navorsing is ook op dié kampus, in die Departement Biomediese Wetenskappe, geleë. TB-navorsing op die kampus strek van die laboratorium tot pasiënte in klinieke sowel as hele gemeenskappe. Dit sluit ook die toetsing van nuwe TB-geneesmiddels in.

Die LTQ Orbitrap Velos-massaspektrometer kan tot 2 500 proteïene in een eksperiment ontleed, en stel US-navorsers nou in staat om die

leiding te neem op die gebied van proteomika-navorsing in Suid-Afrika en op die Afrikavasteland.

"Proteomika behels die studie van proteïene in 'n bepaalde organisme in spesifieke omstandighede," sê prof Nico Gey van Pittius, Direkteur: Navorsing in die Fakulteit Gesondheidswetenskappe, en TB-navorsing in die Departement Biomediese Wetenskappe. "Waar navorsers in die verlede slegs een proteïen op 'n keer kon ontleed, stel hierdie instrument ons nou in staat om duisende proteïene in 'n enkele eksperiment te ontleed, met veel beter akkuraatheid, sensitiwiteit en gehalte van data. Dit sluit in proteïene van enige lewende organisme - van virusse tot bakterieë, plante, diere en mense." Die TB-navorsers by Tygerberg het die tegnologie reeds suksesvol op die proteoom van *M.tuberculosis* toegepas,

ACTUARIAL PROGRAMME AWARDED HIGHEST ACCREDITATION

By Prof Garrett Slattery

The actuarial profession, and actuarial programmes at universities, have for a number of years attracted some of the country's top school leavers. Until 2010, the only way a student could qualify as an actuary was to write the examinations of an international body such as the Institute and Faculty of Actuaries in the UK. To qualify as an actuary a student is required to pass a series of 15 examinations (including two attendance-based courses).

One of the main advantages of studying actuarial science at university was that certain universities had exemption recognition agreements in place with the Institute and Faculty of Actuaries. These allowed successful students to be exempted from writing the profession's examination in a particular subject based on satisfactorily high performance in an equivalent university examination.

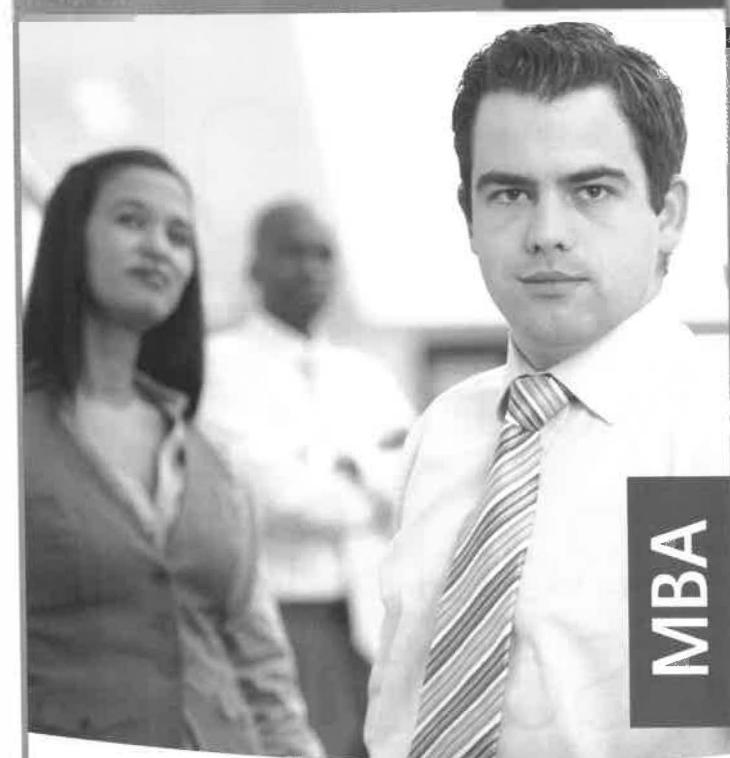
In 2010, the Actuarial Society of South Africa (ASSA) launched a local actuarial qualification with the full support of both the International Actuarial Association and the Institute and Faculty of Actuaries. The major advantage of the local qualification for students is that the final examinations (fellowship applications) are based on local practice and legislation, rather than UK practice and legislation, while still enjoying full international recognition.

Recognising the key role universities play in educating actuarial students, ASSA embarked on an extensive exercise of accrediting certain local universities. Depending on their level of accreditation, universities are then able to recommend students for exemption from certain of ASSA's examinations (in a similar way to what had been practice with the Institute and Faculty of Actuaries previously).

Following an in-depth review, Stellenbosch University (SU) was informed in March that it had been granted Level 3 accreditation with ASSA (the highest level of accreditation possible). With this level of accreditation, Stellenbosch University, together with the University of Cape Town, is able to offer actuarial students the widest range of exemption subjects of any university. Through a combination of undergraduate and postgraduate study it is now possible for our most successful graduates to obtain exemptions from up to 12 of the 15 examinations required to qualify as an actuary, thereby significantly reducing the time needed to qualify.

Moreover, the last 10 years has seen a steady growth in the number of actuarial academics at SU, and the Department of Statistics and Actuarial Science currently boasts four fellow actuaries and two associate actuaries, which is the largest number in its history. This, together with the department's strength in the statistical components of the actuarial programme, played a major role in the University achieving the level of accreditation it did. This accreditation should allow us to continue to attract a high proportion of top school leavers who intend to pursue the challenging career of actuary. ■

INTERNASIONAAL GEAKKREDITEER RELEVANT

MBA

Skep iets

With this level of accreditation Stellenbosch University is able to offer actuarial students the widest range of exemption subjects of any university

Vind jou nis. Kry 'n MBA van die Universiteit van Stellenbosch Bestuurskool. Ons MBA is internasional deur EQUIS* sowel as AMBA** geakkrediteer en tel onder die bestes in die wêreld.

Skakel +27 (0)21 918 4239 of 0860 USBMBA (0860 872 622) of kry meer inligting by mba@usb.ac.za of www.usb.ac.za/mba

USB
Universiteit van Stellenbosch Bestuurskool
Die wêreld se opsies. Een keuse.

USB113015A/Welana

Rainbow dreams

Racism in South Africa

Is racism still alive and well in South Africa? It seems so, given the recent furore around government spokesperson Jimmy Manyi's utterances that coloured people are over-represented in the Western Cape and columnist Kuli Robert's disparaging writing about coloured women. Stephanie Nieuwoudt tries to find answers.

In 1994, there was a widespread expectation that South Africa would become a truly non-racial society, but this does not seem to have happened yet. Professor Gavin Woods, director of the Anti-Corruption Centre for Education and Research (ACCERUS) in the School of Public Leadership at Stellenbosch University (SU), says he is not surprised.

If one looks at most modern societies – France, Germany, Sweden – and their histories of a divided people, one sees that a homogenous society emerged only after centuries. One cannot suddenly engineer a homogenous society. In South Africa, where there are deep divisions, it will take many decades for racism to disappear.

Professor Russel Botman, Rector and Vice-Chancellor of SU, echoes this sentiment in a recent article in *Sunday Times*: "South Africa has long been a hodgepodge of diversity, with different groups competing for scarce resources. Social scientists tell us that under such conditions, identities of race and ethnicity can be constructed or emphasised to gain a strategic advantage over rivals."

Botman argues that under colonialism and apartheid those who identified themselves as white monopolised power and accrued most of the benefits in society. In the process blacks were actively exploited. The resultant huge wealth gap thus had a racial character.

The ANC's 1955 Freedom Charter entrenched the ideals of unity and non-racialism. In 1964, a young Nelson Mandela said in the Rivonia trial he was "prepared to die for the ideal of a democratic and free society in which all persons live together in harmony and with equal opportunities".

Black consciousness, as embodied by Steve Biko, was a necessary response to racist exploitation and impoverishment under colonialism and apartheid. However, according to Botman, the strain of black African nationalism now rearing its head, with its focus on racism, is out of step with the ANC's long tradition of non-racialism.

Economic empowerment

Woods believes that the answer in moving closer to non-racialism lies in economic

empowerment. "When the middle class is dominant, race will become less of an issue. However, the flaunting of wealth by the black political elite is not being helpful. In a situation where one political party has become dominant, the leaders have become detached from the socio-economic reality of the country."

Albert Grundlingh, Professor of History at SU, agrees that South Africans were maybe a "little naive" when they put their hopes on a non-racial society during the transition years after

1994. "The situation is far too complex," he says, adding that the group most vulnerable to simplistic arguments around race are those between 20 and 35 years old.

"The majority of the population – 65% – are people in this age group and most of them are unemployed. These are young people without skills and education. It seems as if they are the group who are most influenced by Julius Malema [president of the ANC Youth League] and what he says. This makes for a volatile situation."

He adds that certain elements in the ruling party will tolerate racist statements as long as it serves their own political agenda.

"The Youth League has never before played the role it plays today. The utterances by Malema and Manyi are undiluted racism and black senior ANC politicians show a marked reluctance to repudiate such wayward views."

Henry Jeffreys, former editor of the dailies *Die Burger* and *The New Age*, is equally unsurprised that racism is still with us.

"During her visit to South Africa, American first lady, Michelle Obama, referred to the ongoing problems around racism in the US. In South Africa we have the unfortunate situation that when people like Malema do not get what they want they play the race card."

Jeffreys says that South Africans tend to think of racism in black/white terms. However, the underlying issues of racism go much deeper. A case in point is the

utterances by Manyi about the coloured community in the Western Cape.

"In 1994, many coloured people voted for the old National Party. It could be because they also feared black rule. Although coloured people suffered under the apartheid regime, black people were even worse off. Coloureds did not have to carry the *dompas*, they were not chased into homelands and they could qualify for certain better paying jobs. It could be that there is latent unhappiness amongst blacks about the previous 'privileges' of the coloured community, which lead to comments like those by Jimmy Manyi," says Jeffreys.

"Job creation is needed, but also access to education so that we can build the middle class. However, the political need is to move quickly and during his swan song at Polokwane in 2007, former president Thabo Mbeki had his finger on the pulse when he said that politicians grab any opportunity to get rich quickly."

Professor Aslam Fataar, Head of the Department of Educational Policy Studies at SU, says it is a tragedy that the goal of non-racialism has not materialised 17 years into the relatively new democracy.

"We have not given ourselves a chance to thoroughly work through issues of racism and inequality. Economic empowerment has only benefited a small group of people.

The majority are not yet empowered. We have political contestation on all sides. Jimmy Manyi and Dan Roodt (Afrikaner language activist) have jumped on the bandwagon to gain political leverage.

The gap between rich and poor is growing daily. The impoverishment of society highlights class divisions."

Fataar adds: "In such a context, race becomes an issue around which people mobilise in the absence of a galvanising and inclusive politics based on ensuring the material welfare of all. Racism is a simplistic proxy for the lack of an imaginative political dialogue."

Commentators seem to agree that real unity and democracy would flourish only if South Africans stop focusing on their divisions and concentrate instead on the common task of pursuing socio-economic justice for all.

'Racism is a simplistic proxy for the lack of an imaginative political dialogue.'

Ma, ek wil bemarking swot

Dis moeilik om die Volksiebus-advertensie met David Kramer, sy rooi velskoene en sy fiets te vergeet. Of die 36 tamaties in die All Gold-tamatiesousbottel; Cremora se "It's not inside, it's on top", of die meer onlangse "met eish, ja, met eish". Maar, sê me Debbie Human, dosent in Bemarking in die Departement Ondernemingsbestuur, bemarking gaan oor baie meer as net advertensies.

Alaat die wonderwêreld van reklame ons soms lag en huil, diep nadink en selfs ons koopgedrag aanpas, omvat bemarking baie meer as net reklame en verkope. Dis trouens so dinamies dat die toon-aangewende Amerikaanse Bemarkingsvereniging (AMA) elke vyf jaar hul omskrywing van bemarking hersien. Die jongste omskrywing, van 2008, lui: "Marketing is the activity, set of institutions, and processes for creating, communicating, delivering, and exchanging offerings that have value for customers, clients, partners, and society at large."

Prof Nic Terblanche, bemarkingskennner van die Departement Ondernemingsbestuur aan die Universiteit Stellenbosch (US) en ook die enigste Suid-Afrikaner wat al in die *Harvard Business Review* gepubliseer het, sê die jongste omskrywing plaas veral klem op die konsep van waardetoevoeging vir alle belanghebbendes. En dit is ook die uitgangspunt vir bemarkingsopleiding aan die US: Met 'n goeie begrip van bemarking, moet afgestudeerdes waarde tot hul toekomstige werkgewers van eie ondernemings kan toevoeg.

In pas met internasionale tendense word studente ook gevoelig gemaak vir onderwerpe soos volhoubaarheid, etiek en ondernemings se wisselwerking met die gemeenskap. Dink maar net aan die hoeveelheid reclameboodskappe wat op omgewingsvriendelikheid, ofwel 'groenwees', aanspraak maak. Dit is ook nie meer die David Kramer-Volksiebusadvertensie wat ons verbeelding aangryp nie, maar eerder die jagluiperd genaamd Lucky wat, te danke aan Volkswagen, weer die wind in haar gesig kan voel soos voor die amputasie van haar bee.

Bemarkingsopleiding aan die US

Reeds in die voorgraadse BCom-program kan studente bemarking as fokusarea kies. As grondslag word onderwerpe soos sake-omgewingsverkenning, verbruikersbesluitneming, markplasing, teikenmarkte, segmentering en die bemarkingsmengsel (die sogenaarde '4 P's) bestudeer.

In die tweede jaar kom reklame en promosiebestuur aan die beurt. Onderwerpe sluit in die geskiedenis, beplanning, inwerkingstelling en beoordeling van reklame en media. Die rol van bemarkingskommunikasie

in die bou van handelsmerke word ook ondersoek.

Wat die derdejaarsmodules van kleinhandel-bestuur, dienstebemarking, strategiese bemarking en bemarkingsnavorsing betref, is van die praktiese onderwerpe wat bespreek word die verandering van Pick n Pay se logo; die opgang van superhandelsmerke ("superbrands") soos Huisgenoot en Crocs; die uitleg van 'n winkel soos Woolworths; die plasing van produkte op Checkers se rakke; die opgang van blogs, en die impak daarvan op handelsmerke; die groei in die dienstesektor, en die sielkunde wat dienslewering aanspoor - van goede diens by die Spur of ABSA, tot Capitec en Outsurance wat bemarkers dwing om nuut te dink. Sosiale media soos Facebook en Twitter, en die impak van die internet op handelsmerke, verbruikersopvattingen en die sukses van ondernemings word ook ondersoek.

In die honneursgraad in Ondernemingsbestuur (met die klem op bemarkingsbestuur) word studente aangemoedig om hul kritiese denkvaardighede verder te verskerp, hetsy in spanverband of met onafhanklike navorsing.

Navorsingsonderwerpe in hierdie verband sluit in die invloed van omgewingsvriendelike produkbeskikbaarheid op verbruikers se koopgedrag; of karaktere soos Kelloggs se "Snap, Crackle and Pop" kinders aanmoedig om gesonder te eet; of bekendes die publiek kan aanmoedig om groter bydraes tot organisasies sonder winsbejag te maak, en die invloed van 'groen' produkte op verbruikersgedrag.

Nagraadse Diploma in Bemarking

Die jaarkursus bied studente wat nie voorgraads bemarking studeer het nie die geleentheid om hierdie dinamiese vakrigting voltyds te bestudeer en só hul loopbaanmoontlikhede te verbreed.

- Kontak me Debbie Human by tel 021 808 3994, dhuman@sun.ac.za vir meer inligting
- "Ma, ek wil gaan swot" is 'n reeks artikels in *Matieland* wat op interessante studierigtigs fokus.

The article provides an overview of marketing as a focus of study. Read the article in English at www.matielandalumni.net

i'm lovin' it®

Groot groeijaar vir US Woordfees

Nie net is die Universiteit Stellenbosch (US) Woordfees in 2011 – volgens Fiesta op kykNET – as die gewildste kunstefees in Suid-Afrika aangewys nie, maar die fees het ook 'n allemintige toename van 50,35% in feesbesoeke aangegeteken. Vanjaar was daar 1 270 besoeke, met aanbiedings en produksies wat uitstekende gemiddelde bywoning van meer as 72% gelok het.

Die US Woordfees het in 2011 met 220 items gespog (herhalings uitgesluit), en 66 aanbiedings van 39 produksies was uitverkoop.

"Met veel groter lokale vanjaar beskikbaar, soos by die Spier-amfiteater en die Bilton-wynlandgoed, was sowat 12 000 meer kaartjies by Computicket te koop. Ons het ons harte vasgehou vir so 'n groot stap, maar ons is aangenaam verbaas met 'n stygging van sowat 20,5% in kaartjieverkope," vertel 'n trots prof

Dorothea van Zyl, Direkteur van die US Woordfees.

"Mense het nogmaals van heinde en verre gekom, met gereeld besoekers uit die Nederlande, uit ander provinsies en vanaf verder geleë plekke in die Wes-Kaap. Dit is duidelik dat die US Woordfees oor die jare 'n baie lojale kerngroep feesgangers opgebou het, waarby heelwat nuwe besoekers vanjaar gevoeg is."

Woerde Open Wêreld

Die Woerde Open Wêreld- (WOW-)jaarprojek vir skole – die US se grootste skoleprojek, en die enigste wat met taal, in die besonder Afrikaans, te doen het – het ook stewig gegroei. Altesaam 2 224 leerders van 189 verskillende hoër- en laerskole het die fees bygewoon – 37,5% meer as in 2010.

Die WOW-dag vir graad 12-leerders het vanjaar uit sy nate gebars. Nagenoeg 1130 leerders en 220 onderwysers van 67 verskillende skole het vir die geleentheid hul sit op die paviljoen van die Van der Stel-sportterrein gekry, omdat lokale wat in die verlede gebruik is nou te klein was.

Die aanbod was vanjaar ook groter: Jonger leerders kon onder meer skrywersfeeste en skryfskole, 'n debatfees (wat leerders van die Oos-Kaap ingesluit het), werksessies vir skoolkoerante, grapmaak-

sessies, toneel en visuelekunsvetonings bywoon. Daar was ook 'n Kinderfees, sokkertoernooi en die tydskrif Kuier se Kinderhoekie. By 'n Dramalyspskool en 'n onderwysersimposium kon onderwysers ook hul vaardighede opkerp.

Buite die Woordfees is 'n verdere 7 725 leerders in 62 skole vanjaar al deur WOW-skrywersbesoeke bereik. Net in die eerste helfte van vanjaar is meer mense bereik – nagenoeg 26 470 mense en 261 skole – as in die hele 2010.

Die grootste verrassing wat besoekerstalle betref, was moontlik die WOW Karnaval, wat vanjaar die meeste besoekers gelok het sedert die geleentheid ingestel is. 'n Allemintige 14 000 karnavalgangers – dubbel soveel as in 2010 – het die geleentheid by die Van der Stel-sportterrein bygewoon. Daarbenewens het bykans 2 000 mense die Mardi Gras op die Braak in die middedorp geniet.

- Die feestema van 2012 is "Groen". Besoek www.woordfees.co.za vir meer inligting.

EThe Stellenbosch University Woordfees (Wordfest) has grown by a whopping 50%. Read the article in English at www.matielandalumni.net

Kom huis by Bolandse gasvryheid
Rustig, naby die kampus en die historiese middedorp.

Tel/Faks +27 (0) 21 883 8912
Neethlingsstraat 7, Stellenbosch 7600
E-pos info@caledonvilla.co.za • www.caledonvilla.co.za

VAKANSIE AKKOMMODASIE BESIKKABAAR

Die Universiteit Stellenbosch stel 'n wye verskeidenheid studente behuising beskikbaar aan: vakansiegangers (Des – Jan) en buitegroepes (Maart, Junie & Desember). Gastewoonstelle is reg deur die jaar beskikbaar vir besoekende akademici en besoekers aan gradeplegtighede.

Kontak Mathilda Bekaardt by 021 808 2895 of per e-pos:
mbekaardt@sun.ac.za vir meer inligting.

New life for building where Stellenbosch University was born

An historic building in Stellenbosch that was the location of some of the country's most influential debates and decisions - not least the decision to found Stellenbosch University - has been given a new lease on life.

Over the course of the last two centuries the Oude Leeskamer in Dorp Street has served as a magistrate's office, school, political meeting place, library, residential home, architects' studio and originally a Reading Room - hence the name "Oude Leeskamer". During 2010 the building has been sensitively restored and renovated and re-opened its doors as a boutique guest house.

Built in 1815 as offices for the secretary of the College of Landdrost and Heemraden (Magistrates), it derives its name from previously having been used as a public reading room or library.

In the early years of the Union Debating Society the Oude Leeskamer was often the venue for the Society's meetings, and it was here that controversial political figure DF Malan, delivered his first (apparently very shakily) public address.

The Oude Leeskamer's most noteworthy role, however, is the fact that the decision to found a Gymnasium "to provide a sound education in all subjects considered proper to a civilised education" was taken in the building on 28 January 1864. It was this Gymnasium that developed into Paul Roos Gymnasium and Stellenbosch University.

• Visit www.oudeleeskamer.com for more information.

Wilgenhoffer ry fiets oor lengte van Suid-Afrika

Hou, bene, hou! Dié gedagte het meermale deur die 21-jarige Daniel Vivier se gedagtes geflits toe hy in Desember 2010 en Januarie vanjaar oor 37 dae altesaam 3 442 km in 196 uur per fiets afgelê het.

Daniel, 'n BSc Bewaringsekologie-student in sy tweede jaar en inwoner van Wilgenhofmanshuis, se lewendsroom is om 'n avontuur en omgewingsaktivis te word.

Daniel is in Suid-Afrika gebore, maar het sy hoëskooljare in Switzerland deurgebring voordat hy aan die Universiteit Stellenbosch (US) kom studeer het. Maar eers het hy as bemanningslid op die bekende avonturier en Stellenbosch-alumnus Mike Horn se seiljag gaan werk. Horn is tans besig met 'n vier jaar lange ekspedisie om die wêreld, die Pangaea-ekspedisie, waartydens hy van tyd tot tyd jongmense aan boord neem en hulle van die natuur en natuurbewaring leer.

"Die tyd wat ek saam met Mike Horn deurgebring het, was 'n keerpunt in my lewe. Sy passie vir die omgewing, verkenning en avontuur het my laat beseft dat ek dit ook wil doen," vertel Daniel. "Daarom het ek besluit om die fietsry-ekspedisie aan te pak. Ek wou myself toets en kyk hoe ek verskillende situasies halteer en onder druk funksioneer. Ek wou kyk of ek dit kan doen."

Daniel het begin naales oor avonture in Suid-Afrika en uitgevind dat niemand nog op eie stoom aan die mees noordelike punt tot die mees suidelike punt van die land gereis het nie. Hy het daar en dan dathalde dat hy dit per fiets sal doen.

"Ek het vroeg in Desember by Beitbrug weggespring en 'n uitgewerkte roete gehad met plekke waar ek wou aandoen. Ek het aan die einde van elke dag besluit toe waar ek die volgende dag gaan ry. Ek het die weer, toestand van die paaie én hoe ek fisies gevoel het, in ag geneem - en baie raad oor die beste roetes en paaie by die plaaslike mense gekry," vertel Daniel.

Teëspoed was daar ook. Daniel vertel hy het hom lelik misgids met die afstand en toestand van die paaie op sy eerste amptelike skof vanaf die grenspos by Beitbrug naby Musina, tot by Thohoyandou. "Ek moes 30 km grondpad ry sonder enige water. Later het dit donker geraak en het ek my koplig en fietslig aangeskakel en in die rigting van die aankomende verkeer gery, sodat ek kon sien as daar voertuie aankom én hulle vir my. Ek moes 'n hele paar keer in die bosse inry om uit die taxi's se pad te bly."

'n Hoogtepunt was toe hy kort voor Kersfees vir 14 dae aaneen vanaf Nelspruit, deur die bergagtige Transkei, tot in Port Alfred gery het. "Daar het ek Kersfees saam met familie en vriende deurgebring. Dit was wonderlik."

Give me a Chance-stigting

Op 17 Januarie het Daniel sy fiestog by die V&A Waterfront in Kaapstad voltooi, en het familie, vriende en die media hom ingewag. "Ek was baie emosioneel

en oorweldig. Ek moes 'n paar sekondes op my fiets se saal leun om dit alles in te neem."

Maar al die fietstrappy, ontberings en vreugdes het ook 'n groter doel gehad. Kort voor sy ekspedisie het hy gehoor van die Give me a Chance-stigting, wat talentvolle, minderbevorregte studente van die Kylemore-gemeenskap buite Stellenbosch beurse aanbied om by skole op Stellenbosch skool te gaan. "Ek het beoog om R7 000 in te samel - genoeg om een kind vir 'n jaar te laat skoolgaan," sê Daniel, wat nou ook 'n ambassadeur vir dié stigting is. Hy het egter sy teikenbedrag meer as verdubbel, en altesaam R15 000 ingesamel.

Daniel se kop is vol planne vir sy volgende ekspedisie, "en dié een gaan baie groter wees," verseker hy. Maar vir nou wil hy nie te veel daaroor uitlap nie en eers op sy studie konsentreer. "Ek wil nie iemand wees wat baie praat oor wat ek beplan nie; ek wil dit net doén."

- Besoek www.danielvivier.yolasite.com vir meer inligting oor Daniel, en www.givemeachance.co.za vir meer inligting oor die Give me a Chance-stigting. Die stigting is ook Maties Fietsry se amptelike welwillendheidsprojek.

EMATIES student Daniel Vivier, recently became the first person to cycle from the most northern tip of South Africa to the most southern tip. Read the article in English at www.matiesalumni.net

Daniel Vivier net buite die dorp Kokstad in KwaZulu-Natal.

Eerste Suid-Afrikaanse historikus op Antarktika

Deur Lynne Rippenaar

Lize-Marié van der Watt, 'n doktorale student in die Universiteit Stellenbosch (US) se Departement Geskiedenis, het in Desember 2010 straks die eerste Suid-Afrikaanse geskiedkundige geword om Antarktika te besoek.

As lid van 'n somernavorsingspan van Suid-Afrika wat deel uitmaak van die Suid-Afrikaanse Antarktiese Program (SANAP), het sy vir 11 weke op Antarktika gewerk en by die navorsingsbasis van die Suid-Afrikaanse Nasionale Antarktiese Ekspedisie (SANAE) tuisgegaan.

"My proefskrif handel oor die geskiedenis van Suid-Afrika se betrokkenheid by Antarktika en die sub-Antarktiese eilande, veral die Prins Edward-eilande, Gough-eiland en Bouvet," vertel sy.

"Dit is ook deel van 'n veel groter projek,

naamlik die Antarktiese Erfenis-projek van die DWT-NNS Sentrum van Uitnemendheid vir Indringerbiologie aan die US. Dié projek wil die foto's, dokumente en ander gedenkwaardighede van diegene wat by Antarktika of die eilande betrokke was, digitaliseer en aan navorsers beskikbaar stel wat in die menslike aspekte van Suid-Afrika se betrokkenheid by hierdie gebiede belang stel. Hopelik sal dit ook navorsing uit die hoek van die Geesteswetenskappe aanmoedig," voeg sy by.

Lize-Marié hoop om na afloop van haar

Lize-Marié van der Watt met haar aankoms op Antarktika. In die agtergrond is 'n Kamov KA-32-helikopter, wat haar aan land gebring het.
(Foto: Vladislav Kupachenko)

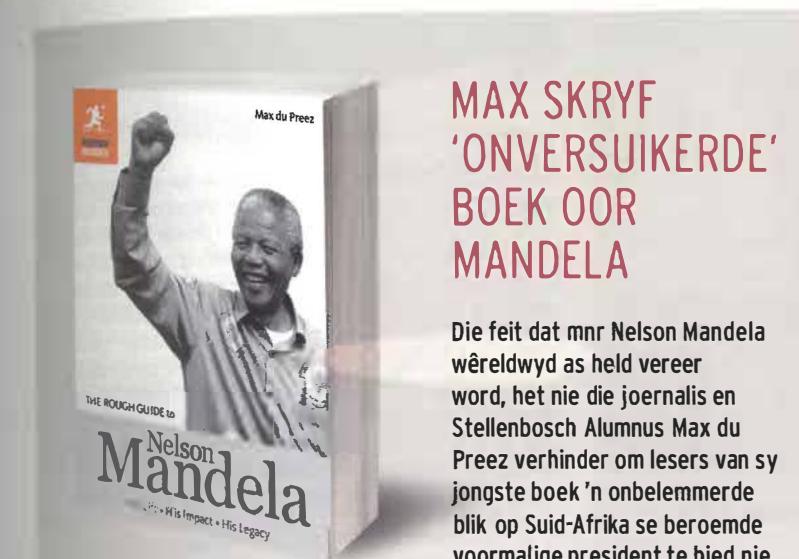
PhD-studie 'n loopbaan in die akademie te volg. "Die geskiedenis van die wisselwerking tussen die mens en die omgewing is iets waarin ek baie belang stel. En 'n omgewing van uiterstes soos Antarktika is iets waartoe 'n mens moeilik deur sekondêre bronne toegang verkry," vertel sy.

Tydens haar besoek aan Antarktika het Lize-Marié opnames gemaak van die "daaglikse doen en late van al die mense, die uitdagings waarmee hulle te kampe het en hoe die logistiek werk".

"Ook belangrik is die groot aantal artefakte en dokumente van geskiedkundige belang op die Suid-Afrikaanse basis, soos mediese toerusting en Antarktiese drag uit die 1960's. Ek het ook met verskeie mense onderhoude gevoer oor hulle rol in hierdie geskiedenis," sê sy.

"Daarbenewens het ek die verskillende wetenskaplike en ondersteuningspersoneel om die beurt op hulle dagtake vergesel om sodoende 'n beter idee van die interaksie tussen hulle en die Antarktiese omgewing te kry. Dít wissel van die geomorfoloë wat buite in die koue moet klippe ondersoek tot die kokke wat vir 80 mense moet kos voorberei, later selfs sonder vars bestanddele!"

Lize-Marié van der Watt is probably the first South African historian to visit Antarctica. Read the article in English at www.matiesalumni.net

MAX SKRYF 'ONVERSUIKERDE' BOEK OOR MANDELA

Die feit dat mnr Nelson Mandela wêrelwyd as held vereer word, het nie die joernalis en Stellenbosch Alumnus Max du Preez verhinder om lesers van sy jongste boek 'n onbelemmerde blik op Suid-Afrika se beroemde voormalige president te bied nie.

"Ek het sekerlik niks uitgelaat omdat hy vir soveel mense onaantastbaar is nie. Die feite is alles daar, en my ontleding gaan plek-plek baie mense boos maak," het Du Preez aan Matieland gesê.

"The Rough Guide to Nelson Mandela verskyn op 1 November, maar bestellings kan reeds by www.amazon.com geplaas word.

In bemarkingsmateriaal word dit beskryf as 'n "vars, eerlike oorsig" van oudpresident Mandela se lewensverhaal, wat hom "van stroperige mites en partydigte uitbeeldings bevry".

"Om 'n versuikerde boek te skryf is nie my styl nie en sou oneerbiedig teenoor hom wees," het Du Preez gesê.

Hy draai nie doekies om oor mnr Mandela se "menslike swakhede en foute" nie, soos dat hy buite-egtelike verhoudings en kinders tydens sy eerste huwelik met me Evelyn Mase gehad het.

"Ek was ook verras om uit te vind hoe 'n swak guerrillaleier hy was en hoe naïef hy oor die gewapende stryd was - en dat dit sy eie nalatigheid was wat daartoe geleid het dat hy in 1962 gevange geneem is," het Du Preez gesê.

Dit doen egter nie afbreuk aan die hoë agting wat hy vir mnr Mandela het nie. "Hoe meer ek van hom geleer het, hoe meer het ek hom as mens, leier en staatsman bewonder - seker omdat ek die vermoede gehad het dat enigiemand wat as 'n engel uitgebeeld word oorromantiseer word."

Du Preez het deur die jare talte onderhoude met mnr Mandela gevoer, maar hul eerste ontmoeting in Februarie 1990 staan uit.

Ek het in Julie 1989 'n ope brief aan hom in *Vrye Weekblad* geskryf. Ek het geweet hy sou dit lees, want hy was 'n intekenaar. Ek het geskryf Afrikaners is skrikkerig vir 'n demokrasie waa aan alle Suid-Afrikaners deelneem en het hom gevra om hul vrese kaalkop aan te spreek.

"Die week ná sy vrylating kry ek 'n oproep: 'Mnr Du Preez? Dis Nelson Mandela hier.' Hy vra toe of ek vir hom by sy huis in Soweto kan kom kuier. Hy het my ingewag, in Afrikaans gegroet, en vir my soet, melkerige tee aangebied. Hy het gesê hy stem saam en sien dit as 'n prioriteit om Afrikaners en witmense nie net gerus te stel dat demokrasie in hul belang is nie, maar om hulle bewy te laat voel van die juk van apartheid."

Du Preez meen mnr Mandela is "waarskynlik die grootste held van die laaste paar honderd jaar" - "as ikoon van vergifnis en menslikheid, en as dié man wat instrumenteel was om apartheid tot 'n vreedsame einde te bring".

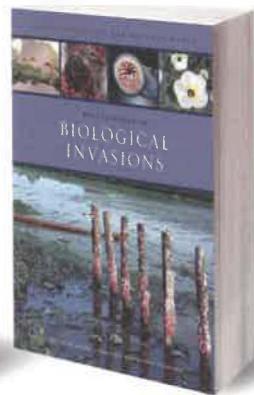
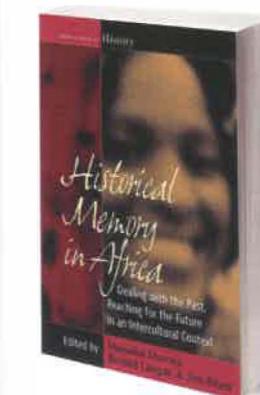
* *The Rough Guide to Nelson Mandela* word deur Rough Guides uitgegee.

BOEKE

Onder redaksie van Desmond Thompson

Welkom op Matieland se boekblaie, geagte boekwurm! Prof Elize Botha, 'n gerekende letterkundige en voormalige kanselier van die US, het eenmaal gesê: "Boeke is soos brood en moet soos brood behandel word" (aldus *Die Groot Aanhavingsboek* van George Claesen, Piet Muller en Morkel van Tonder). As sy bedoel het boeke is die stapelkos van die siel, is ek seker baie mense stem met haar saam.

Brought together on these pages are write-ups of recent works by authors that have some connection to Maties. I trust you will enjoy this overview. And please do share your thoughts on books, authors and writing with us. Email media@sun.ac.za.

HISTORICAL MEMORY IN AFRICA

Daar bestaan heelwat literatuur oor historiese geheue, maar min vanuit 'n Afrika-perspektief. *Historical Memory in Africa: Dealing with the past, reaching for the future in an intercultural context*, onder redaksie van proff Mamadou Diawara van die Universiteit van Frankfurt/Main, Bernard Lategan, direkteur van die Stellenbosch Instituut vir Gevorderde Navorsing, en Jörn Rüsen van die Universiteit van Witten-Herdecke is 'n poging om dieper te delf in die Afrika-konteks. "En van die sleutelbevindings is die belang van die toekoms-dimensie van herinnering," sê prof Lategan. "Ons geheue behou in werklikheid baie min van die verlede. In werklikheid gebruik ons ons geheue om die uitdagings van vandaag te hanteer en om die toekoms te antisipeer."

(BERGHAHN BOOKS)

ENCYCLOPEDIA OF BIOLOGICAL INVASIONS

The growing importance of biological invasions as a threat to biodiversity and sustainable ecosystem management around the world is highlighted in the recently published *Encyclopedia of Biological Invasions* - the first of its kind on the topic. The editors are Prof Daniel Simberloff of the University of Tennessee and Prof Marcel Rejmánek of the University of California Davis. The chapter on the state of invasions in South Africa is a collaborative effort by Prof Dave Richardson, Deputy Director: Science Strategy of the DST/NRF Centre of Invasion Biology (C-I-B) at Stellenbosch University, and C-I-B core team members Dr John Wilson of the South African National Biodiversity Institute, Dr Olaf Weyl from the South African Institute for Aquatic Biodiversity, and marine biologist Prof Charles Griffiths of the University of Cape Town. (UNIVERSITY OF CALIFORNIA PRESS)

BOEKE

'TRIOMF' TRIUMPH FOR LEON DE KOCK

Professor Leon de Kock, Head of the Department of English at Stellenbosch University, recently won the Thomas Pringle Award for an essay, 'Cracking the Code: Translation as Transgression in Triomf' (published in the *Journal of Literary Studies*, 25 (3) 2009). Stephanie Nieuwoudt asked him a few questions.

What does this award mean for you as an academic? And as a translator?

The award was for a scholarly article, in this case an article about translation based on my experience of translating *Triomf*. As an academic, the award gives me some respite from the deep insecurity that haunts all of us scholars. A panel of my peers - the most demanding critics one could possibly imagine - decided that my article was of such quality that they felt compelled to adjudge it the best scholarly article published in the year 2009. That is quite a big pat on the back. But, as a writer of any kind, whether scholarly or creative, the respite from insecurity (you're only as good as your next performance) lasts for about twenty minutes. Then it's back to the grind of getting ready for that next performance.

In 2000 you won the Prize for Outstanding Translation (Literary) of the SA Translators' Institute for *Triomf*. What about this specific novel drew you back to it?

This article was in fact the second published academic article about the process of translating *Triomf*. I once wrote a conference abstract on the translation of *Triomf*. The abstract was entitled: "Re-bastardising a Bugger of a Text". As it happened, I never made it to the conference, and I only wrote the abstract. I had forgotten about it completely, but then I saw a footnote to my abstract in an article by someone else. What draws me back is captured in that heading. How do you "re-bastardise" a text in translation? It's a bugger of a job!

In 2000 you said you were in love with the spirit of the novel, because it frees you from limiting ideologies. Has your view since then changed or expanded?

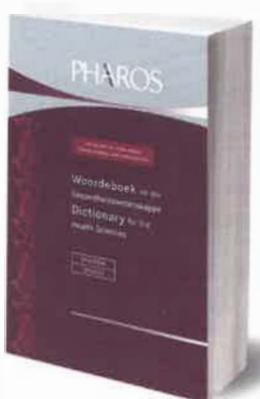
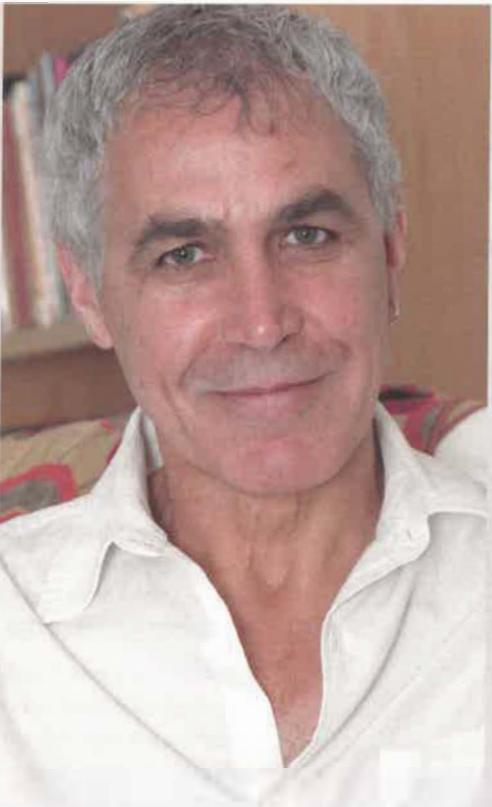
Not at all. When I told Marlene van Niekerk that my novel, *Bad Sex*, was being published by Umuzi in two months' time, and I added that I was afraid feminists might not like the kinds of things my narrator says, and the way he says them, Marlene replied: "Stuff feminism. Stuff all 'isms'. They just limit our freedom to say things and see things the way we want to see them." And I replied: "Bravo Marlene! I see you haven't changed at all." Neither have I.

Why is it important to have translated works in South Africa by both international and local authors?

It is necessary that people learn to read each other across barriers and boundaries of all kinds. It's all in the interest of what I would call the Human Project. The purpose of the Human Project is that we should all stop annihilating each other, either symbolically or materially, simply because we differ from each other and therefore can't "read" each other.

You write that Van Niekerk used Afrikaans subversively. Was this part of the attraction of the manuscript?

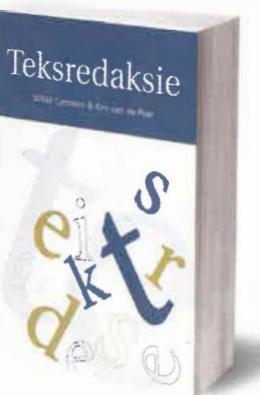
Yes, it was a big part of the attraction. I have always regarded myself as a rebel. Now that I'm older and have to be the "head" of things like academic departments, I have calmed down a bit.

WOORDEBOEK VIR GESONDHEIDSWETENSKAPPE

Die eerste uitgawe van die *Woordeboek van Afrikaanse Geneskundeterme*, soos hierdie woordeboek eers bekend gestaan het, het in 1979 onder oorteurkapp van prof AJ Brink - tweede dekaan van die Universiteit Stellenbosch se Fakulteit Gesondheidswetenskappe - en medewerkers verskyn. Die werk aan die nuwe bygewerkte en uitgebreide weergawe is onder leiding van prof Jan Lochner - vyfde dekaan van die Fakulteit Gesondheidswetenskappe - gedoen, met die medewerking van deskundiges oor die hele spektrum van dissiplines in die gesondheidswetenskappe. Die *Woordeboek vir Gesondheidswetenskappe*, 'n tweetalige verklarende verwysingsbron, bevat 10 000 inskrywings meer as die vorige uitgawe, terwyl dit ongeveer 8 000 terme herdefinieer. Die woordeboek is ook elektronies op CD-ROM beskikbaar.

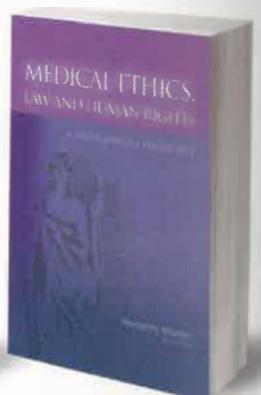
(PHAROS)

TEKSREDAKSIE

Opsoek na'n *Kook en Geniet* van taal- en teksversorging in Afrikaans? *Teksredaksie*, deur Wannie Carstens, direkteur van die Skool vir Tale aan die Noordwes-Universiteit en 'n raadslid van die Universiteit Stellenbosch, en Kris van de Poel van die Universiteit Antwerpen, is die antwoord. Dié boek is boordensvol resepte, bestanddele en metodes om 'n goeie teks mee op te dis. Die metodes is wetenskaplik begroot en kan met vrug deur taal-praktisyne toegepas word. Met hierdie werk skryf Carstens en Van de Poel die vakgebied oop.

(SUN PRESS)

MEDICAL ETHICS, LAW AND HUMAN RIGHTS

This newwork provides the conceptual background and analytic skills necessary for the resolution of ethical dilemmas encountered in the South African healthcare environment. Edited by Keymanthri Moodley, an associate professor of Family Medicine and head of the Bioethics Unit at Stellenbosch University's Faculty of Health Sciences, it contains contributions by 11 authors from various South African universities.

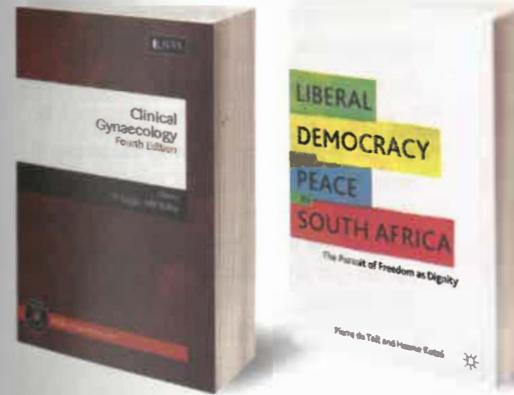
(VAN SCHAIK)

PERFORMANCE AUDITING: A STEP-BY-STEP APPROACH

Performance auditing plays a vital role in ensuring that government spends taxpayers' money wisely. This book by Jeanne Prinsloo and Mariaan Roos, now in its second edition, provides practical guidance on the matter, and is aimed at professionals, practitioners, trainers and students. Roos lectures in auditing at Stellenbosch University's Faculty of Military Sciences.

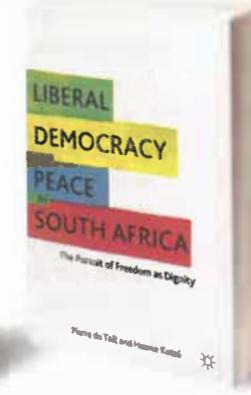
(VAN SCHAIK)

CLINICAL GYNAECOLOGY

The textbook *Clinical Gynaecology*, now in its fourth edition, was recently launched at a function at Stellenbosch University's Faculty of Health Sciences. It has been edited by Prof Thinus Kruger, Head of the Reproductive Biology Unit, and Dr Hennie Botha, Head of the Gynaecologic Oncology Unit. The content has been completely revised and updated to include the latest research. Providing a comprehensive review of the field of gynaecology, this text-book includes six new chapters, a DVD and a quick-reference guide that summarises the salient points of each chapter.

(JUTA)

LIBERAL DEMOCRACY AND PEACE IN SOUTH AFRICA Cemis Researcher Co-authors Russian Book on SA ARMED FORCES

Dr Ian Liebenberg, senior researcher at the Centre for Military Studies (CEMIS) in Stellenbosch University's Faculty of Military Sciences, is co-author of a Russian book on the South African Armed Forces and Military Industry. The other writers are Russian academics Dr Gennady Shubin of the Institute for African Studies at the Russian Academy of Sciences and Igor Maidanov, associated with the same body. This work is the outcome of transdisciplinary and international cooperation. An English translation is to follow.

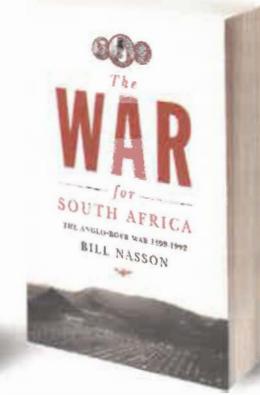
(MEMORIES PUBLISHERS, MOSCOW)

GELOOF EN OPENBARE LEWE

Prof Dirkie Smit van die Fakulteit Teologie aan die Universiteit Stellenbosch het die gesogte Andrew Murray-prys vir Afrikaanse teologiese publikasies losgeslaan met sy *Geloof en Openbare Lewe*. Die boek plaas die soeklig op die verband tussen teologie en samelewing en beklemtoon die belangrikheid van teologie vir die alledaagse lewe. Dit bestaan uit 'n versameling artikels wat oor'n tydperk van bykans 30 jaar geskryf is.

(SUN PRESS)

THE WAR FOR SOUTH AFRICA - THE ANGLO- BOER WAR: 1899-1902

Prof Bill Nasson van die Departement Geskiedenis aan die Universiteit Stellenbosch se *The War For South Africa* het Media24 se Recht Malan-prys vir niefiksie losgeslaan. Dit is ook opgeneem in die kortlys vir die *Sunday Times* Alan Paton-toekenning vir niefiksie. "Prof Nasson is 'n gerekende historikus wat bekend is vir die toeganklike en boeiende manier waarop hy geskiedenis skryf," lui 'n verklaring deur die uitgewer.

(TAFELBERG)

WAAROM 'N KONVOKASIE?

Deur prof Pieter Kapp, President van die Konvokasie

Die woord 'konvokasie' word in die meeste lande met die gegradeerde van universiteite verbind. Dit is 'n klassieke universiteitsinstelling. Dit kom wél in kerklike verband ook voor om na iets veel waardigers as 'n gewone vergadering te verwys. Aan sommige Amerikaanse universiteite word dit ook as die benaming vir gradedag gebruik.

Victoria-kollege, die instelling waaruit die Universiteit Stellenbosch (US) ontwikkel het, het hom reeds in die negentigerjare van die 19de eeu vir 'n vereniging van oudstudente beywer, maar dit het nie werkelik op dreef gekom nie. Dit was egter Paul Roos wat ná 1903 die Konvokasie (die woord wat hulle toe reedsgebruik het) laat ingang vind het met 'n belangrike fondsinsameling onder oudegraduerdes, wat Victoria-kollege in staat gestel het om sy sogenaamde uitbreidingsplanne deur te voer en 'n hele aantal nuwe en onafhanklike akademiese departemente te stig.

To die Universiteit van die Kaap die Goeie Hoop plek maak vir die universiteite van Kaapstad,

Stellenbosch en Suid-Afrika, is daar, soos in Brittanje en Amerika en later ook in Indië, Pakistan en Sri Lanka, in die landswette bepaal dat die Konvokasie as een van die statutêre liggame van die universiteit sal dien. Die bedoeling hiermee was drieërl - om, by gebrek aan ouerinspraak soos by skole, as die groter publiek se instrument van inspraak in die bestuur en beleid van die universiteit te dien; om as beeldhouers op te tree, en om vir die universiteit te help geld insamel.

Elke oudstudent wat aan die US 'n graad behaal het, is automatisch lid van die Konvokasie. Niemand hoef daarom aansoek te doen of te regstreer nie. Lede mag wél hul lidmaatskap opsê. Die sleutel tot aktiewe lidmaatskap is om seker te maak dat die US jou korrekte kontakbesonderhede, waaronder posadres, e-pos adres, ID-nommer en telefoonnummer, het. Sodoende kan jy jou reg uitvoer om vir ses lede van die Raad te stem, ontvang jy *Matieland*, word jy na geleenthede genooi en ingelig oor US gebeure en fondswervingsmoontlikhede.

Every graduate of the University is automatically

a member of the Convocation and entitled to attend the annual meeting, usually on the second Thursday of November. The Convocation is insistent on its independence, and must, as a member of the Institutional Forum, take a stand on issues pertaining to the management and future of the University. In the annual meeting of the Convocation, members receive a report from the Vice-Chancellor on current issues and future challenges facing the University, and are also invited to put questions to the Vice-Chancellor. A guest speaker delivers a lecture, and the award for community service is presented to a member(s) of the Convocation.

Die Konvokasie word deur 'n uitvoerende komitee van vyf lede geleë wat driejaarliks verkieë word. ■

- Vanjaar se jaarvergadering is op Donderdag 10 November om 19:00 in die HB Thom-teater. Die spreker is die redakteur van *Die Burger*, mnr Bun Booijens, wat die vergadering oor "Die toekoms van die gedrukte media en boek in Suid-Afrika" sal toespreek.

Networking opportunities behind Alumni Office strategy

It is a well-documented fact that the sustained success of a University depends greatly on the participation of its alumni. Therefore, alumni should be given opportunities to reconnect with the institution where most of them grew into young adulthood and developed the skills and knowledge required to realise their dreams and achieve their goals.

Creating opportunities lies at the heart of the strategy of the Alumni Office. In fact, the strategy's five pillars - Outreach and Cultivation, Early Student Engagement, Volunteer Management, Annual Fund, and Communication - are all geared towards creating networking opportunities.

Faculty-specific networking events Recent networking events, held across the country and organised by faculties in collaboration with the Alumni Office, proved to be very successful. "There is a clear indication that alumni view these events as of great value to not only stay connected to their University and to keep abreast of new and exciting developments at SU, but also to improve their own networks - on a professional and personal level," says Ms Bev Witten, Director: Alumni Relations.

"Our invitation at these events is for alumni to come on board with the bold and innovative direction the University is taking into the 21st century and to continue to regard SU as their 'intellectual home'."

Echoing this sentiment are Stellenbosch Alumni Ilse Mathys and Renée Prins who attended the Faculty of AgriSciences' alumni event at Bien Donne held in May. Both expressed an interest in attending more alumni events as they find them a great way to reconnect with

former classmates and lecturing staff. This is especially true for those who want to initiate mentor relationships with alumni or lecturers who have considerable experience in a chosen field, Mathys added.

The Faculties of Law and Engineering held alumni events in Gauteng in June where alumni indicated their appreciation for deans attending. In George in the Southern Cape, the Rector, Prof Russel Botman, recently addressed alumni on how the University is repositioning itself.

A first ever was achieved when a panel discussion, dealing with the thought-provoking question of whether non-racialism is achievable in schools, was held at South Peninsula High School in Dieprivier near Cape Town. This panel discussion, hosted in conjunction with SU's Faculty of Education, featured among others Dr Neville Alexander, Extraordinary Professor in the Department of Afrikaans and Dutch at SU, Dr Trunette Joseph, a Stellenbosch alumna and Mr Brian Isaacs, school principal and SU PhD student.

One alumnus who believes in staying connected with his alma mater is Ivan Martens (82) from Pretoria. In 1966 he was part of the first group of 13 students who obtained an MBA at SU. Having done his BSc Eng degree in 1952, he decided to enrol for an MBA as a way of furthering his career and get a better understanding of the business world.

He says alumni should never underestimate the value of building and maintaining strong links with their former academic institution. He added that SU has excellent leaders in a range of fields with many years of experience. Martens also said the careers of young alumni could benefit and develop considerably by developing strong mentor relationships with these leaders. ■

- See page 57 for upcoming alumni events or visit www.matielandalumni.net

Photo top left: Stellenbosch Alumni from various faculties had a great time at an alumni function in Melrose Arch in Johannesburg in April. Pictured here with Ms Bev Witten, Director: Alumni Relations are Sthe Stofle, Musa Thambekwayo and Grant Neser.

Photo top right: A spirited group of exchange students who attended Stellenbosch University as part of their exchange programme, held an alumni event in Munich in March. Here are Denis Minkenberg, Sebastian Janka, Sonja Willner, Jasmin Groeschl, Adèle Wallace and David Fegheld.

Photo below: Alumni living and working in Johannesburg got a taste of their former student town when the Faculty of Engineering hosted a networking event at The Sandton Sun. The Dean of the Faculty of Engineering, Prof Arnold Schoonwinkel, highlighted the successes of the faculty and University. With Prof Schoonwinkel, middle, are Daniël Kraal, Christo Versteeg, Stallard Mpata and Percy Moloto.

Update your information!

If you would like to make use of the networking opportunities available to you, the University needs your updated contact details!

Of paramount importance are e-mail addresses so that invites can reach alumni quickly and efficiently.

- Send your updated details to alumni@sun.ac.za

Alle stemgeregtiges moet asb seker maak dat hulle aan die verkiesing kan deelneem. Lede van die konvokasie en donateurs wat hierdie *Matieland* ontvang, word versoek om hulle kontak- en ander besonderhede, wat op die adresblad verskyn, deeglik na te gaan.

- Vir navrae en die opdatering van kontakbesonderhede, kontak Malena Fourie by 021 808 4843, alumni@sun.ac.za.

VERKIESING VAN RAADSLEDE: KONVOKASIE EN DONATEURS

Wat jy moet weet

Twee lede van die US Raad wat deur die Konvokasie aangewys word en een lid wat deur die kieskollege van donateurs van die US aangewys word se termyne verstryk op 1 April 2012 en hul plekke moet via 'n verkiesing gevul word.

Hoe die proses sal verloop:

- Nominasies om hierdie vakature te vul sal in Januarie 2012 in die pers aangevra word.
- Indien meer nominasies as die vakature wat ontstaan, ontvang word, sal 'n verkiesing gedurende Februarie/Maart 2012 plaasvind.
- Stembriefe sal per e-pos en pos uitgestuur word.
- Donateurs van die US wat kwalifiseer as lid van die kieskollege van donateurs en Konvokasielede van die US, sal aan die verkiesing kan deelneem deur voor die sluitingsdatum op die US se webtuiste te stem of deur 'n stembrief te voltooi en dit by die registrateur se kantoor in te handig, dit te faks of per pos te stuur.

ALUMNIDAGBOEK

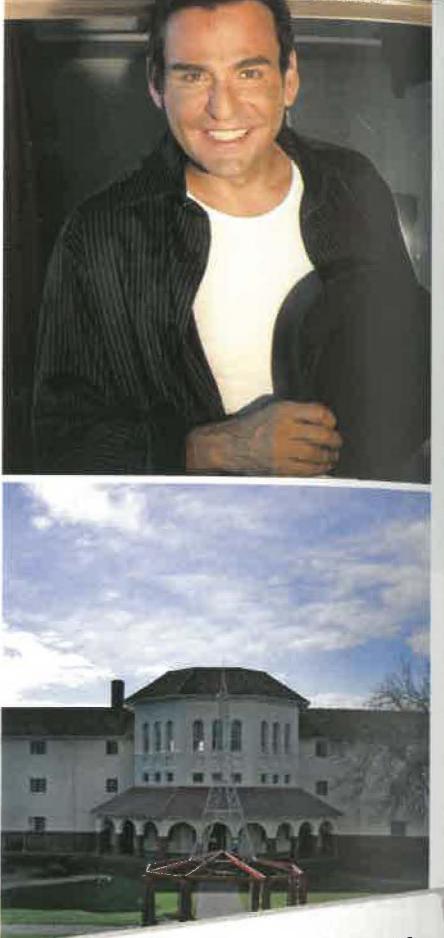
DAGBREEK HOU 90 JAAR- REÜNIE MET GALA-KONSERT EN STRAATMYLFEES

Dagbreek-manskoshuis is vanjaar 90 jaar oud en die grootste reünie tot nog toe word van 1 tot 4 September gehou.

'n Hoogtepunt tydens die vieringe is 'n galakonsert in die Endlersaal op Donderdag 1 September. Die konsertprogram spog onder andere met oud- en huidige inwoners; ander Maties; bekendes soos André Schwartz, ook 'n oud-Dagbreker, wat veral bekend is vir sy rol in *Phantom of the Opera*; die Stellenbosch-legende Koos Kombuis; die wêreldbekende US-koor; die orrelis Winand Grundling, en die Eiffelkoor van Dagbreek.

Die reünieghofdag vind op Vrydag 2 September op die Stellenbosch-ghofbaan plaas. Groot prysie is te wen en borggeleenthede is beskikbaar.

'n Opwindende nuutjie is die eerste straatmylfees op Vrydag 2 September in Victoriastraat. Dié resies word aangebied ter ere van De Villiers Lamprecht,

Upcoming Alumni Events

- 8 January 2011: Women's Day celebration (alumnae panel discussion), Stellenbosch
- 10 August 2011: Our Alumni Circle Stellenbosch (OACS) launch, Stellenbosch
- Aug 2011: Health Sciences alumni and final-year networking event, Tygerberg
- 19 August 2011: HOPE Project event, Pretoria
- 27 Aug 2011: Helderberg 65-year reunion, Stellenbosch
- 4 September 2011: Dagbreek 90-year reunion, Stellenbosch
- Choir 75-year reunion, Stellenbosch
- 2 September 2011: Die Matie editors' 70-year reunion, Stellenbosch
- 1971 Law 40-year reunion, Stellenbosch
- 26 September 2011: 1980 Engineering reunion, Stellenbosch
- 26 September 2011: 1980 Engineering reunion, Gauteng

[Take note]

- 18 January 2011: Alumni networking event, Windhoek
- 1 February 2011: Faculty of Science alumni networking event, Stellenbosch
- 10 February 2011: Alumni networking event, PE
- 11 February 2011: Faculty of Arts & Social Sciences alumni networking event, CT
- 10 October 2011: Alumni networking event, Durban
- 3 November 2011: Student Representative Council Chairpersons' annual meeting, Stellenbosch
- 19 November 2011: 1981 MB ChB 30-year reunion, Stellenbosch
- 2 December 2011: Graduation week and welcoming to our newest alumni
- 1 December 2011: Faculty of Law (class day), Stellenbosch
- 8 December 2011: Faculty of Economic & Management Sciences (class day), Stellenbosch

- For enquiries about any of these events: Marvin Koopman, marvin@sun.ac.za or 021 808 9265

US-KOOR WORD 75 - GROOT REÜNIE IN SEPTEMBER

Deur Lydia Meier

Vyf-en-sewentig jaar gelede het William Morris saam met 'n groep studente wat lief was vir koorsang die Stellenbosch Universiteitskoor, destyds 'n volle 26 lede sterk, gestig.

Min sou kon raai dat die US-koor vandag nog vol lewe en blakend gesond sal wees, en steeds in getalle sal groei. Vanjaar is daar nie minder nie as 127 koorlede.

Die afgelope paar jaar het die koor onder leiding van André van der Merwe ook op internasionale vlak presteer. Verlede jaar is die koor by die Wêreldkoorspele in China in twee kategorieë as wêreldkampioene aangewys. Boonop beklee die US-koor nou die tweede plek op die internasionale ranglys van die duisend beste kore wêreldwyd. Die koor se 75 jaar-mylpaal word vanjaar behoorlik gevier.

Nie net is daar in Augustus 'n binnelandse toer met optredes in Port Elizabeth, Cradock en George

nie, maar die koor neem ook later vanjaar deel aan die KUESTA-koorfees in Pretoria. Hier sal hulle saam met van die ander topuniversiteitskore deelneem.

Die hoogtepunt van die feesjaar is 'n reünie van 2 tot 4 September op Stellenbosch. Oudkoorlede van die afgelope 75 jaar word genooi om aan te sluit by 'n spesiale reüniekoor, wat onder leiding van onder meer André van der Merwe en Johan de Villiers die Saterdagavond by 'n konsert in die Kruiskerk sal optree. (Reüniegangers ontvang vooraf die koorstukke.) Die reüniekoor sal ook Sondagoggend in die NG Kerk Welgelegen op Stellenbosch sing.

Nog iets om na uit te sien is 'n CD met die koor se musiek van die afgelope 75 jaar, en 'n glanskoffietafelboek met 75 jaar se herinneringe wat tans saamgestel word.

Die koor bewys gereeld die gesegde 'Slegte mense

sing nie' as waar: By die US-koor word lewenslange vriendskappe gesmee. Koorlede trou en sien hoe hul eie kinders, en selfs kleinkinders, later in die koor sing. Voormalige koorlede stig ook in hul eie gemeenskappe kore, waarder hulle hul liefde vir musiek uitdra.

In 2008 is die Vriende van die US-koor gestig om die huidige koor te ondersteun en koorsang oor die algemeen te bevorder. Die bestuur is ook betrokke by die reünelings vir die reünie. Ons nooi graag oudkoorlede en lede van die publiek om by die Vriende aan te sluit.

- Skakel met Lydia Meier by 082 468 0652 of us_koor@sun.ac.za óf gaan na www.sun.ac.za/koor vir meer inligting oor die reünie, kooroptredes en die Vriende van die US-koor. Besoek ook gerus die koor se Facebook-blad.

1981 se MB ChB-klas hou reünie

Die MB ChB-klas van 1981 vier later vanjaar hul 30 jaar-reünie. Klasmaats sal binnekort uitnodigings met meer besonderhede ontvang.

- Skakel met dr Chris Fourie by 023 316 1728 of chrisfourie.ceres@mindsmai.co.za vir meer inligting.

Hippokrates 35 jaar oud

Hippokrates word vanjaar 35, en 'n reünie vir oud-Hippokraters word van 5 tot 7 Augustus gehou. Dit sal ook 'n innaweek vir huidige koshuisinwoners wees. Buite 'n reüniedinee word 'n gholfdag ook beplan. Oud-Hippokraters word genooi om reeds vanaf 5 Augustus te kom saamkuier. "Ons sien daarvan uit om saam met julle te kuier en van al die ou legende te hoor," sê die organiseerde.

- Vir meer inligting, skakel met Angus Byers by 072 906 7433 of 15058719@sun.ac.za, of Phumi Skosana by 082 253 7902 of 15354822@sun.ac.za.

Kry die allerbeste konferensie ervaring CONSULTUS

CONSULTUS bied 'n omvattende reeks konferensiedienste - **van konsep tot voltooiing** - met die fokus op diens en aandag aan die fynde besonderhede.

As u dus professionaliteit, doeltreffendheid, aandag en detail verlang, gesels met CONSULTUS. Kontak: Suné van Rooyen | Tel +27 21 938 9238 | Faks +27 21 933 2649 | E-pos sunevr@sun.ac.za of besoek ons webtuiste by www.consultus.co.za

Eendrag vier 50 jaar

Deur Gilbert Punt

N agenoeg 700 oud-Eendragters het einde Maart byeengekom om die 50ste bestaansjaar van dié manskoshuis te vier.

Die naweek het afgeskop met 'n gholfdag by De Zalze, gevolg deur 'n spitsbraai in die quad. Hier het die manne soos in die ou dae tot laat saamgekuier en die geleentheid terdeë geniet.

Ook Saterdag is daar lekker gekuier oor 'n laatontbyt, waarna reüniegangers die Eagles Pub volgepak het vir die rugby. Die oudste voormalige inwoner by die reünie, Mof Terblanche; die voorstitter van die Oud-Eendragter Bond, Inus Marais; die inwonende hoof, Piet Elöff, en die huidige primarius, Gilbert Punt, het ook elk 'n boom op die Bun geplant om die geleentheid te gedenk.

Tussen die "quad"-krieket en ander aktiwiteite deur het voorbereidings begin vir die aand se formele dinnee in 'n reusemarkiestent wat op die Bun opgeslaan is.

Tydens dié dinnee, die hoogtepunt van die naweek, het ds Leon Foot 'n spesiale Eendrag-item aan die koshuis teruggegee, wat die gehoor op hul voete gehad het. Dit het die atmosfeer geskep vir 'n ongelooflike aand.

Die manne het behoorlik aan Bun Booyens, redakteur van *Die Burger*, se lippe gehang met sy vertelling van stories oor die verlede, komplet met 'n indrukwekkende skyfieverteling, waarna Mof Terblanche onder luide toejuizing Eendrag se ses nuwe beursfondse sowel as die Koos Bekker-prys aangekondig het. Die Koos Bekker-prys bestaan uit vyf R10 000-pryse wat jaarliks aan vyf Eendragters toegeken sal word. 'n Paar spesiale items is ook vir die koshuis opgeveil: 'n Groep oud-Eendragters het selfs 'n rugbytrui van oud-Eendragter Schalk Burger jr aan die koshuis geskenk.

Sondag is daar vir oulaas 'teekan' gehou, waar

Foto bo: 'n Groepie oumanne geniet die formele dinnee. Heel reg is huidige Oud-Eendragter Bondvoorsitter, mnr Inus Marais.

Foto heebo: Boomplant! Die inwonende Hoof, Piet Elöff; die voorstitter van die Oud-Eendragter Bond, Inus Marais; die oudste voormalige inwoner by die reünie, mnr Mof Terblanche en die huidige primarius, Gilbert Punt.

die manne gevredig afskeid geneem het ná 'n uiters suksesvolle naweek.

Eendrag bedank graag elke oudinwoner wat hierdie besondere naweek meegemaak het, veral diegene wat vanaf die buitenland sowel as ander provinsies gereis het. Tot volgende keer, menere!

- Sien www.sun.ac.za/eendrag vir foto's of verdere inligting.

Ms Elizabeth de Vos (83), the oldest former resident attending the reunion

Monica's 85 years celebrated

By Kate Rich

Monica celebrated 85 years with a champagne brunch on 30 April 2011. At the event, held in Monica's By, Elizabeth de Vos (1945-1950), Marina du Preez (1953-1957) and Suzanne Marais (2004-2008) shared some golden memories of their time in Monica.

A highlight of the event was *Die Kraale van Wilgenhof* and Monica's kleinsér who provided musical entertainment, while Anneline Gericke (2008-2010) and Nadine Spies (2007-2009) performed a song about Monica written by Anneline in her first year. We also celebrated Monica's rich tradition with the signing of a giant *stoflap*.

It was a great privilege to be able to enjoy the morning with many generations of Monicaners. Though many things have changed across the years (for example 19:00 curfews!) we are united by our shared experience of Monica. Our ethos puts it well: *In Monica vind ons iets onsterfiks om ons vir ewig die lewe in te neem*.

Ons Alumni blink uit

Weet jy van Stellenbosch

Alumni wat presteer? Stuur jou inligting vir Matieland by tel 021 808 4921, media@sun.ac.za, stuur 'n faks na 021 808 3800, of skryf aan Die Redakteur: Matieland, Afdeling Kommunikasie en Skakeling, Universiteit Stellenbosch, Privaat Sak X1, Matieland, 7602.

OUDSTUDENT IS NAMIBIË SE JOERNALIS VAN DIE JAAR

Stellenbosch Alumna Marita van Rooyen is in Oktober 2010 aangewys as die Media Institute of Southern Africa (MISA) Namibië se Joernalis van die Jaar. Hiermee saam het sy twee eerste pryse en 'n derde prys vir gedrukte media losgeslaan. Van Rooyen het 'n paar maande later nog 'n toekenning ontvang, hierdie keer vir uitstaande joernalistiek van die Eco Awards-komitee van Namibië.

Prof Keith Dietrich,
Dr Helene de Villiers,
Melissa Dietrich, Ms
Linde Dietrich and
Prof Russel Botman.
Rector and Vice-Chancellor

FIVE GENERATIONS OF MATIES IN ONE FAMILY

It's not every day you find five generations of Maties in one family, but Melissa Dietrich, who received her MPhil degree *cum laude* in March, has a Matie "bloodline" that started in the 1870s with her great-great grandfather the Rev Herman Frederik Schoon who studied at the Theological Seminary in the 1870s.

Then there was great grandfather the Rev Jacobus Christiaan Christoffel Oosthuysen, who studied at the Seminary during World War I. The Rev Oosthuysen was

married to one of the Rev Schoon's daughters.

Melissa's 89-year-old grandmother Dr Helene de Villiers (maiden name Oosthuysen), known as a translator and expert on children's stories, was a student at Stellenbosch from 1939 to 1944 and was also the first female editor of the *Stellenbosche Student*.

Mrs Linde Dietrich (maiden name De Villiers) and Prof Keith Dietrich, Melissa's parents, also studied at Stellenbosch. Prof Dietrich is currently chairperson of the Department of Visual Arts.

High judicial honour for Stellenbosch Alumnus

Jeremy Gauntlett SC has been elected an Honorary Bencher of the Middle Temple of the Inns of Court (one of the four inns which make up the London Bar). Benchers are the leaders of the Inns, and their election by the Parliament of the Inn, comprising barristers and judges, means high honours. He is a former President of the Cape Bar, chairman of the General Council of the Bar of South Africa, IBA Council Member and a

'N VOLLE HONDERD JAAR OUD!

Mev Polly Nel (née Grobbelaar) van Bloemfontein, 'n oudstudent aan die Universiteit, het in Mei die reuse mylpaal van 100 behaal. Sy het dié groot dag saam met vriende, kinders, kleinkinders en agterkleinkinders gevier. Mev Nel is 'n oudleerder van die Hoërskool Eunice in Bloemfontein en was 'n student aan die US in die 1930's. Sy was tydens haar studiejare 'n inwoner van Harmonie en het onderwys studeer. Sy het haar man, ds Louis Lourens Nel, 'n oudinwoner van McDonaldhuis en Dagbreek, op Universiteit ontmoet.

Mev Nel was saam met haar man baie betrokke by die gemeentes waar hy predikant was, veral wat betref evangelisasie en sendingwerk. Sy het ook sendingreise na Zamibië saam met haar man meegebaar. Hulle het in 1970 in Bloemfontein afgetree waarsa Nel in 1995 oorlede is.

Hulle het vier kinders waarvan twee dogters ook aan die US studeer het - mev Christelle Muller en Marie Kotze. 'n Kleindogter, Anneli van Zyl, het in 2007 aan die US afstudeer.

SUSPI ready to make even bigger contribution to South African sporting excellence

Positioned to make an even more significant contribution towards South African sport as a whole .

This is the message of Ms Gugu Ntuli, CEO of the Stellenbosch University Sport Performance Institute (SUSPI).

Incepted in 2006 and recently launching their new brand at a gala event in Stellenbosch, SUSPI has been a successful one-stop destination for a range of sports services, not only to professional athletes, but also to amateurs, students and the public.

"Up to this point we have worked extensively with a number of national athletes and teams such as the Springbok Sevens team, national women's football team and some of South Africa's top athletes within disability sport. However, we believe the time is right to extend this sphere of influence to include additional aspects of national interest such as promoting transformation, capacity building and fostering social cohesion," says Ms Ntuli.

Commenting on SUSPI at the event, Prof Russel Botman, Rector and Vice-Chancellor, said the Institute is a "reservoir of expertise in sport and an excellent example of Stellenbosch University's science-for-society approach. It acts as a gateway through which we can apply specialist knowledge generated through cutting-edge research in sports science."

"As sport is a strategic priority at Stellenbosch University, there can be little doubt about the important role SUSPI has to play in delivering some of our key objectives," says Prof Julian Smith, Vice-Rector: Community Interaction and Personnel, who is also responsible for sport. "We certainly believe

there are notable parallels between national and institutional objectives as they relate to sport, and in this regard we see SUSPI as a potential vehicle through which some of these objectives can be met. We are convinced that SUSPI, given the ample knowledge and infrastructure of Stellenbosch University sport, is well positioned to support the new vision for sport in the country, not only in terms of development, but also in terms of competitiveness in the global sphere."

"But we cannot do it alone. We need partners in government, the private sector and the community - anybody who believes in the power of sport - to partner with us," Ms Ntuli invited.

Youth Sport Initiative

A key SUSPI programme is the Youth Sport Initiative which forms part of Stellenbosch University's overall Hope Project aimed at repositioning the institution as a beacon of hope locally, regionally and nationally.

Currently, football forms the mainstay of the Youth Sport Initiative. The project comprises a newly constructed football centre, an after-school programme and a proposed football academy. The central aim of the project is to promote the physical, scholastic and psychological wellbeing of youth in the region, particularly those from disadvantaged communities. The programme will soon be expanded to other sports of interest to young people in this region.

The specialised knowledge-based services of SUSPI include the following:

- Sports performance-related services such as sports science testing, designing and monitoring of fitness programmes, recovery and sport

massage, sports nutrition and psychology, as well as talent identification

- SUSPI's top-class gymnasium caters not only for high performance athletes, but also for students and members of the public. The SUSPI Gymnasium provides a cost-effective, essentially holistic support service of the highest quality to its various members.

- Short courses are offered in, among other things, fitness, general wellbeing and coaching.

- SUSPI's Sports Medicine and Rehabilitation Unit, which is accredited by the South African Sports Medicine Association (SASMA), uses on-site sports physicians and physiotherapists who follow an integrated, holistic approach. Services include the diagnosis and treatment of acute and chronic injuries, concussion, and chronic diseases and diseases of lifestyle management programmes. These services also make SUSPI a suitable rehabilitation centre for people recovering from injuries that are not related to sport.

- SUSPI is fast gaining a reputation for its ability to host national sports events. In 2010 alone, SUSPI hosted the National Disability Day of the Deputy President and the Premier, and the National Special Olympics, to name but a few.

- SUSPI is well positioned as an ideal vehicle through which educational and sport development resources can be channelled, particularly in the Boland. The company calls on everyone who is dedicated to the development of our country to invest in youth initiatives such as the ones offered by SUSPI. ■

- Contact Gugu Ntuli at 021 808 4731, gugu@sun.ac.za, for more information or visit www.sun.ac.za/suspi

Sportwelslae vir Maties

Sokker

Maties se sokkerspan het weer 'n uitstekende vertoning gelewer deur die SAB-liga met 'n allemtige 28 punte te wen. Tog kon die span ongelukkig nie vir vordering tot die Vodacom-liga kwalifiseer nie. Die Matievroue het hulself deeglik laat geld in die ABSA-liga, en het dit naelskraap verloor. Op die foto bo is Rhonwen-Rutherford, doelskieter van die Maties-sokkerspan. (Foto: Sonja Koopman, Eikestadnuus)

Rugby

Die FNB Maties-rugbyspan het goed weggespring en Universiteitsport Suid-Afrika (USSA) se Sewestoernooi in George gewen deur die Universiteit van Johannesburg met 24-19 te troef. Teen alle verwagtinge in het die span vasgeval in die FNB Varsitybekertoernooi. 'n Troosprys was dat die kaptein en haker, Callie Visagie, gekies is as die "2011 Varsity Cup Player that Rocks", en Hugo Kloppers as die "2011 Varsity Cup Forward Player that Rocks". Die goeie nuus is egter dat die span vir die Nasionale Klubkampioenskappe in September op Stellenbosch gekwalifiseer het.

Swem

Verskeie Matie-swimmers het uitgeblink in die SA Kampioenskappe, wat van 11 tot 15 April in Port Elizabeth gehou is. Heerden Herman het die 400 m-, 800 m- en 1500 m-vryslagitems gewen, en Caitlin Kat was vierde in die 1500 m-vryslag en vyfde in die 400 m-vryslag.

Pluimbal

Maties-pluimbal is na afloop van die eerste semester eerste op die punteleer in die Boland-liga.

Waterpolo

Die Maties-vrouwewaterpolospan het die Studentetoernooi 2010 einde verlede jaar in Oos-Londen sowel as die WP Somersuperliga in Maart gewen.

Tennis

Maties se tennisspan het goed gevaa in Noordwes-Universiteit se uitnodigings-toernooi deur sewe van hul 11 wedstryde te wen.

Maties het die afgelope paar maande weer welslae op die sportveld behaal, maar dit was veral die kleiner sportsoorte wat die kollig gesteel het.

Onderwaterhokkie

Sowel die mans- as die vrouespan van die Maties Onderwaterhokkieklub neem vanjaar aan die A-afdeling van die Nasionale Klubkampioenskappe deel. Drie vroue en vier mans neem ook in Julie aan 'n jeugbyeenkoms in Nederland deel.

Gholf

Twee Matie-gholfspelers, Karl Ochse en Junior Slabbert, het onderskeidelik eerste en tweede in die Maties-gholkampioenskappe geëindig. Dít stel hulle in staat om aan die Boyd Quaich-gedenktornooi by St Andrews in Skotland deel te neem.

Netbal

Maties-netbal gaan van krag tot krag in die Boland-superliga, en beklee tans die eerste plek. Twee spelers, Juline Rossouw en Mari-Lena Joubert (foto links), is in die Suid-Afrikaanse o. 21-span opgeneem wat aan die COSANA-spele in Namibië deelgeneem het. (Foto: Maretha Myburgh)

Sport vir persone met gestremdhede

Charl Bouwer het vier goue medaljes by IBSA (die internasionale sportvereniging vir gesiggestremdes) se swembyeenkoms vir visueel gestremdes in Turkye gewen. Reinette Bloem is weer met silwer medaljes in die 50 m- en 100 m-vryslagitems en nóg 'n silwer in die 200 m-individuele wisselstag bekroon. By die Telkom SA Senior Kampioenskappe het Charl 'n wêreldrekord losgeswem in sy klas (T13) in die 1500 m-vryslag vir visueel gestremdes. In Mei het Matie-atleet Fanie van der Merwe goud gewen in die 100 m in die klas T44 by die IPC Wêreldbeker in Manchester, met 'n tyd van 11,80 sekondes. Hy het boonop tweede geëindig in die 200 m-wedloop, terwyl Jonathan Tutu silwer medaljes in die 100 m- en 200 m-wedloop in die T13-kategorie vir visueel gestremdes gewen het.

SUSPI

STELLENBOSCH UNIVERSITY
SPORT PERFORMANCE INSTITUTE

Mnr D (Denis) Allers van Nieu-Seeland (79). Was onderwyser tot 1965, en daarna rekenmeester by die Departement Waterwese in Pretoria. Woon by tye van sy afsterwe in Nieu-Seeland.

Prof AK (Abraham) Aucamp van Stellenbosch (79). Oudinwoner van Huis Visser. Verwerf die graad BComm (1954) en MComm (1940). Was 'n senator in die politiek, en ook ambassadeur van Suid-Afrika. Dien in verskeie rade in die destyde Suidwes-Afrika (SWA), onder meer die Grondbewaringsraad, en speel 'n leidende rol in die Raadgewende Waterraad. Bekend as iemand met 'n liefde vir Afrikaans en die lewe.

Was ook bekend as natuurkundige en -liefhebber, kranige tuinmaker en deeltydse boer.
Mnr WC (Willem) Dempsey van Stellenbosch (96). Oudinwoner van Dagbreek. Verwerf die grade BComm (1936) en MComm (1940). Was 'n senator in die politiek, en ook ambassadeur van Suid-Afrika. Dien in verskeie rade in die destyde Suidwes-Afrika (SWA), onder meer die Grondbewaringsraad, en speel 'n leidende rol in die Raadgewende Waterraad. Bekend as iemand met 'n liefde vir Afrikaans en die lewe.

Mnr HS (Manie) Dreyer van Stellenbosch (78). Oudinwoner van Huis Visser. Verwerf die graad BScEng (1954) en MBA (1968). Werk aanvanklik vir die Departement Waterwese sowel as die munisipaliteit van Parow. Vanaf 1971 tot 1993 was hy in stadhoudingsingenieur by die US.

Dr HL (Hubert) du Plessis van Stellenbosch (88). Oudinwoner van Dagbreek. Verwerf die graad BA (1942) en 'n Hoër Diploma vir eksekutante (Mus) (1943). Beskou as een van Suid-Afrika se mees gerekende komponiste en pianiste. Hy lever musikale werke virveral die klavier, en is ook baat produktief wat betrek oor werk, simfonieë, kamermusiek, liedere met klavierbegeleiding en koormusiek. Hy is 'n dosent in Musiek aan die Konservatorium van 1958 tot en met sy afstude in 1987. Die Universiteit ken in 1989 'n eregraad aan hom toe.

Prof JP (Prieur) du Plessis van Stellenbosch (65). Verwerf die graad BSc (1966), HonsBSc (1968), MSc (1969) en PhD (1982). Prof Du Plessis het 'n navorsingsevaluering van die Nasionale Navorsingstigting gehad en internasionale erkenning vir sy navorsing geniet. Sy vakgebied was vloeimodellering, en hy het op poreuse media gekonseptreer. Prof Du Plessis was deel van 'n navorsingsgroep in vloeimodellering in die Departement Wiskundige Wetenskappe: Afdeling Toegepaste Wiskunde aan die Universiteit Stellenbosch.

Prof WS (Barnie) Barnard van Stellenbosch (75). Oudinwoner van Simonsberg. Verwerf die graad BA (1956), HonsBA (1958), MA (1959) en DPhil (1964). Volgens kollegas in die Departement Geografie en Omgewingstudie was prof Barnard iemand met 'n "skerp" intellek, en kon hy met "groot oomsigtigheid en presisie" in "deurdagte en suwer klinkende Afrikaans" nuwe kennis op sy vakgebied formuleer. Hy word onthou vir onder meer sy biografiese geskiedskrywing oor die argitekte en historiese verloop van sy vakgebied sedert die vroeë 20ste eeu. Hy was 'n leermeeester en mentor vir sy studente, 'n vriend en "teenwoordigheid in die werkplek" vir sy kollegas, en "altyd besig met 'n volgende projek". Prof Barnard was 'n jare langer voorstitter en later navorsingsgenoot van die Departement.

Mnr W (Willem) Bouwer van Vlaeberg (84). Oudinwoner van Dagbreek. Verwerf die graad BA (1949) en LLB (1950). Praktiseer vir baie jare as procureur op Humansdorp. Van 1969 tot 1986 verteenwoordig hy sy kiesafdeling in die Provinciale Raad. In 1977 word hy verkies as LUK vir Plaaslike Bestuur en later vir Onderwys, en verhuis hy en sy gesin na Kaapstad.

Prof JP (Piet/Pieter) Claesen van die Strand (84). Oudinwoner van Dagbreek. Verwerf die graad BA (1948), MTh (1969) en DTh (1973). Hy het drie gemeentes bedien (Schweizer-Reneke, Coligny en Queenswood) en in 1988 'n pos in die Teologieafdeling van die Universiteit van Limpopo aanvaar, waar hy 11 jaar lank werk.

Mnr A (Alberto) Costa van Koelenhof (45). Verwerf die graad BAgriC Admin (1993).

Me LC (Louie) Dekker (95) van Pretoria. Oudinwoner van Harmonie. Verwerf Sertifikaat in Drama en Spraak aan die Konservatorium in 1938 en die graad BA in 1939. Stigterslid van die Suid-Afrikaanse Verbruikersunie in 1961, lid van die Suid-Afrikaanse Koördinerende Verbruikersraad en eerste en dikwels enigste vroulike lid van die Piesang- en Eierrade.

Mnr JM (Jan) de Wet van Namibië (83). Oudinwoner van Dagbreek. Verwerf die graad BSc in Landbou (1951).

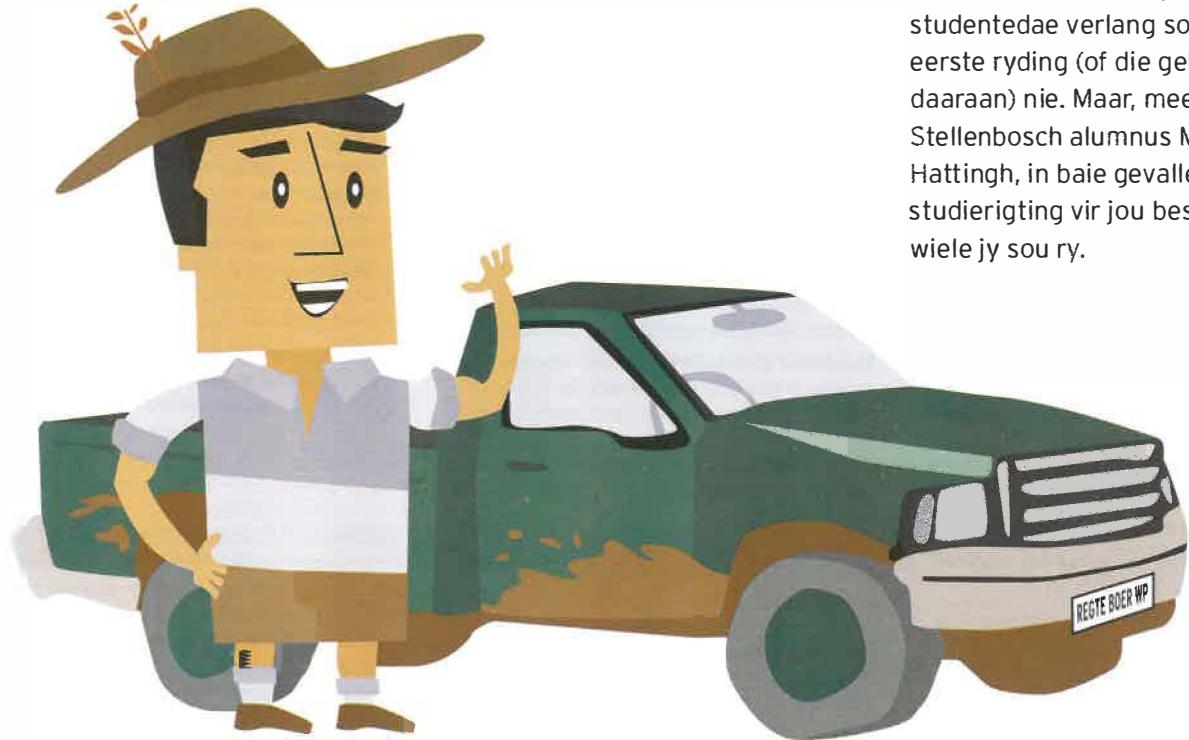
Mnr HF (Hennie) de Wet van Mokopane (74). Oudinwoner van Simonsberg. Verwerf die graad BSc in Landbou (1958).

Mnr JA (Jan) de Wet van Menlopark (84). Oudinwoner van Dagbreek. Verwerf die graad BSc (1947) en BScEng (1948).

Mnr JA (Jan) de Wet van Menlopark (84). Oudinwoner van Dagbreek. Verwerf die graad BSc (1947) en BScEng (1948).

Mnr JA (Jan) de Wet van Menlopark (84). Oudinwoner van Dagbreek. Verwerf die graad BSc (1947) en BScEng (1948).

Mnr JA (Jan) de Wet van Menlopark (84). Oudinwoner van Dagbreek. Verwerf die graad BSc (1947) en BScEng (1948).

Kampuswiele is 'n unieke ding

So skuins in my tweede jaar gaan kuier ek in 'n geleende plaasbakkie vir my broer op die Kovsie-kampus. Op soek na die Besturswetenskappe se gebou hou ek langs 'n student stil. Eintlik was dit twee studente, sien ek toe ek oorleun, so besig was die tweetjies om totsiens te sê. "Waar's die ..." begin ek nog rigting vra, maar Romeo val my in die rede. Hy's duidelik nie lus dat ek sy spoed breek nie: "Die landbou-fakulteit? Dis op soontoe," en so met die swaai van die arm raak hulle weer verstrengel.

Eers jare later snap ek die Kovsie-ding. In die Vrystaat ry die ouens bakkies. Die tokkelokke met gedienstige Nissan 1400's, Besturswetenskappe-studente met Volkswagen Caddy-bakkies en die landboumanne met plaasbakkies.

Ja, die plaasbakkie is 'n genuanseerde ding en jy kry hom op enige kampus met 'n landboufakulteit. Dit moet lyk of hy al 'n stuk op die lande gewerk het en jy móét modder op jou flappe hê. Die bosbreker voor moes al 'n koedoe op 'n jagtog gestamp het dat hy agter op die bak land en op die agterruit is daar 'n "Maties-landbou" én Billabong-plakker op.

Seker die dat die kérél my destyds as 'n voornemende landboustudent getakseer het.

'n Paar jaar later draf ek klas by die Joernalistiek-departement in Crozierstraat. Nou kyk, daar is jy

altyd besig: Daar's 'n *deadline* op pad, mense.

Ons amper-joernaliste het enige kar gery, solank dit goedkoop was - CitiGolfs, of Tazze. Maar daar moes 'n kraap op wees. Sien, dit werk soos die modder op die landbou-bakkies. Dit wys jy was haastig op pad na 'n groot storie, en daar's 'n *deadline* wat wag.

Een middag, terwyl ons ons gestaal het vir die volgende *deadline* daar op Crozierstraat se stoep, begin ons gesels oor wie watter motor sou ry.

Drama-meisies het graag in 'n ou Volksie geklim - vol blomme geverf en met 'n kaftan oor die sitplekke gedrapeer. En ja, The Doors moes uit 'n ou *tape deck* speel, al wikkell jy heimlik op Roxette.

Kunsstudente het eniglets gery, solank dit onprakties en boheems was. En tokkelokke? In teenstelling met die Kovsie-teoloë se Nissan 1400s, is dinge in Matieland 'n raps meer gesofistikeerd. Ry hy 'n Audi, hunker hy heimlik na 'n groot, suksesvolle moedergemeente. Was hy op 'n innerlike, geestelike reis na self-ontdekking, het hy 'n bergfiets gehad. 'n Staalraam, nè, om so sit-sit gelouter te word.

Die studente by Ekonomiese moes altyd 'n stelling in persoonlike finansies maak (al was dit dan nog net in begrotingsformaat): Hy mik na 'n BMW X5, maar voorlopig moet hy met 'n tweedehandse 3-Reeks tevreden wees. Die 2001-model.

Niks laat mens so na jou studentedae verlang soos daai eerste ryding (of die gebrek daaraan) nie. Maar, meen Stellenbosch alumnus Marnus Hattingh, in baie gevalle het jou studierigting vir jou besluit watter wiele jy sou ry.

Waarmee sou ander kampusse hul vereenselwig? Die kérrels in Port Elizabeth moet seker maar Uitenhage se Volkswagens ondersteun (wat hy sommer self kan *tune*), en wat is 'n blonde Tukkie-poppie tog sonder haar Mini of BMW 1-reeks? Is dit dan nie wat Kurt, Amor en Steve ry nie?

En dan daardie Toyota-advertensie met die pratende hond. Reg geraai, dis in Potchefstroom geskiet. Ja, na jare se probeer het die Pukke eindelik 'n hond geteel wat nes sy baas kan praat. Hulle sukkel net nog bietjie om sy aksent te verstôen.

By die Universiteit van Johannesburg is daar min karre - hulle ry nou Gautrein. Maar net langsaan, by Wits, sal jy altyd 'n plat ding met fietswiele en 'n hengse plat dak sien geluieloos rondgely. Dis hul nuutste sonkrag-op-wiele projek, en dié keer sá� hy Germiston haal.

Tja wat, daarom sal jy altoos 'n Matie aan sy studentemotor kan herken. Soms is dit die Macskiplakker (ek's al 'n ou *surfer, bru*) agterop. Ander kere die feit dat hy 'n derdegeslag Golf ry - prakties, doeltreffend en steeds nogals mooi. Wel, behalwe nou as dit 'n Sielkunde-student is. Dan ry hulle 'n neutrale, wit Nissan Livina. Hoe nou? Jy weet nie hoe die Livina lyk nie? Toe maar, dis oukei. Sit gou hier, dan vertel jy my, hoe voel jy daaroor? ■

• Marnus Hattingh is *Die Burger* se motorredakteur.